

Návrh rozvoje environmentálního managementu v podniku Městské lesy Vsetín, s. r. o

Bc. Lada Jelínková

Diplomová práce
2011

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav managementu a marketingu
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lada JELÍNKOVÁ**
Osobní číslo: **M090693**
Studijní program: **N 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a marketing**

Téma práce: **Návrh rozvoje environmentálního managementu
v podniku Městské lesy Vsetín, s. r. o**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Charakterizujte teoretická východiska environmentálního managementu.

II. Praktická část

- Analyzujte stav podniku před a po zavedení normy ISO 14001.
- Sestavte SWOT analýzu podniku.
- Navrhněte projekt registrace podniku do EMAS ČR a podrobte jej nákladové analýze.

Závěr

Rozsah diplomové práce: 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] DEDOUCHOVÁ, M. Strategie podniku. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. 256 s. ISBN 80-7179-603-4.
[2] HADRABOVÁ, A. Ekologické aspekty podnikání. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. 118 s. ISBN 80-7079-415-1.
[3] MOLDAN, B. Ekonomické aspekty životního prostředí: situace v České republice. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 307 s. ISBN 80-7184-434-9.
[4] MOLDAN, B. (Ne)udržitelný rozvoj: ekologie – hrozba i naděje. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2003. 141 s. ISBN 80-246-0769-7.
[5] ŠIMÍČKOVÁ, M. Environmentální ekonomie: učební texty. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 1998. 131 s. ISBN 80-7078-530-6.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Josef Kubík, CSc.
Ústav managementu a marketingu
Datum zadání diplomové práce: 24. června 2011
Termín odevzdání diplomové práce: 15. srpna 2011

Ve Zlíně dne 24. června 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Pavla Staňková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
 - bez omezení;
 - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 11. 8. 2011

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Obsahem práce je přiblížení problematiky ochrany životního prostředí od počátků jejího formování, přes utváření celosvětových názorů až k návaznosti na dodržování principů trvale udržitelného rozvoje ze strany podnikatelských subjektů. S tím souvisí určování stavu životního prostředí na základě uzpůsobených metodik a implementace postupů do podnikových struktur, které zajišťují naplnění cílů udržitelnosti skrze využití k tomu příslušných nástrojů.

Klíčová slova:

Environmentální management, trvale udržitelný rozvoj, Program OSN na ochranu životního prostředí, Agenda 21, Lisabonská strategie, systém ekologického managementu, principy trvale udržitelného rozvoje, dimenze TUR, indikátory TUR, EMAS, ISO 14001, environmentální účetnictví, strategické řízení, PEFC, EKO – KOM, environmentální přezkum, environmentální politika, environmentální aspekt, environmentální prohlášení.

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

The thesis approaches the issues of environmental protection since its formation, through the formation of global view, relation to compliance with the principles of sustainable development of the business. This entails determining the state of the environmental on the basis of tailored methodologies and implementation procedures within corporate structures to ensure its sustainability goals through the use of appropriate tools.

Keywords:

Environmental management, sustainable development, the United Nations environmental protection, Agenda 21, the Lisbon Strategy, environmental management system, the principles of sustainable development, dimension of SD, indicators of SD, EMAS, ISO 14001, environmental accounting, strategic management, PEFC, EKO – KOM, environmental review, environmental policy, environmental aspects, environmental statement.

Chtěla bych poděkovat vedoucímu práce panu Ing. Josefu Kubíkovi za jeho podporu a ochotu vyjít mi vstříc při shánění materiálu a psaní této práce. Rovněž bych ráda poděkovala vedení univerzity, které mi umožnilo práci dokončit a odevzdat.

„Pravda uhodí a třeba zničí tam, kde nejistota jen stále hlodá a otravuje.“

Saint Antoine De Exupéry

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU.....	12
1.1 OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	12
1.1.1 Formování ochrany životního prostředí	12
1.1.2 Ochrana přírody a krajiny v ČR	17
1.1.3 Ochrana životního prostředí a podnikatelská povinnost	19
1.1.4 Definice trvale udržitelného rozvoje	20
1.1.5 Dimenze trvale udržitelného rozvoje	21
Sociální dimenze rozvoje.....	21
Ekonomická dimenze rozvoje.....	21
Environmentální dimenze rozvoje	22
1.1.6 Principy trvale udržitelného rozvoje	22
1.2 METODY HODNOCENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	23
1.2.1 Indikátory trvale udržitelného rozvoje	23
1.2.2 Environmentální účetnictví	26
1.2.3 Techniky mimotržního oceňování.....	27
1.3 SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU	28
1.3.1 Způsoby zavedení EMS	28
1.3.2 Výhody zavedení EMS/EMAS	29
1.3.3 Systém environmentálního řízení a auditu – EMAS.....	29
2 STRATEGIE JAKO PODMÍNKA ROZVOJE PODNIKU.....	33
2.1 PRINCIPY STRATEGICKÉHO MYŠLENÍ	33
2.2 STRATEGICKÉ ŘÍZENÍ.....	34
2.3 ZNAKY KVALITNÍ STRATEGIE	35
2.4 VIZE, CÍLE A PODNIKOVÁ FILOZOFIE.....	36
2.4.1 Vize	36
2.4.2 Cíle	36
2.4.3 Filozofie	36
2.5 STRATEGIE, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A SYSTÉM ŘÍZENÍ	37
2.6 SHRNUÍ POZNATKŮ Z TEORETICKÉ ČÁSTI.....	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	41
3 STAV PODNIKU PŘED A PO ZAVEDENÍ NORMY ISO 14001.....	42
3.1 CHARAKTERISTIKA PODNIKU MĚSTSKÉ LESY VSETÍN, S. R. O.....	42
3.1.1 Organizační struktura podniku	42
3.1.2 Rozloha spravovaných lesů a pozemků	43
3.1.3 Činnosti lesního hospodářství	44
3.1.4 Ostatní činnosti.....	46
3.1.5 Lesní hospodářský plán.....	47
3.2 ENVIRONMENTÁLNÍ PROJEKTY	50
3.2.1 Finanční a programové zajištění projektů	53
3.2.2 Stručná charakteristika projektu Arboretum Semetín	56

3.3	CERTIFIKACE POSKYTOVANÝCH SLUŽEB	56
3.3.1	PEFC certifikace (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes).....	57
3.3.2	EKO – KOM	58
3.3.3	ČSN EN 14001	60
3.4	ZAVEDENÍ ISO NORMY 14001	61
4	SWOT ANALÝZA PODNIKU MĚSTKÉ LESY VSETÍN, S. R. O.....	62
4.1	ANALÝZA MAKROPROSTŘEDÍ	62
4.1.1	Makroekonomické okolí	62
4.1.2	Demografické údaje a zaměstnanost	66
4.1.3	Lesnictví	67
4.1.4	Životní prostředí	68
4.2	ANALÝZA MIKROPROSTŘEDÍ	68
4.2.1	Silné stránky	68
4.2.2	Slabé stránky	69
4.3	SWOT ANALÝZA	70
4.4	SHRNUTÍ POZNATKŮ Z PROVEDENÝCH ANALYTICKÝCH ŠETŘENÍ.....	72
5	PROJEKT REGISTRACE PODNIKU MĚSTKÉ LESY VSETÍN S. R. O, DO EMAS ČR.....	73
5.1	VÝCHODISKA PROJEKTU	73
5.2	CÍL PROJEKTU.....	75
5.3	ČASOVÁ ANALÝZA PROJEKTU.....	75
5.3.1	Výpočet kritické cesty projektu (metoda CPM).....	77
5.4	NÁKLADOVÁ ANALÝZA PROJEKTU	79
5.5	RIZIKOVÁ ANALÝZA PROJEKTU	80
5.5.1	Předcházení vzniku rizika	82
5.5.2	Kontrola projektu	82
5.6	VLASTNÍ PROJEKT – POSTUP REGISTRACE.....	83
5.6.1	Kroky vedoucí k registraci	83
5.6.2	Environmentální politika.....	84
5.6.3	Environmentální cíle, cílové hodnoty a programy	85
5.6.4	Environmentální aspekty.....	88
5.7	ZHODNOCENÍ PROJEKTOVÉ ČÁSTI.....	95
	ZÁVĚR	97
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	99
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	104
	SEZNAM OBRÁZKŮ	106
	SEZNAM TABULEK.....	107
	SEZNAM PŘÍLOH.....	108

ÚVOD

Cíl diplomové práce se zaměřuje na problematiku související s udržení podnikové efektivita za současné ochrany životního prostředí. V dnešní uspěchané době globálně propojených trhů je v zájmu každého podnikatele získat požadovaný tržní podíl a úspěch v oblasti zvoleného oboru podnikání. Hlavní prioritou je pro něj maximalizace zisku plynoucího z výkonu činností, na které se orientuje. A protože se konkurenční prostředí neustále rozšiřuje a nabývá různých podob, s nimiž se musí podnikatel dennodenně vypořádávat, lze v mnoha případech předpokládat i jeho nekompromisní jednání k okolí způsobené vidinou rychlého nabytí majetku, i kdyby to znamenalo spálit za sebou mosty.

I přes negativní vnímání reality přece jen žijeme ve 21. století, které je poučené z chyb minulých let, kdy s každým nesprávně učiněným krokem přichází nová zkušenost jak se pro nadcházející období uvést v lepším světle. Dnes už se naštěstí nedíváme jen za roh všedního dění a neřešíme neduhy zítřků, nýbrž bereme v potaz budoucnost a život po nás nastupujících generací. Nehledíme tedy na to, abychom se měli dobře jenom teď v přítomném čase, ale chceme, aby se i naše děti a děti jejich dětí měli alespoň tak dobře, ne – li lépe v uskutečňování svých tužeb a přání. A právě tato skutečnost tvoří základní kámen koncepce trvale udržitelného rozvoje, jejíž principy se stávají celosvětově uznávanými a o jejichž přední naplnění se cíleně snaží většina ekonomik dnešního světa.

Nyní již existuje řada cest vedoucích k úspěšnému propojení ekonomické, sociální a environmentální sféry a v podmínkách podnikové struktury se uplatňují ve formě environmentálního systému řízení, nebo aplikací zásad obsažených v normách cílených na ochranu životního prostředí. Výchozím bodem pro mnoho organizací, které se rozhodují o tom, zda se budou chovat při výkonu svých činností ekologicky a ohleduplně k okolnímu prostředí, tj. že zavedou environmentální řízení procesů je současné uskutečnění jak cílů týkajících se ziskovosti, tak těch souvisejících s oblastí ochrany životního prostředí.

Moderní doba a s ní nástup moderních technologií je neustále poháněna kupředu mílovými kroky. Věda a výzkum se dostávají do popředí zájmu a přináší stále nové nápady a objevy, na základě kterých vznikají prvotřídní technické vymoženosti usnadňující práci v mnoha oborech podnikání. S tím je spojen i rostoucí zájem o ochranu životního prostředí, což vede k vytváření materiálů a technologií ohleduplných k přírodě a životu jako takovému.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU

Environmentální management představuje ucelený přístup k ochraně životního prostředí ze strany podniku, resp. v rámci všech činností, které vykonává při produkci statků, či poskytování služeb. Podniky, jež přijaly způsob šetrného chování k přírodě, se tak stávají aktivními složkami prostředí a jejich dosavadní pasivita je transformována do snahy být ekologicky aktivní a brát ohledy na okolí převzetím naprosté odpovědnosti za důsledky své činnosti.

1.1 Ochrana životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj

Devastace životního prostředí je složitou problematikou a to už z toho důvodu, že za jejím úpadkem stojí v první řadě člověk. Společnost si v dnešním uspěchaném světě plném technických vymožeností, které jim usnadňují práci neuvědomuje podstatu života, tak jako tomu bylo dříve. Souznění s přírodou, jež nám poskytuje pevnou půdu pod nohama, vzduch, který dýcháme, nebo potravu, je pro mnohé z nás už jen jakousi sci-fi představou, automaticky vygenerovanou pobytém na zemi.

1.1.1 Formování ochrany životního prostředí

Počátky ochrany životního prostředí sahají hluboko do minulosti, avšak rozhodujícím mezníkem moderního pojetí ochrany přírody se stala polovina 19. století a s ní související přírodovědná disciplína zvaná *ekologie*, založená v šedesátých letech německým biologem Ernstem Häklem. Jedná se o nauku pojednávající o vzájemných vztazích mezi živými organismy a vazbách na jejich okolí, tvořeném živými i neživými složkami. Největšího zřetel o zachování původního rázu krajiny, potažmo přírody se dostalo ochraně vybraných území, z nichž byly vytvořeny národní parky, či přírodní rezervace. Mezi první chráněné oblasti světového měřítko se řadili v České republice i porosty Šumavy a Novohradských hor.

Hlavní příčiny znečištění životního prostředí na počátku šedesátých let jako neúnosná smogová situace, či kontaminace řek, se začaly rychle přenášet do oblastí běžného života, na což v roce 1962 poukázala biologka Rachel Carsonová ve své knize *Mlčící jaro*, čímž značně podnítila myšlení veřejnosti a ochrana životního prostředí se tak dostala znatelně do popředí. [28]

O deset let později v roce 1972 se k celosvětové snaze o navrácení podstaty a původního charakteru přírody postavila zpříma i Organizace spojených národů v rámci Stockholmské konference, na níž definovala hlavní ekologické problémy celosvětového měřítká a které rozdělila do čtyř základních oblastí:

1. Přední ohrožení se týká lokalit a území s produkcí nebezpečných plynných (emisi), tekutých (odpadní vody), tuhých (toxické a jiné odpady) odpadů nad limity míry únosnosti a bezprostředním ohrožením přírody i zdraví obyvatel.
2. Dlouhodobý horizont nebezpečí narušení hydrologických cyklů, stratosférické ozonové vrstvy, nebo klimatických systému atmosféry a oceánu.
3. Přemíra a rychlost využívání obnovitelných (voda, půda, živé organismy) i neobnovitelných (nerostné bohatství) zdrojů je blízkým nebezpečím pro celou populaci.
4. Vymírání různých druhů živočichů, či úbytek řady rostlin snižuje rozmanitost celkového ekosystému, což představuje hrozbu v podobě vymizení přirozených predátorů z přírody a tím nastávající chaos v koloběhu života.

Na popud Stockholmské konference byl založen mezinárodně uznávaný *Program OSN na ochranu životního prostředí (UNEP)*. V souvislosti s tím většina států přijala zákony na ochranu životního prostředí, stanovila ministerstva a jiné orgány pověřené zájmem o danou problematiku ze zákona, zavedla standardy kvality dílčích složek prostředí, limity vypouštění škodlivin do ovzduší a vod. Přes všechnu snahu o čistší přírodu a okolí se na počátku osmdesátých let 20. století jevila většina technických opatření přijatých zejména na ochranu vod a ovzduší jako nedostačující, což dokazovala i pokračující devastace životního prostředí. [28]

Úsilí o probádání pravé příčiny ohrožující životní prostředí byla tehdy vyslovena v knize *Meze růstu* napsaná pod záštitou D. Meadowsové, která přisuzuje vinu za čím dál větší znečištění prostředí hospodářskému růstu, resp. velikosti hrubého domácího produktu, jenž jde ruku v ruce především se zvýšenou spotřebou energií a produkcí odpadů. V souvislosti s tím najít vyřešit vztah mezi hospodářským růstem a ochranou životního prostředí a najít optimální řešení, byla ustavena v roce 1983 *Světová komise pro životní prostředí a rozvoj*. Dalším navazujícím krokem pak bylo přijetí *úmluvy o ochraně ozonové vrstvy* v roce 1985 jako výsledek varování před úbytkem stratosférické ozonové vrstvy zapříčiněné lidskou činností s dílny nositelů Nobelovy ceny Molina a Rowlanda. O dva roky později, 1987, byl podepsán *montrealský protokol*, jehož název vychází z místa podpisu, zavazující signatářské státy omezit používání freonů a jim podobných látek. Tento dokument se stal zlomo-

vým v oblasti mezinárodního úsilí o odvrácení hrozící globální ekologické krize a navazoval na principy předběžné opatrnosti, definované *Deklarací v Riu de Janeiru* roku 1992.

Rok 1987 byl významný ještě z dalšího důvodu a to vydáním práce pod názvem *Naše společná budoucnost* vycházející z poznatků již výše zmíněné knihy *Meze růstu*, jejíž závěry poukazují na to, že zrychlení ekonomického rozvoje představuje naději, ale současně je třeba jej transformovat do podoby trvalé udržitelnosti. Na základě vydané zprávy však ještě nebylo zcela zřejmé jak přesně udržitelnost v jednotlivých oblastech života a odlišných státech definovat a proto byla roku 1992 do již zmíněného Rio de Janeira svolána Valným shromážděním OSN celosvětová Konference OSN o životním prostředí a rozvoji známá jako *Summit Země*.

Cíl Summitu směřoval k vytvoření kompromisu o podobě trvale udržitelného rozvoje, o způsobu jeho dosažení a to zejména v rozvojových zemích. Heslem konference „V našich rukou“ postupoval souhlas zúčastněných s nutnou transformací společnosti k udržitelnému rozvoji jakožto nástroje pro odvrácení a překonání blížící se hrozby celosvětové ekologické krize, jejíž původ je spatřován v disharmonii mezi výrobou a spotřebou. Z této nerovnosti také plyne základ udržitelnosti, jakým je soulad ekonomického rozvoje s ekologickými principy, tak že hospodářský růst bude pokračovat ve svém tempu avšak ne ve smyslu kvantity, nýbrž kvality využívání dostupných zdrojů materiálů a spotřeby vedoucí ve svém důsledku k vyššímu stupni lidského blahobytu. A to vše bez negativních důsledků, jenž by snižovaly stav přírodních zdrojů, zhoršovaly kvalitu prostředí a ničily přírodní bohatství. Výsledný efekt by měl vyústit k uspokojení reálných potřeb a vymícení chudoby v podstatné části světa.

Kromě toho byly na Summitu podepsány významné úmluvy a dokumenty mající zásadní vliv na formování mezinárodního stanoviska k problematice životního prostředí. K daným úmluvám patří *úmluva o změně klimatu* a *úmluva o ochraně biodiverzity*. Jedním ze tří důležitých dokumentů je (představovaly) *Deklarace z Ria de Janeiro o životním prostředí* pojednávající o principu předběžné opatrnosti, zohlednění nákladů souvisejících se životním prostředím do cen výrobků, preventivní povinnost nést důsledky své činnosti s negativním dopadem na prostředí, vzájemná informovanost o problematice ohrožení životního prostředí mezi jednotlivými státy. [41]

Stěžejním dokumentem celého zasedání se pak stala *Agenda 21*, tzv. akční plán shrnující celkem čtyřicet kapitol. Tento rozsáhlý soubor se člení do čtyř oblastí zájmů, kdy první lze

označit za oblast lidského faktoru, která se zaměřuje na dosažení cílů ve smyslu změny životního stylu v rozvojových zemích, boj s chudobou, lidské zdraví, či mezinárodní spolupráce. Druhá část je orientovaná na konkrétní složky životního prostředí jako takového, tj. atmosféra, biodiverzita, vodní zdroje, lesy, ale i toxické látky, odpady apod. V neposlední řadě je agenda směřována i na samotné zainteresované skupiny lidí jako vládní i nevládní organizace, nebo také ženy, zemědělci, mládež. Poslední oblast se pak soustředí samotnou životaschopnost dokumentu, resp. na jeho finanční stránku, technologie, výzkum, vzdělání, veřejné mínění, právní a institucionální zajištění a to vše z mezinárodního hlediska.

Celou trojici dokumentů doplňuje komplikovaná dohoda uzavřená mezi vyspělými státy, které požadují ochranu lesního bohatství v globálním měřítku Země a rozvojovými zeměmi, jež se nechtějí v rámci této dimenze vzdát své svrchovanosti, zvaná jako *Zásady obhospodařování lesů*.

Po Summitu Země bylo zapotřebí zhodnotit jeho dosavadní výsledky, které si vytýčil za své cíle, a proto bylo roku 1997 do New Yorku svoláno *Zvláštní zasedání Valného shromáždění OSN, tzv. UNGASS*, jinak také známé jako *Rio + 5*. Napříč shromážděním zněly otázky týkající se sjednocení environmentální, hospodářské, sociální a rozvojové politiky. Na tyto problémy navazovala plynně problematika lidské populace, především pak její míra růst. K těmto záležitostem se dále projednávala oblast rozvoje hospodářských odvětví jako energetika, doprava, zemědělství, či turismus v souvislosti s jejich přímým a neodmyslitelným vlivem na životní prostředí a využívání zdrojů z přírody. Poslední bod jednání se upřel klasicky ke složitosti řešení problematiky životního prostředí zahrnující jak zdroje vod, lesní porosty, klima a ovzduší, tak odpady, pokles půdní základny, přírodní katastrofy. Výsledky newyorského Zvláštního zasedání shrnovaly vesměs myšlenky Agendy 21 orientované to, jak konkrétně by měl vypadat sociálně vyrovnaný a ekonomicky zdatný rozvoj, který by zároveň naplňoval podmínku environmentální únosnosti (environmentálně přípustné zatíženosti). I proto se z Agendy 21 stal výchozí dokument, pro zpracování koncepce udržitelného rozvoje, kterou se podrobně zabývalo zasedání pod názvem *Světový summit o udržitelném rozvoji*, svolané do Johannesburgu v jižní Africe, označované také jako *Rio + 10*. [28]

Zlomem v chápání problematiky ochrany životního prostředí se stal *kjótský protokol* uzavřený v roce 1997 v souvislosti s probíhající konferencí pořádanou členskými státy v pořadí už třetí *Rámcové úmluvy o změně klimatu*, jež byly výsledkem jednání z Ria de

Janeiro v roce 1992. Tímto protokolem se 39 průmyslově rozvinutých zemí zavázalo snížit objem produkovaných emisí do roku 2008 – 2012, přičemž míra snížení je závislá na subjektivním rozhodnutí členských států a v průměru činí 5, 2 % a to vše v porovnání s rokem 1990. K největšímu snížení emisí, o 8 %, se zavázaly jednotlivé státy Evropská unie, a stejně tak Unie jako celek. Za nimi následovaly Spojené státy americké, pokles přislíbily o 7 %. Další země se pak zavázaly snížením mezi 6 % a 5 %, avšak Austrálii, Islandu, či Norsku, bylo naopak povoleno jejich mírné zvýšení. Ve vazbě na snižování emisí byl rovněž dohodnut mezinárodní obchod s redukcemi emisí skleníkových plynů, v případě, že některý ze států dosáhne většího úbytku, nežli se zavázaly, může jej prodat státu, kterému se v redukování emisí nedaří dostát svým závazkům.

Na světové fórum, respektive souběžně s ním se do ochrany životního prostředí, konkrétně pak na stránku samotné udržitelnosti zapojila samostatně i Evropská unie. Počátky udržitelnosti jsou zakotveny již roku 1993 v *Bílé knize o hospodářském rozvoji, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti* a současně pak v *Maastrichtské smlouvě*, projednávané o rok dříve a která udržitelný rozvoj klade za přední cíl Evropské unie. Další smlouvy, jež představovaly reformu předchozích zakládajících smluv, pak na toto stěžejní téma dále navazují a posouvají ho více do popředí zájmu.

Významným mezníkem se stala i *Lisabonská strategie*, jež vešla v platnost roku 2000 jako integrace lisabonského procesu o politice zaměstnanosti, cardifského procesu o strukturálních reformách a kolínského procesu o makroekonomických otázkách s hospodářskými a sociálními partnery. Znění Lisabonské strategie popisuje EU jako nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomiku s dlouhodobě udržitelným hospodářským růstem s více a lepšími pracovními místy a sociální soudržností, zohledňující více životní prostředí, tj. zastřešení environmentální, sociální a ekonomické dimenze pod společný základ.

Na Lisabonskou strategii navazovaly pak další evropské summity, kdy zásadním se stal ten v Göteborgu roku 2001, na němž byly vytýčeny nejpodstatnější prvky udržitelného rozvoje, které lze shrnout do podoby environmental acquis, prevence ochrany životního prostředí a uplatnění postupů procesu EIA, přijetí směrnice o integrované prevenci a omezení znečištění, tzv. IPPC, vycházející z pojetí nejšetrnější dostupné technologie. Na tyto aspekty pak navazuje oblast informovanosti a sní související registr emisí, či angažovanost veřejnosti a definování jasných indikátorů udržitelného rozvoje k průhlednému plnění vytýčených cílů. Stranou nezůstává ani propojení environmentálních aspektů s hospodářskou oblastí, stanovení ekonomických nástrojů k internacionalizaci externalit ekonomického

působení s negativním dopadem na životní prostředí, nebo soubor dobrovolných ekologicky zaměřených aktivit, jako např. normy ISO 14001, či EMAS.

Zásadní pro Evropskou unii byla ještě jedna událost a to přijetí klimatického balíčku za francouzského předsednictví v roce 2008. Označení balíčku 2020 vymezuje závazek snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 o 20 %, do roku 2050 o 60 – 80 %, k výchozímu roku 1990, stejně jako tomu bylo stanoveno ve výše zmíněném Kjótském protokolu, později nahrazeném globální dohodou přijatou na summitu v Kodani v prosinci 2009.

1.1.2 Ochrana přírody a krajiny v ČR

Příroda a krajina tvoří jednu z pěti složek životního prostředí. Společně s ovzduším, vodou, odpady a nerostnými surovinami a horninami utváří celek, v němž je umožněno existovat souboru živých i neživých organismů ve vzájemné symbióse. Zvláště chráněná území stejně jako krajina obecně mají svůj význam pro řadu odvětví jako je zemědělství, lesní hospodářství, ale i rekreace, cestovní ruch a rozvoj obcí, čímž naplňují svou podstatu ekonomické důležitosti, při současném udržení vlastní ekologické rovnováhy a estetické hodnoty.

Z toho důvodu je nezbytné znát (mít na paměti) míru narušení přírodního prostředí, stejně jako prostředí člověka a určit ohrožené druhy fauny a flóry, či oslabená území pro účely jejich nápravy a vypracování koncepce územních systému ekologické stability, která se soustředí na ozdravení krajiny s cílem snížit energetickou a materiálovou náročnost např. zemědělství a pokles nákladů jako takových. Ochrana přírody a krajiny vede nejen k rekultivaci a revitalizaci krajiny samotné, ale i k využití jejího potenciálu v zemědělství, zdravotnictví, či průmyslu. Tomu významně přispívá zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. a vyhláška Ministerstva 395/1992 Sb. [29]

I když nám příroda slouží zdarma, stejná asociace neplatí, jedná – li se o její ochranu. Tu je nutné financovat ze zdrojů státního rozpočtu, Státního fondu životního prostředí, nebo z podpory příspěvkových organizací a sponzorství. Pomoc jako taková je však nesourodá, což se projevuje i na rozdílném objemu financí pro CHKO a národní parky. Ministerstvo životního prostředí v součinnosti s ministerstvem zemědělství, hospodářství a financí uskutečňuje tzv. krajinotvorné programy zaměřené na obnovení a zvýšení ekologické stability krajiny, zajištění její produkční schopnosti podle lokalit, obnovu venkova a soulad činností subjektů majících vliv na ekosystém krajiny a jeho dílčích složek. V rámci toho byly vy-

mezeny speciální programy na ochranu krajiny, ke kterým patří *Program revitalizace říčních systémů* a *Program péče o krajinu*.

Program revitalizace říčních systémů je cílen na obnovení, stabilizaci a starost o vodní systém krajiny a tak zajišťovat její retenční schopnost, uvést do pořádku nežádoucí následky špatných pozemkových úprav, obhospodařování půdy, koryt řek a zeleně, či odstranění nepřiměřené modifikace toků.

Program péče o krajinu se orientuje na zachování a utužení podstaty krajiny ve smyslu principu trvale udržitelného hospodaření. Zahrnuje ochranu a utváření krajiny obecně, tj. ochrana důležitých, krajně ohrožených druhů fauny a flóry, vytváření a stabilizace ekosystému, obnova význačných aspektů krajiny, památkové chráněných parků a zahrad, vysázení protierozních opatření, trvalých travních porostů a porostů na březích řek. Mimoto směřuje svůj zájem na péči o porosty ve zvláště chráněných krajinných územích. Samotný program se kvůli neinvestičním prostředkům dělí na tři podprogramy: *Opatření k ochraně krajiny proti erozi*, *Udržení kulturního stavu krajiny* a *Ochrana a obnova základních funkcí krajiny*.

Na financování zvláště chráněných území, zahrnujících 3 národní parky a 24 chráněných krajinných oblastí s celkovou rozlohou 14,02 % území ČR se podílí i samotné obce, které jsou ale ve svých prostředcích značně omezené, jelikož hlavní zdroj příjmu pro ně představují zejména cestovní ruch a rekreace, jejichž rozvoj je omezen ze strany požadavků na ochranu přírody. Proto je potřeba snoubit tyto dva dosti protikladné elementy, tak aby rozvoj cestovního ruchu v národních parcích neznamenal narušení tamního přirozeného prostředí, přetížení území, či dokonce pokles atraktivity přírody pro turisty a v důsledku toho i negativní dopad na ekonomickou stránku obcí.

Cestovní ruch lze považovat za jednotící prvek ochrany přírody a ekonomiky sloužící současně jako zdroj financování uceleného vybavení, které kopíruje rekreační podmínky krajiny a tím umožňuje její ochranu. Proto se vhodný směr rozvoje ubírá cestou tzv. měkkého cestovního ruchu, jež zahrnuje pěší a cykloturistiku, rodinnou dovolenou a zimní sporty v horských oblastech, to vše s uchováním prvotního rázu krajiny i umožnění volného přístupu. K tomu je zapotřebí vybudovat lesní, či polní cesty, které by připouštěly návštěvníkům jistou volnost pohybu, bez narušení ekologické stability krajiny. [29]

Pro financování opatření souvisejících s ochranou přírody patří kromě státního rozpočtu a Státního fondu životního prostředí i druhotné zdroje, ke kterým můžeme řadit právě i služ-

by cestovního ruchu. Podoba finančního zajištění je dána správnými poplatky tvořícími přírůžku k nabízeným službám cestovního ruchu, jako např. lázeňské taxy za ubytovací a stravovací kapacity, či poplatky za zabránění půdy ve prospěch sportovních zařízení. Ačkoliv se jedná o jistý finanční přínos, ekonomicky nepředstavuje nijak významnou složku obecního rozpočtu, s níž by se dalo počítat, jako s plnohodnotným zdrojem financování ochrany životního prostředí. Důvodem je skutečnost, že příroda a krajina unesou jen omezenou míru zatížení a zavedení poplatků, by znamenalo dobrovolné překročení jejich limitů pro účely uspokojení zájmu turistů s následným zatížením přírody, které by v důsledku omezovalo chránit přírodu a krajinu, tak jak bylo míněno v prvotním záměru přijatých opatření.

1.1.3 Ochrana životního prostředí a podnikatelská povinnost

Podnikatelské aktivity představují v dnešní době natolik významný prvek vývoje současné společnosti, přičemž výsledky daných činností jsou čím dál více spjaty s otázkami životního prostředí, jejichž dopady je nutno neustále mapovat. Za tímto účelem a pro potřeby naplnění cílů udržitelnosti byla Mezinárodní obchodní komorou a jí vytvořenou komisí sepsána *Podnikatelská charta pro trvale udržitelný rozvoj*, která vešla v platnost roku 1991 na *Druhé světové průmyslové konferenci o ekologickém managementu*, tzv. *WICEM II*. Cíl charty byl zformulován do několika principů, jež mají být nápomocny podnikatelským subjektům v uskutečňování jejich závazků v souladu s přijetím odpovědnosti vlivu své činnosti na životní prostředí.

Charta jako taková je obecným dokumentem, inspirujícím vznik konkrétních přístupů a standardů, které dále modifikují tzv. *systém ekologického managementu (SEM)*. Ten je považován za soubor rozsáhlých praktik fungování managementu, jež je ovlivňován zásadami ekologické politiky. Naplnění cílů managementu a jeho souladu s plněním cílů ekologické politiky je systematicky prověřováno ekologickým auditem. K zavedení systému ekologického, nebo též environmentálního managementu do praxe lze využít systém britských norem *BS 7750*, určujících jeho vývoj, implementaci a údržbu s podmínkami uskutečnění ekologické politiky, či norem *ISO 14001* a *EMAS*.

Postup zavádění systému ekologického managementu do podnikové struktury dle *BS 7750* lze rozdělit do několika kroků:

1. Formulace cílů ekologické politiky podniku za respektování běžného chodu firmy, pochopení napříč firemní strukturou, kladného stanoviska veřejnosti, nepřetržitého

- zlepšování působení podniku na životní prostředí a nezbytného zajištění dokumentací přístupnou veřejnosti.
2. Zavedení systému do praxe po následném stanovení horizontálních a vertikálních vztahů, odpovědnosti a pravomocí.
 3. Personální zajištění a integrace zaměstnanců s cíly ekologické politiky podniku.
 4. Vypracování podkladů a seskupení dokumentace, kontrola a hodnocení ekologických efektů při zavádění systému do prostředí podniku s cílem kontrolovat především emise, znečištění půdy a vod, či využívání zdrojů přírody a jejich dopad na životní prostředí a ekosystém.
 5. Utváření cílů systému ekologického managementu soustavně ve vazbě na cíle podniku a jeho ekologické politiky cestou ustavičného zkvalitňování podnikové činnosti a jejího vlivu na životní prostředí.
 6. Zpracování programu, který stanovuje odpovědnost za dosažení vytýčených cílů napříč podnikem a prostředky sloužící k jejich úspěšnému naplnění, za respektování současného vývoje.
 7. Zavedení tříступňové operační kontroly zaměřené na kontrolu obecně, ověřování, měření a testování a následné přijetí nápravných opatření.
 8. Vybudování informačního systému s dostatečnou dokumentací dosažených výsledků, která zajišťuje sběr, zpracování a archivaci záznamů sloužících k jasné identifikaci všech kroků realizace systému ekologického managementu.
 9. Provádění auditu systému za účelem zjištění jeho souladu s plánovaným programem a efektivity fungování v návaznosti na plnění cílů ekologické politiky firmy. Součástí auditu je popis činností a oblastí předmětu hodnocení, četnost a odpovědnost za audit, personální stránka auditu, vymezení postupu zpracování výsledků auditu a podoba jejich uveřejnění.
 10. Stanovení intervalu pro uskutečnění závěrů a hodnocení procesu a fungování systému ekologického managementu. [9]

1.1.4 Definice trvale udržitelného rozvoje

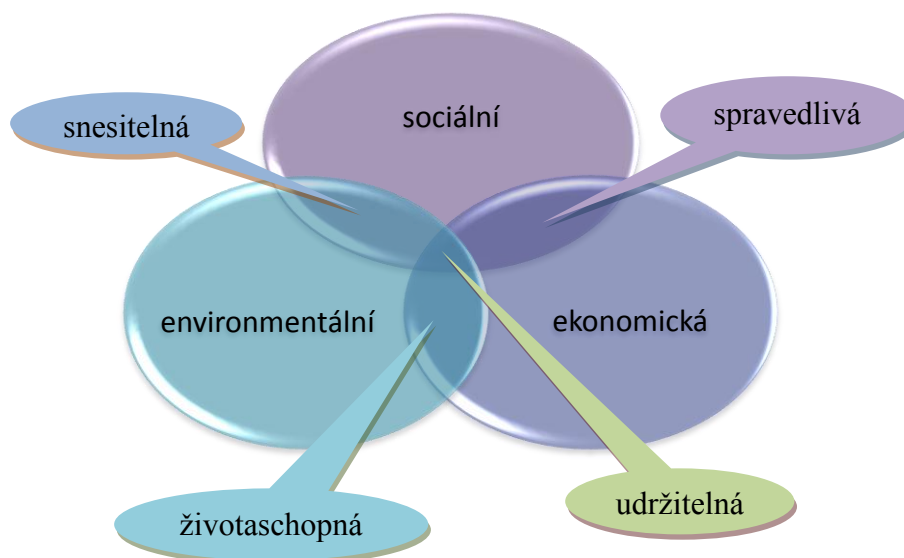
Problematika definování pojmu trvale udržitelného rozvoje s sebou přinesla řadu definic, více, či méně podařených, avšak prvenství mezi různými názory na udržitelnost si udržuje definice formulovaná roku 1987 Světovou komisí pro životní prostředí a udržitelný rozvoj ve zprávě *Naše společná budoucnost*. Ta považuje za trvale udržitelný rozvoj takový roz-

voj, který umožní splnění potřeb současné generace, nikoli však na úkor generace budoucí, již by mělo být zajištěno uspokojení potřeb minimálně na stejné, ne-li vyšší úrovni.

Vedle pojmu trvale udržitelný rozvoj existuje ještě tzv. *trvale udržitelný život*. Jeho zásadní rozdíl tkví v bazírování na životu obecně, tj. zohlednění nejen lidské stránky bytí, nýbrž i jiných žijících organismů a jejich vážený a plnohodnotný život. [37]

1.1.5 Dimenze trvale udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj je koncepcí, která spojuje vzájemnými vazbami tři oblasti zaručující spravedlivou distribuci příjmů v rámci současné generace a rovněž zachování podmínek pro uspokojení potřeb generací budoucích. V rámci toho je snaha nalézt rovnováhu mezi sociálním, ekonomickým a environmentálním rozvojem, což jsou základní pilíře, na kterých je celá koncepce udržitelnosti postavena. [3]

Obr. 1: Provázanost dimenzí udržitelného rozvoje [vlastní zpracování]

Sociální dimenze rozvoje

Tato dimenze pojednává o zachování sociálního kapitálu, zvýšení životní úrovně obyvatel, zajištění základních i doplňkových potřeb a odstrašení nerovností nejen v pohlaví, které by bránily blahobytu. Důležitá je rovněž odpovědnost a možnost účasti na politickém dění.

Ekonomická dimenze rozvoje

Ekonomický rozvoj se zaměřuje na zachování ekonomického kapitálu, bráno jako jeho intenzifikace, s cílem produkovat zboží a poskytovat služby na postupné, udržitelné a do-

stačující úrovni. Na základě toho je tato dimenze dobře měřitelná řadou indikátorů rozvoje, ke kterým se kromě HDP/obyvatele řadí i další, jež zohledňují jeho nedostatky. Můžeme proto použít pro zjištění stavu situace např. indikátor míry ekonomického blahobytu (MEW), indikátory světového blahobytu, nebo indikátor skutečného pokroku.

Environmentální dimenze rozvoje

Životní prostředí je do jisté míry oblastí udržitelnosti, jež ovlivňuje a zastřešuje ostatní její dimenze, ve smyslu všeobjímající jednotící složky, nacházející se všude kolem nás. Proto je důležité pro jeho správné fungování zachování následujících kritérií:

1. Přírodní obnovitelné zdroje musí být čerpány v menší nebo rovné míře jaká odpovídá jejich reprodukce
2. Množství odpadů umístěných do prostředí nesmí přesáhnout jeho asimilační kapacitu
3. Úbytek zásoby přírodních neobnovitelných zdrojů je zapotřebí nahradit zvýšením přírodních zdrojů obnovitelných a množstvím uměle vytvořeného kapitálu (výzkum, věda, budovy, ...). [3]

Tato oblast je však složitá s hlediska vnímání přírodních zdrojů neobnovitelných, kdy se lze setkat s dvěma protichůdnými názory na tuto problematiku:

1. Neoklasická environmentální ekonomie říká, že celý koncept udržitelnosti je založen na možné a neomezené kompenzaci přírodních zdrojů neobnovitelných a to v podobě uměle vytvořeného kapitálu.
2. Ekologická ekonomie je v tomto přístupu značně striktní a poukazuje na nevyčíslitelnost poklesu neobnovitelných přírodních zdrojů, kdy nelze vrátit zpět či nadále čerpat jejich zásoby při omezení na minimální hranici a tudíž je i nelze nahradit kapitálem uměle vytvořeným. [28]

1.1.6 Principy trvale udržitelného rozvoje

1. Vzájemná propojenost všech dimenzí je nezbytnou podmínkou zachování dlouhodobé udržitelnosti.
2. Předpokladem pro vydávání správných rozhodnutí je strategické plánování, které zhodnotí i dopady rozhodnutí do budoucna.
3. Omezená kapacita životního prostředí ve všech jeho složkách, tj. nejen zdroje surovin, či život zajišťující funkce, ale i celý prostor.

4. Nutnost předvídat všechny možné negativní dopady našeho jednání, s cílem zajistit opatření pro zamezení jejich vzniku, raději než předpokládat a řešit vznik škod, způsobených nesprávným rozhodnutím.
5. Provádět činnosti s opatrností, tak abychom předcházeli možným škodám.
6. Rozvoj kvality života obyvatel po stránce sociální, etické, estetické, kulturní, duchovní, nebo materiální.
7. Zmírnění, či odstranění sociálních rozdílů mezi chudými a bohatými, což představuje v současnosti vážný problém, jež brání rozvoji dalších oblastí udržitelnosti.
8. Hledání řešení pomocí lokální a globální spolupráce, využívání poznatků jejich vzájemné provázanosti.
9. Převzetí odpovědnosti současné generace za své jednání, což by mělo vést k respektování práv budoucí generace na zdravé životní prostředí a sociální vyrovnanost, společně se zabezpečením jak rasové, národnostní, tak jiné rovnosti.
10. Účast veřejnosti na procesu plánování a to už od počátku. [45]

1.2 Metody hodnocení životního prostředí

Potřeba chránit životní prostředí iniciovala řadu států k vytvoření opatření, zakotvených v nespočtu dokumentů zabývajících se danou problematikou, která postupem času získala globální charakter. Z nutnosti zabývat se hlouběji vlivem lidského chování na životní prostředí a současně neztratit prvenství v oblasti pokroku a rozvoje vedla k vytvoření, resp. definování myšlenky trvale udržitelného rozvoje, snoubícího v sobě sociální, ekonomickou, environmentální a někdy taky uváděnou institucionální roviny. Zda však vývoj jednotlivých států, regionech, nebo sektorech jde v duchu udržitelnosti, je nutné posoudit. K tomuto účelu se používají metody, ke kterým se řadí indikátory trvalé udržitelnosti, environmentální účetnictví, nebo technika mimotržního oceňování.

1.2.1 Indikátory trvale udržitelného rozvoje

Indikátory jsou prostředek, kterým lze vyjádřit dosažení pokroku v oblasti naplňování udržitelnosti ze stran zúčastněných států. Jsou pomocným nástrojem vyjadřujícím to, jak na tom jednotlivé státy jsou, s jakými problémy se potýkají a jak se jim je daří překonávat, aniž by zároveň nepřekračovaly podstatu udržitelnosti danou vyváženým vztahem mezi životním prostředím a rozvojem. [13]

Pro účely reálného využití musí indikátory splňovat několik vlastností:

1. Významnost vzájemného vztahu
2. Měřitelnost a schopnost získání údajů
3. Optimální poměr mezi náklady vynaloženými na získávání informací a užitek, který přináší
4. Přesný význam indikátorů
5. Jistota získaných dat vyplývající z ověření jejich pravdivosti
6. Možnost srovnání v mezinárodním měřítku
7. Transparentnost při opatřování dat pro účely sestavení indikátorů, konkrétní znalost použitých metod
8. Aplikace získaných informací v reálné podobě

Komisi OSN pro trvale udržitelný rozvoj byl v roce 1995 vytvořen seznam doporučených indikátorů ekonomického rozměru trvale udržitelného rozvoje, jejichž výčet je rozsáhlý a zahrnuje jak indikátory orientované na ekonomickou sféru, tak ty zaměřené na environmentální oblast udržitelnosti. Pro představu se k nim řadí např.:

1. Růst HDP/osoba
2. Export a import zboží i služeb
3. Čerpání nerostných surovin
4. Roční spotřeba energie
5. Environmentálně upravený HDP
6. Podíl surovinově a energeticky náročných průmyslových odvětví na celkové průmyslové výrobě
7. Celková rozvojová pomoc poskytnutá, nebo přijatá (vazba na HDP)
8. Poměr státního dluhu k HDP
9. Podíl investic na HDP
10. Účast v regionálních obchodních smlouvách
11. Poměr spotřeby obnovitelných zdrojů ke spotřebě neobnovitelných
12. Výdaje na ochranu životního prostředí jako podíl HDP, atd.

Evropská unie, resp. Evropská komise ve spolupráci s Evropskou agenturou pro životní prostředí a Expertní skupinou pro městské životní prostředí navázala na světovou agendu hodnocení životního prostředí a roku 2000 v Hannoveru na 3. Evropské konferenci udržitelných měst představila sadu deseti *Evropských indikátorů udržitelného rozvoje (ECI)*. Ty podobně jako obecně přijaté indikátory globálního zaměření reflektují vzájemnou vazbu mezi ekonomickou, sociální a environmentální sférou udržitelnosti. [14]

Iniciativa ECI byla navržena pro potřebu místní správy s cílem pomoci úřadům v naplňování principu udržitelnosti a poskytnutí možnosti srovnání s dalšími městy a obcemi v evropském měřítku. Díky indikátorům, které odrážejí lokální stupeň kvality života jako je doprava, ovzduší, či kriminalita, lze posoudit různé problematické oblasti, vyhodnotit jejich silné a slabé stránky a nalézt vhodná řešení nápravy.

Stejně jako obecné indikátory udržitelného rozvoje musí i tyto splňovat určitá kritéria, rozhodující o jejich vhodnosti:

1. Rovné zacházení a sociální integrace
2. Spoluúčast komunit na rozhodování a plánování místních aktivit
3. Rozvíjet místní a globální vztahy ve smyslu uspokojení všech možných potřeb, optimálně, nejbliže jejich zdroji
4. Propojení místního hospodářství s ochranou životního prostředí
5. Racionální chování ke zdrojům přírody, její ochrana a revitalizace
6. Péče o kulturní dědictví a kvalitu životního prostředí [13]

Přehled společných evropských indikátorů trvale udržitelného rozvoje uvádí následující tabulka, která zobrazuje označení a plný název příslušného indikátoru.

Tab. 1: Indikátory udržitelného rozvoje [Přístup radnice k životnímu prostředí. Město Vsetín. Str. 16]

A1	Spokojenost občanů s místním společenstvím
A2	Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu
A3	Mobilita a místní přeprava cestujících
A4	Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb
A5	Kvalita místního ovzduší
B6	Cesty dětí do školy a zpět
B7	Udržitelné řízení místní samosprávy a místního podnikání
B8	Zatížení životního prostředí hlukem
B9	Udržitelné využívání půdy
	Ekologická stopa

Sledováním evropských indikátorů udržitelného rozvoje získávají obce především hodnotné podklady kvality života, nezbytné pro zpracování rozvojových a strategických dokumentů. Mimoto se obcím naskytá možnost vytýčit si preference pro potřeby dalšího vývoje v duchu probíhajícího trendu, zvýšit si hodnověrnost při předkládání žádostí o granty, odůvodnit své jednání ve vztahu k občanům a v neposlední řadě možnost srovnání s úrovní obcí v Evropě.

Kromě přínosů pro obce slouží indikátory i samotným občanům, tím že jim zajišťují spolehlivost nestranné činnosti obce, průhlednost v konání věcí v zájmu veřejnosti, nebo jistotu porozumění svým občanům.

1.2.2 Environmentální účetnictví

Environmentální účetnictví je výsledkem propojení systému národních účtů (SNA), který využívají ke své činnosti statistické úřady různých zemí světa a účtů životního prostředí, sloužících potřebám národního hospodářství.

Podstata environmentálního účetnictví je zakotvena v integraci ekonomických a environmentálních aspektů řešících nedostatky klasického systému. Cílem je určit tok materiálových a finančních zdrojů a zásob, vyplývajících z ekonomických aktivit, které mají vliv na životní prostředí. Dále sjednotit účetnictví fyzických a peněžních jednotek, posoudit náklady a výnosy, jež plynou z využití zdrojů a služeb majících původ v životním prostředí, nebo umožnit kritiku řady činností společnosti při zachování přírodního bohatství. Nedílnou součástí je i určení měřitelnosti environmentálně přizpůsobeného produktu a důchodu.

Základní struktura integrovaného systému environmentálního a ekonomického účetnictví vychází ze systému národních účtů, který je rozšířený o *přírodní aktiva*. Ta se dělí na *vytvořená přírodní aktiva*, sdružující např. chovný dobytek, vodní živočichy v nádržích, pěstelské celky trvalých porostů apod., a *nevytvořená přírodní aktiva* jako nerostné suroviny, divoká fauna a flóra, či složky životního prostředí (voda, půda, vzduch, atd.).

Další rozšíření zahrnuje *ostatní změny v objemu nevytvořených přírodních aktiv*, způsobené ekonomickými rozhodnutími (půdní eroze, úpadek přírodních aktiv z důvodu ukládání odpadů, objevy nových zdrojů, atd.) a jinými změnami (přirozený nárůst, či úbytek, ztráty způsobené katastrofou, a jiné). [9]

1.2.3 Techniky mimotržního oceňování

Techniky sloužící k ekonomickému ocenění aktiv přírodního prostředí jsou značně diskutované a představují problém, zejména jde-li o určení potenciálního užítka a vnitřní hodnoty přírodních statků, nebo ocenění ztráty příslušného přírodního aktiva, resp. o vyjádření jejich skutečné tržní ceny. V případě trvání na určení peněžního významu přírodních aktiv, které nemají vazbu na tržní operace, lze využít techniky mimotržního oceňování, jež se dělí do dvou skupin a to na přímé a nepřímé.

Techniky přímého mimotržního oceňování mají svůj základ v subjektivním vnímání předností obyvateli, či spotřebiteli, jež stimulují trh, či tvoří tzv. náhradní trh. K přímým metodám patří konkrétně *hédonické ocenění*, které spočívá v rozboru spotřebitelova chování ke statkům, jež souvisí s hodnotou přírodního statku. Na základě poptávky po reálném statku (např. nemovitost) se vytváří poptávka po statku přírodním, s nímž je daný statek spřízněn.

Jinou metodou je *metoda cestovních nákladů*, kterou se vymezuje rekreační význam oblastí (např. národní parky, chráněné krajinné oblasti, vodní hladiny). Základem metody je stanovit jak je návštěva daného území finančně a časově složitá, z pohledu ujetých kilometrů, dopravních nákladů, či frekvence návštěv. Nezbytným předpokladem je jediný cíl cesty, jakožto navštívení jednoho národního parku, apod.

Kontingentní oceňovací metoda se řadí k nejvíce uplatňovaným metodám, vycházející z měření ochoty veřejnosti platit za přírodní statky, čímž určuje jejich kvalitu a užitek.

Techniky nepřímého mimotržního oceňování vycházejí z problematiky negativních dopadů ekonomických aktivit na životní prostředí. S tím souvisí i potřeba dodatečných nákladů, vynaložených na odstranění ztrát užitných funkcí přírodních aktiv. Tyto náklady lze pokládat za skutečné náklady životního prostředí, jejichž kvantifikace je vysvětlena formou minimálního ocenění snížené kvality přírodních statků.

K nepřímým metodám lze zařadit *ocenění škod za znečištění životního prostředí*, nebo *ocenění ztráty užitných funkcí přírodních statků*, přičemž jak problematika škod, tak ztráta užitných vlastností je dosti složitá a závisí na omezené možnosti měřit pouze určitou část naturálních škod pomocí ekonomického ohodnocení. Tím je ekonomická škoda statků přírodního charakteru většinou určována na základě kompenzačních nákladů na jejich obnovu, stejně jako tomu je u ztrát užítka přírodních statků, které lze vyčíslit náklady na opětovné zajištění jeho funkcí. [9]

1.3 Systém environmentálního managementu

Systém environmentálního managementu (EMS) představuje ucelený přístup podniků k ochraně životního prostředí ve vazbě na podnikovou strategii, stejně jako na běžný provoz. EMS tvoří součást celopodnikového managementu a zároveň se podílí na jeho ekonomickém rozvoji. Nedílnou součástí všech podnikových aktivit, ať už se jedná o produkci výrobků, nebo poskytování služeb, je zohledňování jejich dopadů na okolní prostředí, s cílem snížit spotřebu přírodních zdrojů, redukce emisí nebezpečných plynů do ovzduší, omezení nebezpečí havárií environmentálního charakteru, či zamezení újmě na zdraví pracovníků a obyvatel. [2]

1.3.1 Způsoby zavedení EMS

Zavedení systému environmentálního managementu do struktury podniku vyžaduje splnění požadavků na přijetí některého ze dvou nástrojů:

1. *ČSN EN ISO 14001 Systém environmentálního managementu*, je norma, která byla přijata roku 1996 Mezinárodní organizací pro normalizaci, podporuje ochranu životního prostředí a snahu předcházet jeho kontaminaci, tím že klade důraz na dodržování legislativy v oblasti dílčích složek životního prostředí.
2. *EMAS (Eco Management and Audit Scheme)* je systém přijatý Evropskou unií, pro účely ještě větší motivace podniků k převzetí odpovědnosti za své aktivity, jejich bedlivé pozorování, řízení a snížení dopadů na životní prostředí. Tento systém lze považovat za reformu normy ISO 14001, z hlediska informační povinnosti podnikatelů vůči veřejnosti publikovat environmentální zprávy a vybízet k diskusi.

Společným prvkem jak ISO 14001, tak EMAS je vypracování environmentální politiky a z ní vyplývajících cílů a cílových hodnot, orientace na nepřetržité zlepšování, vytvoření programů a zavedení systému samotného se zajištěním jeho nerušeného provozu, sledování a vyhodnocení. Oba nástroje jsou uplatnitelné jak ve sféře soukromé, tak veřejné a jejich použití je zcela dobrovolné, kdy jejich přijetím se organizace zavazuje plnit požadavky plynoucí z předpisů, jež je ustavují, k nimž patří *nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1221/ 2009 o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit*, označované jako *EMAS III*. [33]

1.3.2 Výhody zavedení EMS/EMAS

Využívání systému environmentálního řízení přináší podniku řadu výhod, které tak předčí i prvotní náklady spojené s jeho zaváděním. Konkrétně lze spatřovat rovněž výhody i v případě použití EMAS, jako nástroje pro zavedení samotného systému environmentálního řízení.

Přehled výhod zavedením EMS a uplatněním EMAS:

1. Menší riziko získání pokut dodržováním legislativy na ochranu životního prostředí.
2. Zvýšení konkurenční schopnosti při získávání veřejných zakázek.
3. Jednodušší přístup k získání licencí a povolení.
4. Odejmutí povinnosti tvorby finančního zabezpečení dle zákona o předcházení ekologické újmě a její nápravě.
5. Racionálnější využívání surovin, energie a jiných zdrojů a s tím související snížení provozních nákladů.
6. Lepší připravenost v případě vzniku environmentálních havárií.
7. Vyšší podnikatelská spolehlivost ze strany všech zainteresovaných skupin.
8. Posílení managementu organizace, uspořádání podnikové struktury a přehlednější dokumentace.
9. Aktivní zapojení zaměstnanců do procesu dosahování přínosů.
10. Nižší poplatky za propůjčení ekoznačky.

1.3.3 Systém environmentálního řízení a auditu – EMAS

EMAS jako jeden z nástrojů uplatňování systému environmentálního managementu je založen na nepřetržitém zlepšování, tzn., nejde jen o pouhé zavedení systému jako takového, nýbrž o jeho zdokonalování a rozvíjení v duchu identifikace, hodnocení, modifikace environmentálního hlediska podniku s cílem redukce negativních vlivů podnikatelských aktivit na životní prostředí. [43]

Výchozí dokumentací představující podklad fungování EMAS v ČR je *Národní program zavedení systému řízení podniku a auditu z hlediska ochrany životního prostředí*, zkráceně *Aktualizovaný program EMAS*, přijatý dne 19. července roku 2002. Význam schváleného programu navazuje na prvotní verzi z roku 1998 a tkví ve stanovení přesných pravidel, které vymezují fyzickým nebo právnickým osobám směr, jimž se mají ubírat při snaze o přihlášení do Programu EMAS. Institucionální rámec programu tvoří Rada Programu

EMAS, jakožto kontrolní, odpovědný a řídicí orgán zastoupený státní správou, průmyslovými svazy i nevládními organizacemi. Pro účely akreditace ověřovatelů stavu životního prostředí byl založen Akreditační orgán Programu, společně s Agenturou EMAS, která obstarává manažerské a odborné aktivity spjaté s Programem. [33]

Jelikož byl Program schválen před vstupem do EU, přesto jeho cíle byly s danou skutečností integrovány a vyplývají z již tehdejší účasti ČR na jednotném vnitřním trhu. Hlavní pilíř zastřešující celý Program EMAS je zmíněn již výše, tj. zlepšování vlivu činností podniků na životní prostředí, k čemuž slouží zavedení systému environmentálního managementu (EMS), jeho pravidelné, objektivní a ucelené hodnocení, podávání environmentálního prohlášení veřejnosti a aktivní přístup zaměstnanců na činnostech Programu.

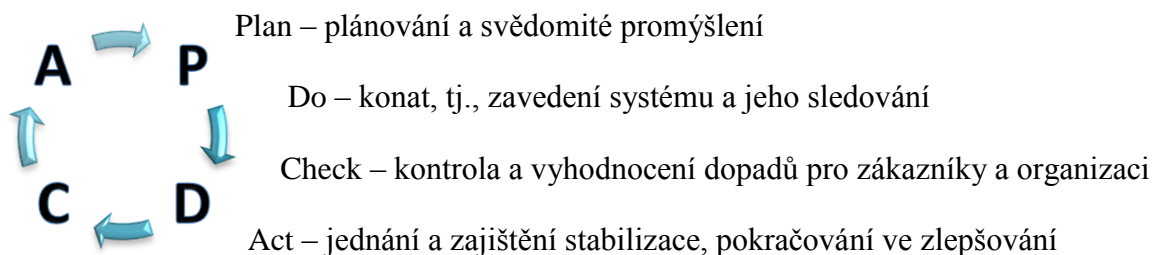
Programem EMAS prostupuje řada pojmů, které slouží k správnému pochopení základních kroků pro účely zavedení programu v podniku a jeho úspěšnému schválení. Klíčovými pojmy, důležitými z hlediska uvědomění si organizace souvislostí s uspořádáním jejich aktivit v souladu s ochranou životního prostředí jsou:

1. *Environmentální politika* – ta stanovuje cíle, kterých chce organizace dosáhnout a principy jejich naplňování ve vztahu k ochraně životního prostředí.
2. *Environmentální přezkoumání* – rozbor problematiky ochrany životního prostředí s následnými dopady činností organizace a jejich plnění.
3. *Environmentální aspekt* – složka činností, výrobků a služeb podniku majících podstatný vliv na životní prostředí.
4. *Environmentální dopad* – kladná, či záporná transformace životního prostředí způsobená činností, výrobky nebo službou podniku.
5. *Environmentální program* – definice postupů k uskutečnění cílů na ochranu životního prostředí s intervaly realizace.
6. *Environmentální cíle* – obecné cíle a z nich vyplývající cíle specifické, zaměřené na ochranu životního prostředí ze strany podniku. Každý cíl musí splňovat podmínku SMART, tj. musí být specifický, měřitelný, uskutečnitelný, realistický a časově ohraničený.
7. *Systém environmentálního řízení* – součást celkového řízení podniku, jejíž organizační struktura, procesy v ní probíhající, zdroje, technické zajištění a další souvislosti přispívají k naplňování cílů politiky životního prostředí.
8. *Environmentální audit* – nástroj managementu orientovaný k provádění systematické, nestranné, opakující se kontrole činnosti organizace, systémů řízení a průběhu

ochrany životního prostředí s cílem posoudit dodržování stanovené environmentální politiky.

9. *Environmentální prohlášení* – prohlášení organizace o aktivním přístupu k ochraně životního prostředí.
10. *Environmentální ověřovatel* – na žadateli o registraci do EMAS nestranná osoba, či organizace s akreditací ověřovat náležitosti vypracovaného programu EMAS a jeho integrace s celopodnikovým systémem v souladu se stanovenými pravidly. [1]

Zavedení EMAS nepodléhá striktním postupům, avšak je nutné dodržovat náležité kroky, které souvisejí s řadou činitelů vyplývajících z velikosti, oboru činnosti, produkce výrobků a poskytování služeb, či řízení organizace jako celku. Obecný princip, na kterém je systém postaven vychází z normy ISO 9001 a funguje stejně jako řada modelů zlepšování procesů na postupu tzv., PDCA modelu, někdy též nazývaném Demingův model, podle jeho zakladatele W. Edwarda Deminga. Model, jenž se skládá ze čtyř kroků, zajišťuje neustálý koloběh zavedených aktivit. [27]

Zdárné uvedení EMAS v činnost se skládá ze vzájemně navazujících bodů, které lze stručně vyjádřit následovně:

1. Přátelský přístup organizace k životnímu prostředí a jeho schválení vedením
2. Přezkoumání vlivů činností organizace na prostředí
3. Stanovení postupů ke snížení negativního dopadu na životní prostředí
4. Definice cílů, odpovědnosti a plánu aktivit
5. Unifikace dokumentace, aktualizace vykonávání legislativy
6. Školení a komunikace na celopodnikové úrovni
7. Interní audit
8. Doplnění plánu cílů
9. Vypracování zprávy stavu životního prostředí
10. Přijetí zprávy vedením
11. Environmentální ověření nestrannou osobou

12. Poslání dokumentů k registraci na Agenturu EMAS
13. Kontrola dokumentace státní správou
14. Registrace a vydání certifikátu, průběžná kontrola
15. Veřejná publikace environmentálního prohlášení
16. Průběžná aktualizace systému. [40]

2 STRATEGIE JAKO PODMÍNKA ROZVOJE PODNIKU

Stejně jako páteř v lidském těle je základem vzpřímené chůze, která by měla být charakteristická pro každého podnikatele, resp. manažera řídicího chod společnosti, tvoří i strategie základ dobrého a úspěšného podnikání. Výběr vhodné strategie vychází z řady kritérií, dle nichž se může podnik utvářet a dále rozvíjet vytyčeným směrem ve vazbě na realizaci stanovených cílů a podnikových názorů.

2.1 Principy strategického myšlení

Dodržováním určitých zásad, lze dosáhnout toho, že podnikové názory, cíle a vize budou zainteresovanými osobami brány vážně a řízení podniku bude respektováno ve svých podnikových plánech budoucího vývoje.

1. *Princip variantnosti* vychází z proměnlivosti okolního prostředí a nejistotě, kterým je podnik vystavován při každodenních procesech rozhodování. Z toho důvodu je nutné přizpůsobit strategii podniku faktorům, které ji ovlivňují a vyvíjejí se nezávisle na chodu podniku po celou dobu strategického období. Úspěch podniku je založen na připravenosti managementu čelit těmto změnám ještě dřív, než nastanou a to přijetím více variantních scénářů, jež jsou vzájemně slučitelné a zajišťují v případě potřeby bezproblémový přechod mezi sebou navzájem. Tím se podnik vyhne tzv., strategickému překvapení, které by mohlo vyústit až ve zhroucení podniku.
2. *Princip permanentnosti* připomíná nekončící práce na strategických operacích a neustálý vývoj faktorů, které je ovlivňují. Pro předcházení vzniku nežádoucích odchylek od stanovených plánů a harmonogramů jsou veškeré činnosti podniku mapovány, čímž je zajištěn jejich soulad s předpoklady samotné strategie a rozhodnutím přijetí krizového řešení.
3. *Princip celosvětového systémového přístupu* je dán propojeností ekonomických, ekologických, sociálních, vědeckotechnických a politických aspektů v celosvětovém měřítku, které je nutné respektovat pro účely zpracování kvalitní strategie, jejíž nedílnou součástí je i dobře vytvořený systém strategických informací.
4. *Princip tvůrčího přístupu* reprezentuje skutečně úspěšný podnik, který se chce stůj co stůj prosadit mezi silící konkurencí. Trh si žádá vše, co je nové, neokoukané a zdrojem toho jsou kreativní lidé, jejichž potenciál je nutné živit a rozvíjet podporou ze strany vedení a příslušným způsobem odměňování.

5. *Princip interdisciplinarity* představuje propojení různých vědních oborů při řešení řady problémových situací podniku, či aplikace znalostí a metod jedné vědní disciplíny na jinou.
6. *Princip vědomé práce s rizikem* má základ v nejistotě, se kterou jsou uskutečňována všechna strategická rozhodnutí a která je charakteristickou vlastností ve vývoji faktorů působících na utváření a chod podnikové strategie. Riziko nelze vyloučit, avšak jeho rozčleněním do několika variant, přináší menší nejistotu, čímž se stává vědomým a tudíž méně nebezpečným. Zakomponování rizikových plánů do strategie podniku naplňuje myšlenku: „Ten kdo je připraven, není překvapen.“
7. *Princip koncentrace zdrojů* poukazuje na problematiku jejich rozptýlení do celopodnikové struktury. Lepší verzí je soustředění zdrojů, ať už to finančních, materiálních, tak lidských na menší, zato však cílené aktivity podniku.
8. *Princip vědomé práce s časem* využívá upřednostnění času před penězi ve smyslu zkrácení doby potřebné na výzkum, vývoj, výrobu, či výstavbu.

Strategické myšlení představuje nezbytnou podmínku k vytvoření kvalitní strategie, za jejíž pomoci se může podnik utvářet, rozvíjet a prosperovat. [5]

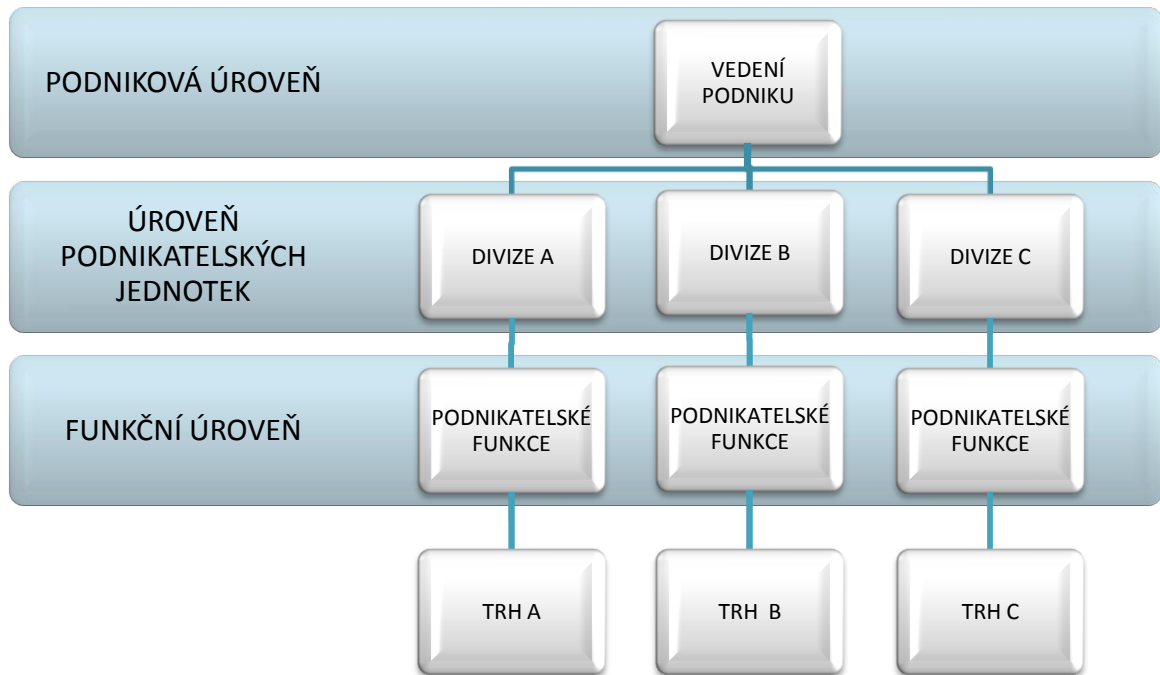
2.2 Strategické řízení

Strategické řízení znázorňuje směr vývoje podniku, resp. uskutečňování kroků podnikové strategie, která vychází ze strategického myšlení. Charakteristickým znakem běžného podniku jsou různé úrovně řízení, napříč nimi se odehrává plnění stanovené strategie.

Vrchol pomyslné pyramidy tvoří *podniková úroveň řízení* v čele s ředitelem podniku, který jako jediný odpovídá za vypracování a implementaci strategie. Vedle ředitele působí na podnikové úrovni vedoucí pracovníci, tj., podnikový management, který se stará o rozvoj strategie v podnikatelských jednotkách. Společné úsilí ředitele a managementu se zaměřuje na alokaci zdrojů, diverzifikační a akviziční postupy, či propojení pracovníků kontrolujících chod strategie s vlastníky podniku, kterým musí být zajištěno ze strany vedení maximální bohatství odpovídající zvolené strategii.

Další úroveň se skládá z *podnikatelských jednotek (divizí)*, které působí jako organizační jednotky pracující samostatně na aktivitách podniku. V případě podniku, orientovaného na jednu aktivitu se úroveň podnikatelských jednotek sdružuje s podnikovou úrovní. Personální stránku zajišťuje vedoucí a další zaměstnanci. [5]

Kontakt se zákazníky, oblast nákupu, marketingu, výroby, personalistiky a dalších specifických funkcí obstarává *funkční úroveň*. Jejich hlavní odpovědnost spočívá v rozvoji funkční strategie, čímž přispívá k realizaci strategických cílů na celopodnikové úrovni a úrovni podnikatelských jednotek.

Obr. 2: Úrovně strategického řízení [Strategie podniku]

2.3 Znaky kvalitní strategie

1. *Dílčí strategie* obsažené v rámci celopodnikové a vypracované pro účely podnikové úrovně, úrovně podnikatelských jednotek a funkční úrovně.
2. *Vzájemná provázanost a ucelenost systému*, tvořeného dílčími strategiemi, které se doplňují a podporují na jednotlivých stupních řízení.
3. *Úzká vazba organizační struktury a systému řízení dle varianty strategie*. Možnost flexibilní reakce na měnící se podmínky trhu, dobrá pracovní atmosféra.
4. *Rozvoj základních dovedností podniku* ze strany vhodně zvolené strategie s cílem umožnit podniku nabýt nové zkušenosti pro potřeby měnícího se okolí.
5. *Umožnění výběru vhodných manažerů* disponujících odbornými znalostmi, komunikačními dovednostmi a přesvědčovacím umem získat lidi na stranu realizované strategie.
6. *Rozvoj a vzdělávání pracovníků organizace*, jelikož kvalifikace je krokem k zdárnému vypracování kvalitní strategie.

7. *Vytváření pocitu sounáležitosti pracovníků k podniku a sebevědomí účastnit se na jeho aktivitách.*[5]

2.4 Vize, cíle a podniková filozofie

Strategie podniku by měla být vytvářena v duchu uspokojování potřeb jak vlastníků podniku, tak zaměstnanců, zajišťujících jeho každodenní chod. Klíčovým aspektem, který prostupuje celým procesem formování strategie je poslání, utvářející souvislosti s přímou vazbou na podnik a strategická rozhodování o tom na co se má podnik zaměřit a jakou cestou se má ubírat. Hlavní složku poslání představují podniková vize, z ní vyplývající základní podnikové cíle, které navazují na podnikovou filozofii.

2.4.1 Vize

Prvním krokem je definování *vize* jako takové, neboli vymezení náležitostí podnikatelského plánu, tj., předmět podnikání, velikost, právní forma, atd. Přijetí rozhodnutí se odvíjí od počtu podnikatelských aktivit, kdy rozlišujeme podnik s jednou, či více aktivitami.

Ucelený postup v případě jedné podnikatelské aktivity vyjadřuje *Abellova síť* orientovaná především na potřeby zákazníka. Jedná se o přístup založený na vymezení tří zájmových rovin ohledně zákazníka a to kdo bude uspokojován (jaká skupina zákazníků), čím bude uspokojován (jaké jsou potřeby zákazníků) a jak bude uspokojován (jaké dovednosti a kvalifikace je zapotřebí).

V případě podniku s více podnikatelskými aktivitami záměr rozšířen ještě na portfolio podnikatelských aktivit, v rámci něhož jsou definovány celopodnikový účel, skladba a vnitřní rovnováha podnikatelského portfolia. To je v rukou podnikové úrovně, zákaznická část pak připadá do kompetencí úrovně podnikatelských jednotek.

2.4.2 Cíle

Cíl podniku uvádí v život poslání a pomáhá vyjádřit podnikovou strategii, je nástinem podnikových ambicí. Důležitou podmínkou všech stanovených cílů je dodržení tzv. SMART (specifikace, měřitelnost, akceptovatelnost, realizace, časový harmonogram).

2.4.3 Filozofie

Zastřešujícím prvek všech složek poslání je filosofie podniku, jelikož udává základní hodnoty a priority prostupující skrze vize, cíle i strategii jako takovou. To jak bude podnik vnímán okolím, určuje právě jeho postoj, jež zastává vůči svým zaměstnancům, zákazník-

kům, veřejnosti a vesměs všem zainteresovaným skupinám. Odráží tak podobu vlastní podnikové kultury, na které staví základ úspěšného podnikání. [5]

2.5 Strategie, organizační struktura a systém řízení

Na strategii, má – li být úspěšná, musí navazovat vhodně zvolená organizační struktura propojená s odpovídajícím systémem řízení. Vzájemné působení vazeb mezi všemi pilíři, jež tvoří základ každého podniku, utváří podstatu jeho správného fungování a plnění vytýčených cílů. A stejně jako strategie je uplatnitelná na úrovni funkční, podnikatelské a podnikatelských jednotek, tak i organizační struktura a systém řízení se k tomuto připojují.

Organizační strukturu a systém řízení na *funkční úrovni* charakterizuje rozvoj mimořádných předností směřujících k dosažení konkurenční výhody a postup jak tohoto docílit. Pro každou specifickou funkci se hodí uplatnit jinou organizační strukturu a systém řízení, tak aby bylo možné rozvíjet její přednosti a současně skloubit naplňování cílů vyplývajících z dané funkce ve prospěch celého podniku.

Tab. 2: Organizační struktura a systém řízení na funkční úrovni [Strategie podniku]

FUNKCE	TYP ORGANIZAČNÍ STRUKTURY	ZÁKLADNÍ TYP ŘÍZENÍ
Výroba	Vysoká/centralizovaná	Řízení orientované na výsledky (nákladové cíle)
Materiálové hospodářství	Plochá/centralizovaná	Řízení orientované na výsledky (cíle zásobovací a nákupní)
Výzkum a vývoj	Plochá/decentralizovaná	Týmové orientované řízení (normy, hodnoty, kultura)
Prodej	Plochá/decentralizovaná	Řízení orientované na výsledky (prodejní cíle)
Účetnictví, finance	Vysoká/decentralizovaná	Administrativně orientované řízení (rozpočty)
Personalistika	Plochá/centralizovaná	Administrativně orientované řízení (standardizace)

Organizační struktura a systém řízení na *úrovni podnikatelských jednotek* vychází z funkční úrovně, na kterou plyně navazuje, tak aby společné řízení činností na funkční úrovni vedlo k dosažení cílů stanovených na úrovni podnikatelských jednotek. S tím souvisí i systémem řízení umožňující určit a hodnotit vztahy mezi danými funkcemi.

Na základě zvolené konkurenční strategie lze uplatnit vhodný typ organizační struktury a systému řízení, tak jak je znázorněno v tabulce 3.

Tab. 3: Základní konkurenční strategie, organizační struktura a systém řízení [Strategie podniku]

	Základní konkurenční strategie		
	Vedoucí postavení nákladů	Diferenciační	Cílená
Odpovídající organizační struktura	Funkcionální nebo výrobová	Výrobová nebo maticová	Funkcionální
Integrační mechanismus	Základ ve výrobě	Základ ve vědeckotechnickém rozvoji nebo marketingu	Základ ve výrobě nebo zákazníkovi
Řízení orientované na výsledky	Velké využití (řízení nákladů)	Malé využití (cíle v kvalitě)	Malé užití (náklady a kvalita)
Administrativně orientované řízení	Malé užití (rozpočty, standardizace)	Velké užití (pravidla, rozpočty)	Malé užití (rozpočty)
Týmově orientované řízení	Malé užití (řídící kruhy kvality)	Velké užití (normy, kultura)	Velké užití (normy, kultura)

Na *podnikové úrovni* se střetává řada různých podnikatelských aktivit, pro které je nutné vybrat takovou organizační strukturu a systém řízení, jež zajistí jejich správné fungování. Toho lze dosáhnout společným provázáním organizační struktury a systému řízení s odpovídajícím stupněm integrace mezi danými divizemi v závislosti na zvolené podnikové strategii. [5]

Volbou *absolutní diverzifikace*, jakožto nejlevnější a nejjednodušší podnikové strategie, je umožněna konkurence každé divize v jiném konkurenčním okolí. Předpoklad vhodné organizační struktury a systému řízení tvoří snadné a přesné hodnocení výkonu divizí podnikovým managementem. Při absolutní diverzifikaci se nejlépe uplatňuje výstupový typ řízení, z důvodu nízké potřeby integrace, tj. neprovádění změn mezi divizemi. Nevýhodou vedení podniku je rozhodnutí o alokaci kapitálu mezi dané divize s cílem dosažení maximální ziskovosti z portfolia. Výhodou jsou naopak nízké náklady a přehled o řízení v jednotlivých divizích, zda dosahují požadované výnosnosti. Zřídka kdy se používá systém řízení orientovaný na tým, avšak administrativně orientovaný systém lze zvolit v případě aplikace vyzkoušených účetních metod pro snadné a rychlé získání informací z jednotlivých divizí.

Jeli nutné koordinovat tok zdrojů z jedné divize do druhé, upřednostňuje se využití podnikové strategie založené na *vertikální integraci*. Centralizací jejího řízení, která je zajištěna prostřednictvím koordinační divizionální struktury lze dosáhnout výhod z řízení přemísťování zdrojů. K tomu účelu se využívá systému řízení orientovaného na výstupy a administrativu. Nezbytnou podmínkou je stanovit pravidla a procedury k řízení vztahů mezi divizemi, způsob provádění změn a určení vnitropodnikových cen výrobků, jež jsou přesouvány mezi divizemi. Nevýhodou zůstává volba vhodné míry centralizace a decentralizace v řízení jednotlivých divizí a minimalizace konfliktů, které z této volby vyplývají. Podstatně dražší podniková strategie však skýtá plus ve své integraci a zní odvozeného prospěchu, jenž předčí i náklady podniku.

Relativní diverzifikace zastupuje podnikovou strategii, u které se předpokládá, že zisk plyne ze synergického efektu při účasti jednotlivých divizí na vědeckotechnickém rozvoji, informacích a goodwillu. Použitá divizionální struktura umožňuje podnikání jednotlivých divizí v podobných nebo stejných konkurenčních okolích. Nevýhodou struktury orientované na alokaci zdrojů s cílem dosažení synergie, je především těžce zjištělný podíl divizí na tvorbě zdrojů, velikost jejich výkonu a minimální dispozice k provádění změn u výrobků či dovedností. Z toho důvodu se uplatňuje vysoká potřeba integrace ve vazbě na administrativně, či týmově orientovaný systém řízení vedoucí k dosažení efektivní organizační struktury se synergickým efektem. [5]

2.6 Shrnutí poznatků z teoretické části

Ochranu životního prostředí lze považovat za doménu spíše organizací celosvětového charakteru, jako je např. OSN, jejichž zájem se ubírá cestou zkvalitnění života na Zemi v rámci zachování přírodního rázu krajiny, ostatní flóry, fauny a udržitelného a racionálního využívání neobnovitelných zdrojů. I přesto se iniciativa hledat možnosti jakými udržet všechny složky přírody, ať už se jedná o vodu, vzduch, půdu, nebo o rozmanitou biodiverzitu a přirozený koloběh života neživých i živých organismů v jejich co nejvíce autentické podobě pro další generace stává čím dál častěji náplní diskusí a jednání jak jednotlivých států, tak mezinárodních, národních, ale i lokálních celků.

Za pohnutkou dnes již světové ekologické osvěty stojí právě zájem jednotlivců o ochranu životního prostředí a upozornění na jeho nežádoucí transformace vyvolané negativními dopady způsobenými lhostejnou činností, chováním a jednáním společnosti. Teprve důkazy o původcích znečišťování přírody a krajiny, jejichž bezohledné chování se podílí i na větší úmrtnosti obyvatel vedlo ke globálnímu zamyšlení potřeby změnit způsob jednání k přírodě a životu na Zemi.

Díky publikování konkrétních katastrofických scénářů odehrávajících se kolem nás, v prostředí ve kterém žijeme, se pohled populace ubírá směrem obezřetnějšího porozumění následkům svých činů. V důsledku nápravných opatření vznikly a vznikají nejen organizace environmentálního profilu jak globálního, tak vnitrostátního charakteru, ale i samotné veřejné, nebo soukromé subjekty přijímají odpovědnost za důsledky svých činností na okolní prostředí. Rovněž řada států schválila striktnější právní předpisy v oblasti ochrany životního prostředí a zavázala se o snížení negativních environmentálních aspektů v rámci svého národního snažení. Výjimkou nejsou ani pravidelně konaná setkání předních velmocí a společenství vyspělých i rozvojových zemí, řešících problematiku související s ochranou životního prostředí, racionálním nakládáním se zdroji, pokrokem a jeho dopady na okolí, nebo hledáním alternativ řešení v rámci naplnění principu trvale udržitelného rozvoje.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 STAV PODNIKU PŘED A PO ZAVEDENÍ NORMY ISO 14001

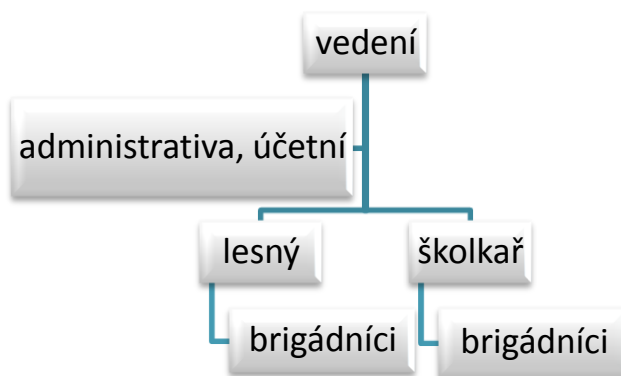
Městské lesy Vsetín, s. r. o, patří k podnikům, jejichž prioritou je zohlednění dopadů svých aktivit vykonávaných v rámci hlavní podnikatelské činnosti a současně ochrana životního prostředí. Jelikož se jedná o podnik spadající do oblasti lesnictví, lze daný směr uvažování pochopit a to z důvodu, že příroda a okolní prostředí představují hlavní náplň obživy podniku. Kroky učiněné směrem k ochraně životního prostředí úzce souvisí se snahou naplňovat a ctít principy trvale udržitelného rozvoje, resp. trvale udržitelného hospodaření v lesích. K tomuto účelů slouží podniku příslušné nástroje zajišťující dosažení environmentálního úsilí a cílů, jež může plně využít.

3.1 Charakteristika podniku Městské lesy Vsetín, s. r. o

Podnik Městské lesy Vsetín, s. r. o, (ML Vsetín) sídlí v místní části města Vsetín, Semetín a jeho stoprocentním vlastníkem je právě samotné město Vsetín. Tato dodavatelsko – obchodní společnost, která byla založena roku 1992, se orientuje na lesnickou činnost, pěstování lesních a okrasných dřevin, zakládání a údržbu sadových a krajinářských úprav. Hlavní činnost je doplněna o biologickou rekultivaci devastovaných území a skládek. Kromě toho podnik spravuje ve svém vlastnictví lesní a okrasné školky Vsetína, jejichž produkce se pohybuje okolo 300 000 kusů lesních a okrasných dřevin. [21]

3.1.1 Organizační struktura podniku

Činnost podniku Městské lesy Vsetín, s. r. o, zajišťují 4 pracovníci. Kromě těchto hlavních zaměstnanců podniku bývají na pomoc při výsadbě lesů do školky a dalších sadařských prací sjednávání brigádníci.

Obr. 3: Organizační schéma podniku ML Vsetín [vlastní zpracování]

3.1.2 Rozloha spravovaných lesů a pozemků

Podnik ML Vsetín je dle zákona o lesích lesním hospodářským celkem, jehož povinností je mít vypracován lesní hospodářský plán (LHP), který sumarizuje nejen výměru spravovaných lesů a pozemků, ale i jejich druhovou skladbu a činnosti související s tímto odvětvím podnikání.

Lesní oblast, v níž se nacházejí lesy a pozemky ve vlastnictví podniku, resp. obce se nazývá *Hostýnsko – vsetínská vrchovina a Javorníky*, kde celková výměra pozemků určených k plnění funkcí lesa činí *842, 98 hektarů*. Z hlediska kategorie lesa se jedná o *les hospodářský*, jehož porostní plocha činí celkem *829, 66 ha*. Celková zásoba lesa zahrnuje *les jehličnatý* v rozmezí *153 188 ha* a *les listnatý* *71 103 ha*, které podle tvaru lesa spadají do kategorie *les vysoký*. [42]

Tab. 4: Lesní a pozemková výměra ML Vsetín [Lesní hospodářský plán]

Pozemky určené k plnění funkcí lesa (ha)	Celkem	842, 98
	- porostní půda	829, 66
Zásoba (ha)	Celkem	224 291
	- jehličnaté lesy	153 188
	- listnaté lesy	71 103
Maximální výše těžeb (m³ b. k.)	Celkem	69 885
	- mýtní	53 915
	- předmýtní	15 970
Minimální rozsah výchovy lesa do 40 let (ha)	Celkem	298, 90
Prořezávky (ha)	Celkem	283, 35
Zalesnění (ha)	Celkem	45, 93

Podle katastru náleží pod správu ML Vsetín celkem 5 obcí – *Lhota u Vsetína, Ratiboř u Vsetína, Vsetín, Rokytnice u Vsetína* a *Jasénka*, přičemž na tyto pozemky lze nahlížet dvě-

ma způsoby a to podle výměry spravovaných lesů a pozemků nebo dle celkové plochy, jak ukazují tabulky níže.

Tab. 5: Výčet zaujatých katastrálních území dle výměry [LHP]

Název	Výměra (ha)		
	porostní půda	bezlesí	Jiné pozemky
Druh pozemku			
Lhota u Vsetína	43,86	0,14	0,00
Ratiboř u Vsetína	455,24	3,06	2,39
Vsetín	157,56	4,93	0,72
Rokytnice u Vsetína	121,23	0,70	0,41
Jasénka	36,57	0,38	0,59
Celkem	814,46	9,21	4,11

Tab. 6: Výčet zaujatých katastrálních území dle plochy [LHP]

Název	Plocha (ha)		
	porostní půda	bezlesí	jiné pozemky
Druh pozemku			
Lhota u Vsetína	44,33	0,14	0,00
Ratiboř u Vsetína	469,97	3,06	2,39
Vsetín	157,56	4,93	0,72
Rokytnice u Vsetína	121,23	0,70	0,41
Jasénka	36,57	0,38	0,59
Celkem	829,66	9,21	4,11

3.1.3 Činnosti lesního hospodářství

Lesní hospodářství zahrnuje veškeré lesnické práce, školkařskou výrobu a prodej dřeva.

Lesnické práce:

- Zalesňování, výsadba a pěstování lesa

- Odstraňování klestu
- Štěpkování dřevního odpadu a biomasy
- Těžba dříví
- Přibližování dříví
- Budování oplocenek
- Aplikace přípravků pro ochranu porostů
- Hnojení porostů
- Základní lesnické a rekultivační výsadby
- Hnojení lesních porostů
- Ochrana kultur proti buření
- Ochrana nátěrem proti zvěři
- Prořezávky
- Vyvětňování porostů
- Postřiky proti škůdcům

Školkařská výroba:

- Pěstování sazenic lesních dřevin
- Pěstování okrasných dřevin
- Prodej vzrostlých stromů a keřů (prostokeřenných, balových i kontejnerovaných)
- Prodej jehličnatých a listnatých dřevin (prostokeřenných, balových i kontejnerovaných)
- Prodej vřesovištních rostlin, popínavých rostlin, travin a trvalek
- Dodávka travních kobereců (tuzemských i zahraničních)
- Dovoz rostlinného materiálu ze zahraničí
- Domácí keře a stromky pro krajinářské úpravy
- Pěstování unikátních exotických botanických druhů keřů a stromů

Prodej dříví:

- Prodej surového dříví
- Prodej řeziva [21]

3.1.4 Ostatní činnosti

Kromě lesnictví se podnik zabývá projekční, poradenskou a znaleckou činností.

Projekční činnost je prováděna pod záštitou České komory architektů pro obor zahradní architektura a krajinářství nebo územní systémy ekologické stability. Projekce se zaměřuje především na oblast:

- Krajinná zeleň, zeleň ekologických a rekultivačních opatření
- Prostranství u veřejných a firemních objektů
- Projekty zahrad, parků veřejné zeleně
- Doprovodná zeleň silnic a ostatních technických objektů
- Zeleň kolem vodních toků
- Zpracování projektové dokumentace sadovnických a krajinářských úprav
- Kompletní projekční činnost od studií až po prováděcí projekty firemní zeleně, urbanistických celků a rekultivací
- Krajinné úpravy, vegetační doprovod technických staveb, rekultivace

Poradenská činnost podniku se orientuje především na:

- Zpracování žádostí o dotaci ze Státního fondu životního prostředí
- Poradenství v rámci sadovnictví, zahradnictví a lesnictví
- Poradenství v oblasti zúrodnění ploch ovlivněných průmyslovou, či stavební činností, jednání s orgány státní správy

Znalecká činnost:

- Soudně – znalecké odborné posudky v oboru ekonomika – sadové úpravy, lesnictví, nemovitosti, rekultivace
- Dendrologické průzkumy
- Posouzení zdravotního stavu stromů a návrhy způsobu ošetření

- Inventarizace a pasportizace zeleně
- Ohodnocení kvality dřevin
- Stavební a umělecko – historický průzkum cenných zahrad a parků [21]

3.1.5 Lesní hospodářský plán

ML Vsetín vypracovává hospodářský plán vždy na období cca 11 let dopředu, který sdružuje veškeré aktivity spojené s podnikatelskou činností podniku. Ke zpracování lesního hospodářského plánu a lesní hospodářské osnovy je zapotřebí obdržení licence od Ministerstva zemědělství ČR z úseku lesního hospodářství. Tato podmínka je stanovena vyhláškou Mze č. 84/96 Sb., o lesním hospodářství a vyhláškou č. 83/1996 Sb., o zpracování k OPRL a o vymezení hospodářských souborů. [42]

V současné době se ML Vsetín řídí dle LHP vypracovaného na období 2008 – 2017, který obsahuje:

- rozsah zpracování lesního hospodářského plánu se všemi pozemky určenými k plnění funkce lesa a porostní půdy,
- maximální celkovou výši těžby dle vyhlášky 84/1996 Sb. o LHP,
- minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) při obnově porostů,
- minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let věku,
- výjimky z těžeb dřeva s porosty mladšími 80 let dle zákona o lesích

Struktura a stručný obsah LHP podniku ML Vsetín zahrnuje:

1. Všeobecné údaje
 - Identifikace vlastníka
 - Návaznost na předchozí LHP a základní údaje o zpracování následujícího LHP
2. Zhodnocení předchozích poměrů
 - Rozbor přírodních podmínek
 - Složení půdy
3. Zhodnocení stavu lesa a doby hospodaření
 - Věk dřevin
 - Jakost dřevin
 - Zásoba lesních porostů
 - Genetická klasifikace lesních porostů
 - Zhodnocení stavu lesa

- Doba hospodaření
4. Přehled vyhlášených kategorií
 - Přehled ploch dle kategorií a subkategorií
 - Zvláště chráněné území nezařazené do lesa zvláštního určení
 5. Definice hospodářských cílů vlastníka lesa a stanovení hospodářských záměrů na období platnosti plánu
 - Tvorba hospodářských souborů
 - Přehled hospodářských souborů
 - Způsob zalesnění a péče o kulturu
 - Výchova porostů
 - Obnovení porostů
 - Bezpečnost produkce a opatření ochrany lesa
 6. Rámcové směrnice hospodaření
 7. Výše a zdůvodnění závazných uskutečnění plánu
 - Maximální celková těžba
 - Mýtní těžba
 - Předmýtní těžba
 - Maximální plošný rozsah výchovných zásahů z porostů do 40 let věku
 - Minimální podíl MZD při obnově porostů
 8. Výjimky u ustanovení lesního zákona č. 289/1995 Sb.
 - Mýtní těžba v porostech skupiny do 80 let věku
 - Mýtní těžba přesahující šířkou nebo velikostí holé seče
 9. Závěr s tabulkami souhrnných údajů LHP
 10. Technická zpráva zpracování LHP zahrnující metodický postup, využití údajů oblastních plánů rozvoje lesů, zjišťování zásob, atd.
 11. Přílohy obsahující seznam parcel, licence, zápis šetření, prověrky dat LHP, schválení LHP, či závazné stanovisko ochrany přírody. [42]

Na základě struktury LHP vlastníka ML Vsetín se při své činnosti řídí podle pokynů lesního hospodářského plánu sestaveného na období 2008 – 2017 s návazností na předchozí zpracovaný plán. Spravuje území nacházející se dle přírodních podmínek v oblasti *Hostýnsko – vsetínských vrchů a Javorníků* s půdou mající typický charakter vápnatého jílovce a pískovce. Zastoupení dřevin v lesních porostech se pohybuje v rozmezí 40 až 80 let a starší, při-

čemž nejsou výjimkou i dřeviny mladší vysázené v posledních 10 až 20 letech v rámci obnovení lesních porostů. Kvalitou se jedná o dřeviny zdravé, což naznačuje i jejich dlouhověkost a malé ztráty na zalesnění. Všechny porosty jsou rozděleny do příslušných kategorií a podkategorií, což zajišťuje jejich přehlednost a snazší orientaci pro potřeby potenciální manipulace. Některé porosty z hlediska chráněného území nelze zařadit do kategorie les hospodářský, a proto jsou *územním systémem ekologické stability (ÚSES)* vytvořeny významná území, kdy pod správou ML Vsetín byla do kategorie *Natura 2000* začleněna část obce Vsetín, pod označením *Evropská významná lokalita Semetín*.

Cíle ML Vsetín jsou určeny lesním hospodářským plánem orientovaným na utváření hospodářských souborů a jejich souhrn v rámci kategorizace lesu hospodářského rozčleněného do příslušných podkategorií:

- Lužní stanoviště
- Hospodářství exponovaných stanovišť středních ploch
- Hospodářství kyselých stanovišť středních ploch
- Hospodářství živých stanovišť středních ploch
- Hospodářství exponovaných stanovišť vyšších ploch
- Hospodářství živých stanovišť vyšších ploch

Přední úkol podniku v oblasti zalesňování vychází ze závazného naplnění plánu o minimálním podílu melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) umělé obnovy využitím předsunutých náseků a skupinových sečí, nebo zalesněním menších holin pouze pomocí MZD. Nezbytná je i péče o kultury, jenž lze zajistit především jejich ochranou, oplocením, či vytínáním netvárných a nevítaných dřevin, kdy zákonem stanovená lhůta pro zaopatření kultur činí 7 let od vzniku holiny.

Převážnou část lesních porostů tvoří smrk ztepilý, který je z hlediska hospodářského nejvýznamnější dřevinou jak současnosti, tak budoucnosti a tudíž i v případě LHP ML Vsetín je hlavním cílem zajistit, aby tento porost ale i porosty ostatní byly co nejvíce kvalitní, odolné a produktivní. K tomu jsou využívány techniky výchovy už u velmi mladých porostů zahrnující prořezávky, nebo první probírky mající značný vliv na jejich celoplošné zpevnění. Výsledkem dobré výchovy je růstová reakce na uvolnění během celého trvání obmýtí, čehož lze využít pro pěstování silných sortimentů. [42]

Každý les, resp. hospodářský soubor je zapotřebí obnovovat, k čemuž jsou určeny postupy zvláště doporučované a vhodné pro každý typ zalesněné oblasti. Obnova v případě měst-

ských lesů se řídí prostřednictvím clonné seče pro zanesení melioračních a zpevňujících dřevin, což se týká i správy hospodářských souborů pod záštitou ML Vsetín. Přirozená obnova okrajovou clonnou sečí se zajišťuje dle podrostního způsobu, zatímco prořídle porosty a zabuřenělé porostní zbytky se obnovují holosečně. Při celkovém obnovovacím procesu se postupuje od severovýchodu k východu a to proti směru převládajícího nebezpečného větru, přičemž je zohledněn současně terén i dopravní podmínky.

Aby se mohl les bez problému vyvíjet a produkovat silné porosty, je třeba přijmout opatření na jeho ochranu. Nebezpečí, kterému je les vystaven má podobu biologických škůdců a dalších škodlivých činitelů objevujících se každý rok. Ochrana jako taková se provádí dle zákonných norem a skrze opatření běžně využívaná lesním provozem. Největších škod na lese se dopouštějí především vítr, sníh, lýkožrout smrkový, zvěř a v neposlední řadě i neúspěšné zalesnění a buření. Problematika zalesňování je spojena zejména s klimatickými vlivy, což v minulých letech vedlo k zhruba 10 % ztrátám. Další příčina úhynu sazenic je spojována jak s nekvalitním sadebním materiálem a buřením, tak se škodami způsobenými okusováním zvěří, či klikorohem. Těžba a s ní související přibližování se podílí na škodách lesa jen minimálně. Veškeré aspekty související s bezpečností produkce lesa a jeho ochranou se prolínají v navržených obnovovacích postupech, způsobech zalesnění, porostní výchově a požadavcích na nejvhodnější skladbu porostů.

Na základě stanoveného a vypracovaného plánu se podnik zavazuje v rámci své činnosti dodržovat povolenou maximální hranici těžby dřeva a to jak u mýtní, tak předmětní, přičemž byla podniku udělena výjimka ze zákona č. 289/1995 Sb., u mýtní těžby porostů do 80 let věku a porostů přesahujících šířkou či velikostí holé seče. [42]

3.2 Environmentální projekty

Městské lesy Vsetín s. r. o, se v minulých letech zapojili do řady projektů a to jak v pozici samotných nositelů, tak v rámci spolupráce na projektové činnosti města Vsetín. Značná část projektů, která byla realizována z iniciativy samotného podniku, se nachází v místní části města Vsetín, Semetín.

Ačkoli je Semetín jen malé údolí, okem téměř nepatrné na mapě, nachází se zde řada projektů environmentálního charakteru, které přispívají k udržení původního rázu místní krajiny. Tato lokalita se vyznačuje doposud nenarušenou flórou skrývající různé druhy živočichů i působivé skalní útvary. Ty v dobách okupace sloužily jako útočiště partyzánů, kteří

zde vytvořili důmyslný systém chodeb. Typický charakter krajiny dokreslují rozsáhlé lesní porosty většinou jehličnatých stromů s rovnými palouky a lesními tůněmi a potůčky. Terén jako takový má povahu převážně kopcovitou, jelikož se jedná o údolí, připomínající koryto menšího kaňonu, napříč kterým se klikatí řeka Semetínka ústící do řeky Bečvy. Na poměrně malé rozloze se zde nachází i pět rybníků s naučnou stezkou.

Obr. 4: Mapa Semetína [www.mestskelesyvsetin.cz]

Všechny projekty jsou realizovány pod záštitou města Vsetín, resp. za spolupráce podniku Městské lesy Vsetín s. r. o, který se angažuje zejména svou technickou a znaleckou podporou projektů.

Z celkových 139 připravovaných, podaných, schválených i neschválených a ukončených projektů města Vsetín jich bylo realizováno 9 pod záštitou podniku Městské lesy Vsetín, jenž se stal jejich nositelem.

Členstvím v Evropské unii se otevřeli nové možnosti financování, čehož bylo využito i v případě realizace výše zmíněných projektů. Ty byly uskutečněny za pomoci dotací plynoucích ze zdrojů EU, resp. jejich příslušných finančních nástrojů a za spoluúčasti města Vsetín, jak se přísluší podle principu adicionality. V rámci příslušného principu jsou částky v tabulce uvedeny v cenách bez DPH, jelikož tato daň spadá k tzv. nepřijatelným výdajům projektu, které EU neproplácí. [4]

Celkový finanční obnos vynaložený na uskutečnění a úspěšné dokončení výše zmíněných projektů činil 41 927 194, 00 Kč, z něhož 18 649 417, 90 Kč představuje celková spoluúčast města.

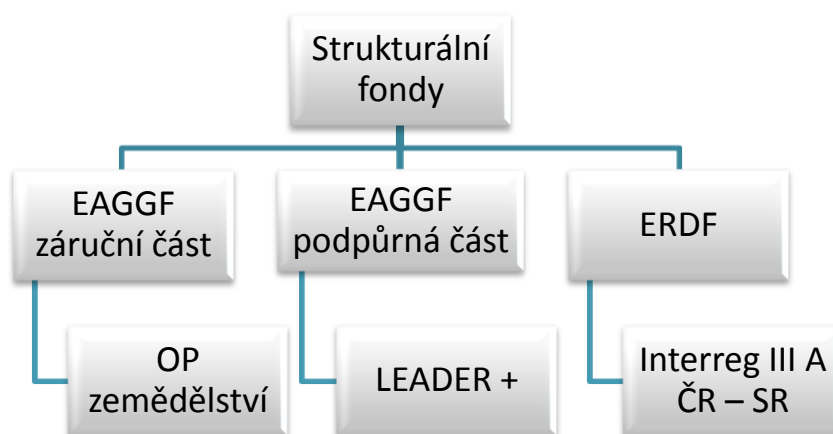
Tab. 7: Přehled projektů pod koordinací podniku Městské lesy Vsetín s. r. o. [město Vsetín]

Název projektu	Spoluúčast města	Celkový finanční objem	Rok podání	Rok ukončení
Arboretum	1 061 839, 40	5 309 197, 00	2006	2007
Odstranění následků sněhové kalamity 2005 - 2006	0, 00	1 684 946, 00	2006	2008
Odstranění povodňových škod - Příbyňová	0, 00	7 434 069, 00	2007	2008
Oprava účelové komunikace Nivka a mostu přes Semetínský potok	1 520 083, 50	3 040 167, 00	2005	2006
Rekonstrukce lesní cesty Hůbočí	2 919 296, 00	5 838 592, 00	2007	2007
Rekonstrukce úchl. komunikace Poloma	1 746 423, 00	3 492 846, 00	2007	2007
Rekonstrukce účelové komunikace Dušná - Vsetín	10 438 062, 00	10 878 125, 00	2007	2008
Rekonstrukce účelové komunikace Jahoděnka	963 714, 00	1 927 428, 00	2005	2006
Zajištění dna přítoku Semetínky	0, 00	2 321 824, 00	2005	2005

3.2.1 Finanční a programové zajištění projektů

Finanční podpora plynoucí ze zdrojů Evropské unie má přísně stanovená pravidla, dle kterých jsou prostředky vynakládány přímo na konkrétní řešení problému v dané oblasti. Z toho důvodu rozdílné problémové oblasti, které je třeba řešit, spadají pod konkrétní programy, či iniciativy, jimž byl v rámci rozdělování rozpočtu EU přidělen vymezený finanční obnos. Ten je pak spravován příslušným fondem, ze kterého jsou tyto zdroje uvolňovány na základě předložených a schválených projektů.

Pro potřeby financování projektů realizovaných Městskými lesy Vsetín, byly využity prostředky pocházející ze strukturálních fondů, které se svým významem řadí k nejdůležitějším finančním nástrojům EU. Skrze tyto fondy sloužící pro realizaci hospodářské a sociální soudržnosti EU jsou naplňovány cíle regionální politiky EU, tj. snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů a zároveň snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, jakými je i Vsetínsko.

Obr. 5: Přehled využitých fondů a programů [vlastní zpracování]

Iniciativy ES představují doplňkový nástroj regionální politiky EU sloužící pro ulehčení práce dalších programů. Na programovací období 2000 – 2006 byly vytvořeny čtyři iniciativy, z nichž právě dvě hrály svou úlohu při financování projektu Arboretum a to LEADER + a Interreg III A ČR – SR.

LEADER + se zaměřoval na spolupráci mezi místními skupinami a na vytvoření lokálních integrovaných strategií určených k rozvoji venkovských ekonomik. Tento program byl financován prostřednictvím fondu EAGGF a to konkrétně z jeho podpůrné části. V novém programovacím období nebyla iniciativa LEADER + realizována a aktivity s ní spojené přešly do tematických operačních programů. [23]

Oproti tomu *Interreg III A* napomáhal k vytvoření partnerských vztahů v rámci přeshraniční, národní a mezinárodní spolupráce za účelem její stimulace a harmonizace vyváženého trvale udržitelného rozvoje v oblastech Společenství skládajících se z více regionů. Jeho finanční zajištění spadalo pod fond ERDF. Pro programovací období 2007 – 2013 byla iniciativa *Interreg III* nahrazena stejně jako LEADER + operačními programy. V případě *Interreg III A* se konkrétně jedná o *Operační program přeshraniční spolupráce* (nebo také *Interreg IV A*), který se řadí společně s dalšími programy do nového samostatného cíle pod názvem *Evropská územní spolupráce*. [23]

Operační program zemědělství přesněji *OP rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství* byl realizován v rámci cíle 1 politiky hospodářské a sociální soudržnosti v rámci minulého programovacího období 2004 – 2006. Pomoc plynoucí ze strukturálních fondů byla určena dle charakteristiky cíle 1 regionům, jejichž HDP na obyvatele činilo méně jak 75 % průměru EU. OP zemědělství se pak konkrétně zaměřoval na problematiku související se zvýšením konkurenceschopnosti zemědělské činnosti prostřednictvím restrukturalizace a růstu produktivity práce. Prvotním cílem programu tak bylo zvýšit podíl zemědělského sektoru na utváření HDP a zaměstnanosti při současném a kvalitnějším stavu životního prostředí. Nezbytnou podmínku tvořilo i zabezpečení trvale udržitelného polyfunkčního rozvíjení venkovských oblastí v souladu s trvale udržitelným zemědělstvím, lesním a vodním hospodářstvím při zpracování vysoce kvalitních produktů zemědělství. Daný program byl financován ze zdrojů EAGGF, resp. jeho záruční části. [26]

V současném programovacím období již program není začleněn k cílům politiky hospodářské a sociální soudržnosti a spadá výlučně do Společné zemědělské politiky s novým označením jako *Program rozvoje venkova a zemědělství*, kterému byly přiděleny samostatné nástroje financování stojící mimo soustavu strukturálních fondů. [25]

EAGGF – Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond zřízený už roku 1961 byl tvořen dvěma částmi – záruční a podpůrnou. Záruční část určená převážně na problematiku související s oblastí Společné zemědělské politiky pojímala okolo 95 % výdajů fondu. Podpůrná část byla součástí strukturálních fondů EU a tvořilo ji zbývajících 5 % výdajů, jež byly určeny na opatření v rámci regionální politiky. [24]

Oblasti působnosti:

- Investice na založení a rozvoj zemědělských holdingů s cílem zvýšit konkurenceschopnost, produktivitu a kvalitu výrobků

- Pomoc při prvotním zahájení zemědělské činnosti
- Vzdělávací programy v oblasti zemědělství a lesnictví
- Podpora zemědělcům odcházejících do předčasného důchodu
- Zemědělská podpora u oblastí s přísnými ekologickými aspekty, či nevýhodnými přírodními podmínkami
- Podpora agroturistiky a dalších činností majících ohled na životní prostředí
- Zpracování a marketingová strategie zemědělské produkce uplatnitelné na trhu
- Rozvoj lesnictví
- Přizpůsobení a rozvoj venkovských oblastí
- Financování Iniciativy společenství LEADER + z podpůrné

V novém programovacím období 2007 – 2013 došlo k zásadním změnám, z nichž jedna se týkala přímo oblasti strukturálních fondů. Ty byly redukovány z původních 6 na 3, což vedlo k tomu, že EAGGF byl vyčleněn z této kategorie finančních nástrojů a rozdělen na dva samostatné fondy EAGF (Evropský zemědělský záruční fond) a EAFRD (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova) fungující jako nový nástroj v rámci Společné zemědělské politiky EU. [8]

ERDF – Evropský fond regionálního rozvoje založený v roce 1975 je na základě objemu finančních prostředků největším fondem. Posláním fondu je zajistit srovnatelnost regionálních rozdílů Společenství za současné podpory stability a udržitelného rozvoje. Cílem je podpořit finančně regiony EU, které svým rozvojem zaostávají za ostatními a napomoci tak jejich rozvoji a odstranění ekonomických a sociálních rozdílů. [24]

Oblasti působnosti:

- Investice pro vytvoření trvale udržitelných pracovních míst
- Investice od infrastruktury
- Podpora vzniku malých a středních firem, místní rozvoj a zaměstnanost
- Výzkum a technologický vývoj
- Informační rozvoj
- Cestovní ruch a kultura podporující vznik pracovních příležitostí
- Ochrana životního prostředí
- Odstranění diskriminace v zaměstnanosti na základě pohlaví
- Mezinárodní, přeshraniční a meziregionální spolupráce

3.2.2 Stručná charakteristika projektu Arboretum Semetín

V roce 1999 byly uskutečněny první kroky výstavby projektu *Arboretum*, který zahrnoval celkem dvě části. Ta první byla dokončena roku 2003 pod záštitou programu *LEADER* + a její hlavní náplní bylo vybudování čtyř sekcí – Asie, Amerika, Afrika a Evropa s výsadbou rostlin typických pro dané oblasti.

Druhá část projektu nazvaná „*Zachování tradičních rostlinných druhů Valašska a západního Slovenska a jejich realizace*“ již plně realizoval podnik Městské lesy Vsetín s. r. o ve spolupráci se slovenským partnerem Lednická Rovné, byla zahájena v roce 2004 za finanční podpory EU plynoucí z programu *INTEREG III ČR – SR*.

Základ projektu tvořily především výsadbové práce, přičemž technická stránka projektu zahrnovala vybudování oplocení kolem arboreta, vstupní a provozní brány, zpevnění komunikace s odpočívadly a základy informačního systému založeném na informačních tabulích, či orientačních popiscích.

Zatímco první část projektu se zaměřuje na prezentaci cizokrajných rostlin z celého světa, druhá část se plně věnuje obnovení a udržení specifických rostlin příznačných pro region Valašsko a západní Slovensko a to na základě exhibice původních hospodářských plodin, ovocných dřevin a dalších dřevin zmíněných příhraničních regionů. Cílem této části projektu je představit zkušenosti a obyčeje hospodaření v okolních lesích v rámci zachování původního rostlinného bohatství pro další generace. [39]

3.3 Certifikace poskytovaných služeb

Městské lesy Vsetín s. r. o, jsou podnikem, který vykonává svou činnost svědomitě a s ohledem na okolí, v němž působí. Prioritní zájem se tak orientuje na ochranu životního prostředí, jakožto složky obklopující vše kolem nás a již je zapotřebí chránit a rozvíjet pro další generace, které by tak mohly těžit s jeho prospěšnosti pro zachování lidského potenciálu a zdraví. Tato snaha je zajištěna řadou certifikátů, jež podnik v rámci jím vykonávané činnosti obdržel a dále obhájil.

Záruka kvality prováděné činnosti je podpořena certifikáty PEFC – CFCS 1002 : 2001 a 1006 : 2001, EKO – KOM Zelený bod. [21]

3.3.1 PEFC certifikace (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes)

PEFC je systém sloužící k certifikaci lesů a v rámci lesního hospodářství představuje nástroj vedoucí k dosažení trvale udržitelného hospodaření v lesích na území České republiky za současné snahy zlepšit všechny funkce týkající se lesů ve prospěch životního prostředí člověka.

Definice *trvale udržitelného hospodaření (TUH)* v sobě zahrnuje správu a využívání lesů a lesní půdy způsobem zachovávajícím biodiverzitu, produkční schopnosti a regenerační kapacitu, vitalitu a schopnost uskutečňovat příslušné ekologické, ekonomické a sociální funkce na místní, národní i mezinárodní úrovni, které nepoškozují jiné ekosystémy a to jak v současnosti, tak v budoucnosti v odpovídajícím rozsahu.

Mnoho lesů je obhospodařováno trvale udržitelným způsobem, avšak průkazným důkazem skutečně zavedených standardů mezinárodně uznávaných ekologických, ekonomických a sociálních požadavků je pouze prostřednictvím certifikací. Certifikace lesů tak slouží jako účinný tržní nástroj podporující principy trvale udržitelného hospodaření v lesích, kdy vlastník touto certifikací prokazuje svůj závazek hospodařit podle předem daných kritérií. Ta v sobě skýtají rozsáhlý soubor sociálních, ekologických a ekonomických funkcí lesa, jež mají vazbu nejen na těžbu dřeva jako takovou, ale především na trvale udržitelné využívání přírodních zdrojů a poskytování informací spotřebiteli o ekologických kvalitách dřeva. Z toho důvodu patří i Česká republika k jedněm z prvních, kteří plně implementovali danou certifikaci lesů.

Certifikaci lesů provádí nezávislý orgán mající za úkol posoudit plnění kritérií TUH a následně vydat potvrzující certifikát. Tento certifikační orgán musí být akreditován u *Českého institutu pro akreditaci* a notifikován *PEFC Česká republika*. Na území ČR je certifikace lesů prováděna skrze *Český systém certifikace lesů (CFCS – Czech Forest Certification Scheme)*, jehož správa zahrnující schvalování a přezkoumání standardů, prezentaci a propagaci systému má na starosti PFEC Česká republika.

Podnik Městské lesy Vsetín, s. r. o, se zapojili do systému PEFC v roce 2001 obdržením certifikátů PEFC 1002 : 2001 a 1006 : 2001, viz příloha PI. [31]

3.3.2 EKO – KOM

EKO – KOM jakožto akciová společnost je autorizovanou obalovou společností, která se zabývá zabezpečením splnění povinností zpětného odběru a využití odpadu z obalů, vyplývajících ze zákona č. 477/2001 Sb., o obalech, přičemž svou činnost provádí na základě rozhodnutí o autorizaci udělené společnosti Ministerstvem životního prostředí ČR v roce 2002. Povinnost zpětného odběru a využití odpadů z obalů se vztahuje na osoby, jež uvádějí obaly, či balené výrobky na trh nebo do oběhu, tj., dováží, převáží přes hranice Evropské unie.

Systém EKO – KOM zajišťující plnění povinností zpětného odběru a využití odpadu z obalů skrze systém tříděného sběru v obcích a činnosti osob oprávněných manipulovat s odpady. Společnost EKO – KOM se zde angažuje v rámci finanční pomoci na pokrytí nákladů, jež souvisejí se sběrem, svozem, tříděním a využitím obalového odpadu.

Společnost EKO – KOM funguje jako prostředník mezi subjekty uvádějící obaly a obalový materiál na trh, či do oběhu s nimiž uzavírá smlouvu opravňující k shromažďování údajů o produkci obalů, za níž přijímá platby dle vykazované výše objemu a obcemi a osobami oprávněnými nakládat s odpadem, jež mají podle smlouvy evidovat množství zpětně odebraného a využitého odpadu z obalů. [6]

Důležitost značení obalů tkví v poskytování informací o jejich materiálové skladbě, jež je na jednu stranu vodítkem pro spotřebitele, jak s daným obalem zacházet a na druhou stranu usnadňuje práci těm, kteří s odpady profesně nakládají, tj. odborně je recyklují (proces začínající vyhozením a sběrem odpadů, přes třídění až po výrobu nových produktů). Pozornost věnovaná značení a snaha třídít dopad učí spotřebitele chovat se ohleduplně k životnímu prostředí a vážit si svého okolí ve snaze udržet je čisté a krásné, což je hlavní důvod, proč třídít dopad. Podle vlivu na životní prostředí rozeznáváme tři způsoby nakládání s odpady:

1. *Omezování vzniku odpadů (minimalizace)*, tj. rozhodovací proces při nákupu, kdy si určujeme, sami kolik odpadu budeme produkovat.
2. *Třídění a recyklace odpadů* představuje zásadní zlom v tom, co se bude dít dále, jelikož neroztřízený odpad nelze dále zpracovat a z toho důvodu je nezbytné začít tříděním už u původců odpadů, tedy domácností a jiných ekonomických subjektů.

3. *Odstraňování odpadů* se vztahuje na dále nevyužitelný odpad, již nelze dále zužitkovat a proto je potřeba jej zneškodnit.

Značka ZELENY BOD, jejímž nositelem je od roku 2003 i podnik Městské lesy Vsetín s. r. o, představuje ochrannou známku, která potvrzuje, že za obal disponující tímto označením byl uhrazen finanční příspěvek do systému EKO - KOM zabezpečujícího zpětný odběr a využití obalového odpadu. Konkrétně to znamená, že koupí produktu s obalem označeným symbolem ZELENY BOD, výrobce daného obalu zaplatil za jeho recyklaci a tudíž je nezbytné obal (ať už jde o láhev, nebo sáček) odhodit do příslušného barevného kontejneru na tříděný odpad.

Společnost EKO – KOM kromě značky ZELENY BOD využívá i jiné symboliky pomáhající spotřebitelům rozeznat o jaký druh odpadu se jedná, případně je nasměrovat, že daný obal patří odhodit do koše a nikoli na ulici. Tento systém značení pak usnadňuje i práci lidem pohybujícím se v prostředí třídíren odpadů, kteří dohlížejí, aby odpad dovezený v barevných kontejnerech prošel správně skrze dotřídňovací linku a mohl být zpracovatelskými firmami přeměněn na nový výrobek v rámci tzv., procesu recyklace. [7]

Tab. 8: Přehled označení materiálového složení obalů [6]

METERIÁL	PÍSEMŇY KÓD	ČÍSELŇY KÓD
Papír	PAP	22
Hladká lepenka	PAP	21
Bílé sklo	GL	70
Zelené sklo	GL	71
Hnědé sklo	GL	72
Hliník	ALU	41
Nápojový karton	C/PAP	81 a 84 kombinovaný obal s převahou papíru
Dřevo	FOR	50

Jako pomocník pro rozeznání o jaký materiál obalu se jedná, slouží šipky s číslem nebo zkratkou, dle nichž spotřebitel pozná, do kterého kontejneru obal vyhodit. Pro snazší identifikaci přísluší každému materiálu určitý písemný a číselný kód, viz tabulka 8.

Jiným běžným označením, se kterým se můžeme setkat, je panáček s košem. Ten nám demonstruje, že máme použitý obal odhodit do koše, či jiné nádoby určené na odpady. V případě obalů obsahujících nebezpečné látky, jako obaly od chemikálií apod., patří tyto odnést na sběrný dvůr, nebo do sběrný nebezpečného odpadu. [6]

3.3.3 ČSN EN 14001

ČSN EN 14001 představuje jednu z možností jak uplatnit zásady systému environmentálního managementu (EMS) a jejímž úkolem je prověření plnění speciálních požadavků určených systémem při výkonu aktivit ze strany společnosti. Přední vlastností normy je její univerzální použití, resp. možnost uplatnění v organizacích zabývajících se různorodou podnikatelskou činností, nezávisle na své velikosti. Prioritou požadovanou normou je ochrana životního prostředí a předcházení jeho znečištění, přičemž způsob naplnění daného cíle je v rukou organizace, tzn., že neexistuje žádný přesný návod, jak by se organizace měla chovat vzhledem k ochraně životního prostředí, záleží především na dodržování národní a místní legislativy a jiných závazných norem souvisejících s místem a typem podnikání společnosti.

Hlavní principy normy a jejího uplatnění v organizaci spočívají v určení environmentálních aspektů u činností, které vykonává a jež mohou při realizaci mít negativní vliv na životní prostředí. Ty je nutno identifikovat a zajistit preventivní opatření pro předcházení nežádoucího environmentálního dopadu, zmírnění či odstranění následků již vzniklých škod na prostředí. Cestou snižování negativní dopadů na okolí je orientace na neustálé zlepšování systému řízení vázaného na přijatou environmentální politiku. [20]

Výhodou normy ISO je její mezinárodní charakter, což umožňuje jednotlivým státům její převzetí do národních norem. Pro evropskou oblast se norma řadí do evropského systému normalizace s označením EN, tj., ČSN EN ISO 14001, což se rovněž plně shoduje s označením DIN EN ISO 14001. Platnost certifikátu v jedné zemi se vztahuje i na požadavky v jiném státě. Komplikace se mohou objevit jen v případě místních legislativních předpisů a jimi nastaveném stupni požadavků během certifikace.

Certifikaci mohou vystavovat organizace disponující akreditací, kterou je oprávněn udělovat akreditační orgán, jímž je na území České republiky Český institut pro akreditaci o. p. s. Ten provádí audit a pravidelný dozor u společností žádajících o možnost vydávání certifikátu. Společnost mající zájem o udělení certifikátu ISO 14001 musí podat žádost, která je po ověření certifikačním subjektem v případě shody systému zavedeného v podniku s požadavky normy schválena. [19]

3.4 Zavedení ISO normy 14001

Snaha podniku být ekologicky smýšlející firmou i z pohledu veřejnosti a zároveň si uchovat ekonomickou prosperitu vedla k zavedení požadavků systému environmentálního řízení pomocí normy ISO 14001.

Dodržování principů vycházející z užívání ISO normy 14001 slouží jako základní vodítko k poznání správného a ohleduplného chování podniku k přírodě. Tyto normy v sobě zahrnují pravidla, jak by měl podnik postupovat při své činnosti, aniž by tím neohrožoval a zbytečně nezatěžoval koloběh životního prostředí. Myšlenka, resp. principy jsou to správné a záslužné, avšak i takto postavená norma má pro mnohé podnikatele svá úskalí.

Výhody plynoucí z jejího zavedení lze obecně označit za pozitivní přístup podniku k prostředí a svému okolí, snaha skloubit vlastní podnikatelskou činnost s ochranou životního prostředí, nebo zvýšený zájem o lepší a zdravější prostředí, tedy i o veřejnost a budoucí generace. V podstatě jde o osvětu a ponoření se do sebe každého ekonomického subjektu.

Aby byla ale strana vah vyrovnána, existují bohužel i negativa související s užíváním zavedené normy. K těm zásadním patří především skutečnost, že zavedením normy daný proces nekončí, ba naopak začíná. Jelikož norma nemá neomezenou platnost, je nutné ji v každé firmě, která ji má zavedenou znovu prověřit, čili provést tzv. recertifikaci již získaného certifikátu. Tato činnost však stojí nemalé peníze a podnik pokud chce i nadále využívat oficiálně certifikace ISO 14001 musí i bez ohledu na svou finanční situaci tuto částku zaplatit. Z toho důvodu podnik Městské lesy Vsetín s. r. o, přerušil spolupráci s danou normou v roce 2009, přesto ale nadále využívá některých směrnic v ní stanovených, jež jsou přímo využitelné pro účely podniku a mají pro něj smysl. [21]

4 SWOT ANALÝZA PODNIKU MĚSTKÉ LESY VSETÍN, S. R. O

Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb vypracovaná za použití SWOT postupů vychází z údajů získaných v průběhu monitorování situace ve společnosti Městské lesy Vsetín s. r. o.

4.1 Analýza makroprostředí

V rámci analýzy makroprostředí podniku, složeného z různých externích faktorů, které vytváří podmínky pro vznik nových příležitostí a ohrožení je zejména důležité sledovat měnící se jevy v okolí makroekonomickém, demografickém, nebo také z oblasti lesnictví a životního prostředí.

4.1.1 Makroekonomické okolí

Z makroekonomického okolí je pro podnik důležitý vývoj HDP a míra inflace. Důvodem pro mapování právě těchto parametrů zůstává problematika půjčování si finančních prostředků a využívání zdrojů plynoucích z fondů EU na uskutečnění projektových plánů.

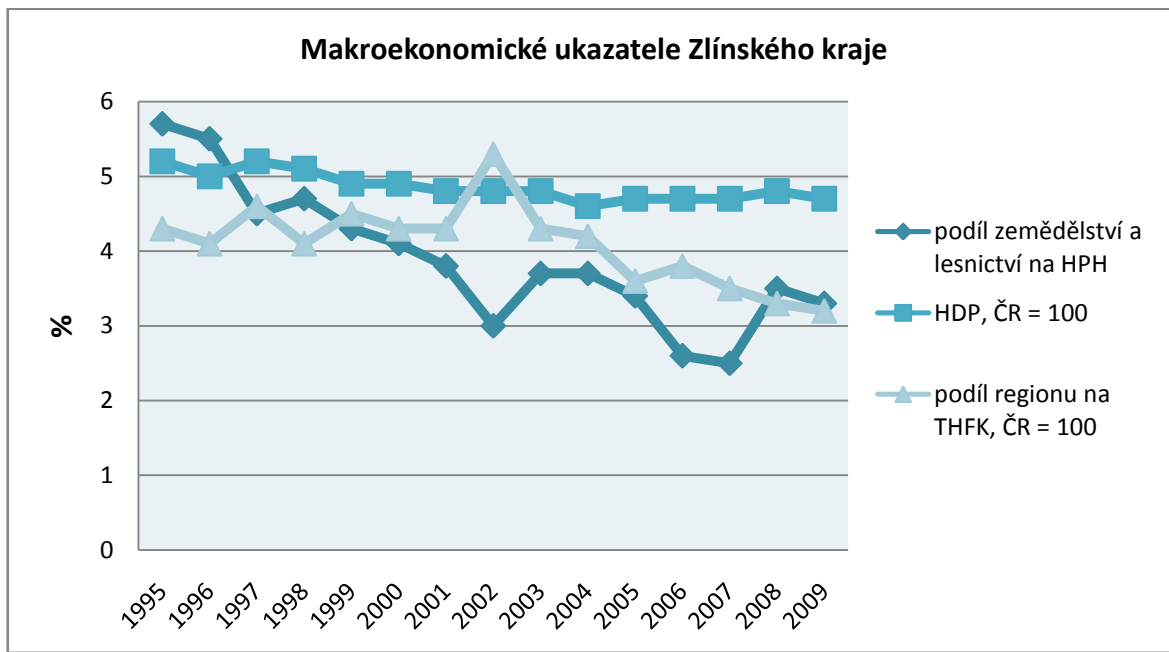
HDP

Za rok 2010 vzrostl hrubý domácí produkt očištěný o cenové, sezónní a kalendářní vlivy v úhrnu o 2,3 %, na čemž se nejvíce podílely průmyslová odvětví a tržní služby, jež povolna zvyšovaly svou výkonnost v druhé polovině roku. Ve 4. čtvrtletí byl tento nárůst dokonce 2,9 % oproti stejnému období v roce 2009 a v porovnání se 3. čtvrtletím byl vyšší o 0,5 %. [15]

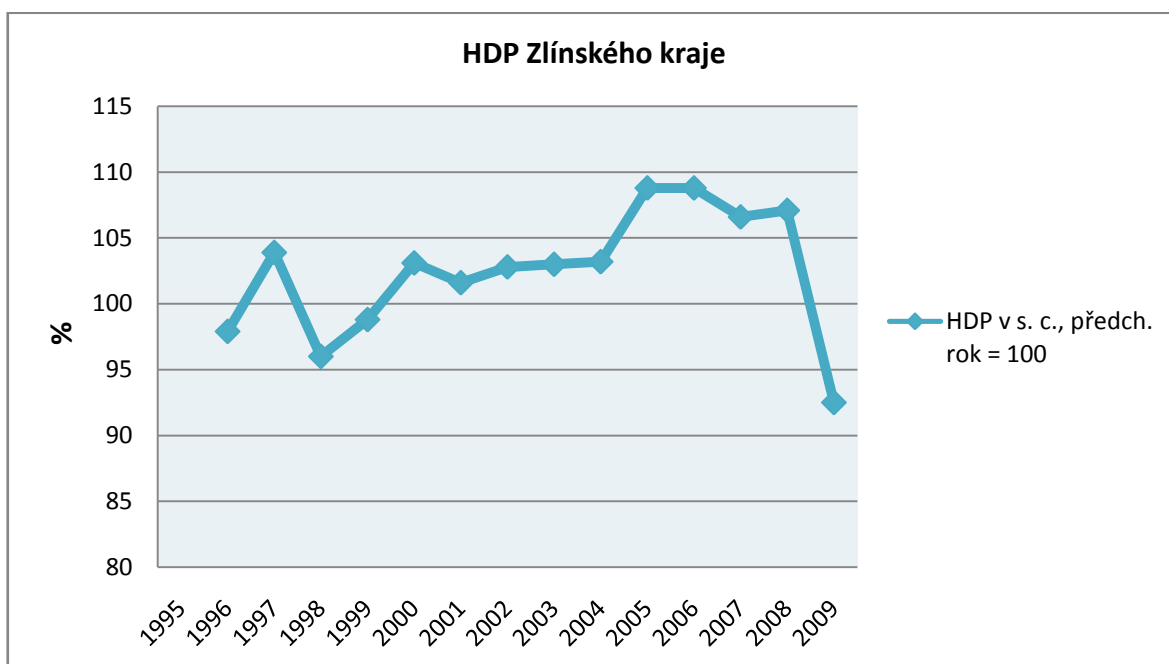
Co se týká předběžných odhadů HDP pro rok 2011, zde byl v 1. čtvrtletí zaznamenán rovněž meziroční růst o 2,5 % ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Oproti poslednímu čtvrtletí roku 2010 byl HDP vyšší o 0,6 %.

Ve Zlínském kraji zaznamenal regionální HDP za rok 2009 pokles o 7,5 % oproti loňskému roku. Zlínský kraj se v roce 2008 podílel svým výkonem na celorepublikovém ekonomickém výkonu 4,6 %. V roce 2006 patřil Zlínský kraj k nejdynamičtěji se rozvíjejícím regionům s růstem HDP meziročně 8,8 %, avšak v roce 2008 došlo k útlumu dynamického vývoje a jeho hodnota dospěla na meziroční úroveň 1,7 %. V roce 2008 HDP na obyvatele ve Zlínském kraji představovalo 80,9 % (83,0 % v roce 2009) průměru České republiky což odpovídá republikovému průměru bez zahrnutí hlavního města Prahy a z hlediska průměru EU27 tvořilo 64,8 % (66,7 % v 2009) viz grafy v příloze PIII. [42]

Co se týká podílu nově vytvořené hodnoty na tvorbě HDP, zde se nejvíce přičinil zpracovatelský průmysl se 38,5 % v roce 2004, naopak nejmenší zásluhy mělo odvětví zemědělství a lesnictví, jehož krajská hrubá přidaná hodnota tvořila jen 3,9%.

Obr. 6: Makroekonomické ukazatele Zlínského kraje [vlastní zpracování]

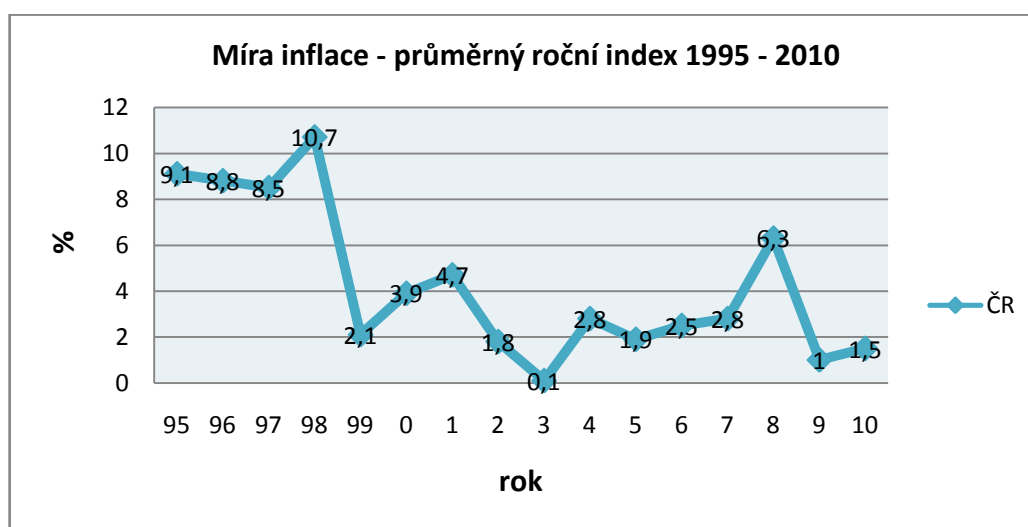

Obr. 7: HDP Zlínského kraje [vlastní zpracování]

V rámci mezinárodního srovnání se členskými zeměmi Evropské unie zaznamenalo HDP ČR v roce 2010 podle odhadů vytvořených EUROSTATEM pokles o 1,2 %, zatímco průměr v EU27 růst o 2,4 %. Na Slovensku byl u HDP pozorován nepatrný růst o 0,5 %, obdobně tomu bylo i v Německu (0,6 %) a většího zvýšení se dočkalo Rakousko (1,5 %). [30]

MÍRA INFALCE

Průměrná meziroční míra inflace činila za rok 2010 1,5 %. Poslední měřená hodnota za červen 2011 zaznamenala meziroční růst o 1,9 %. [12]

Obrázek. 8: Míra inflace [Český statistický úřad]

INDEXY CEN V LESNICTVÍ

Průměrné ceny surového dříví zahrnují zvláště jehličnaté a listnaté stromy, přičemž jejich cena za m³ se odvíjí od typu a třídy jakosti (I, II, III, IV, V, VI) prodáváného dříví, které se dělí na výřezy a dále pak na dříví pro výrobu dřevoviny, pro výrobu buničiny, či na palivové dříví.

Průměrné ceny surového a jehličnatého dříví za ČR v 1. čtvrtletí 2011 ukazují grafy v příloze PIV, kde je patrný pokles cen za dub II. třídy jakosti, naopak u smrku II třídy jakosti lze pozorovat od 2. čtvrtletí roku 2010 opětovný růst, po období které mělo spíše klesající charakter. U listnatých a jehličnatých stromů V. třídy jakosti je trend opačný, tj. pozvolný růst, i když cenová hladina je ve srovnání s předchozími stromy výrazně nižší.

Pro srovnání průměrné ceny jehličnatého surového dříví pozvolna rostou i u smrků III. a V. třídy jakosti, kde je růst mapován od roku 2008 – 2009 a má značně pozvolnější charakter.

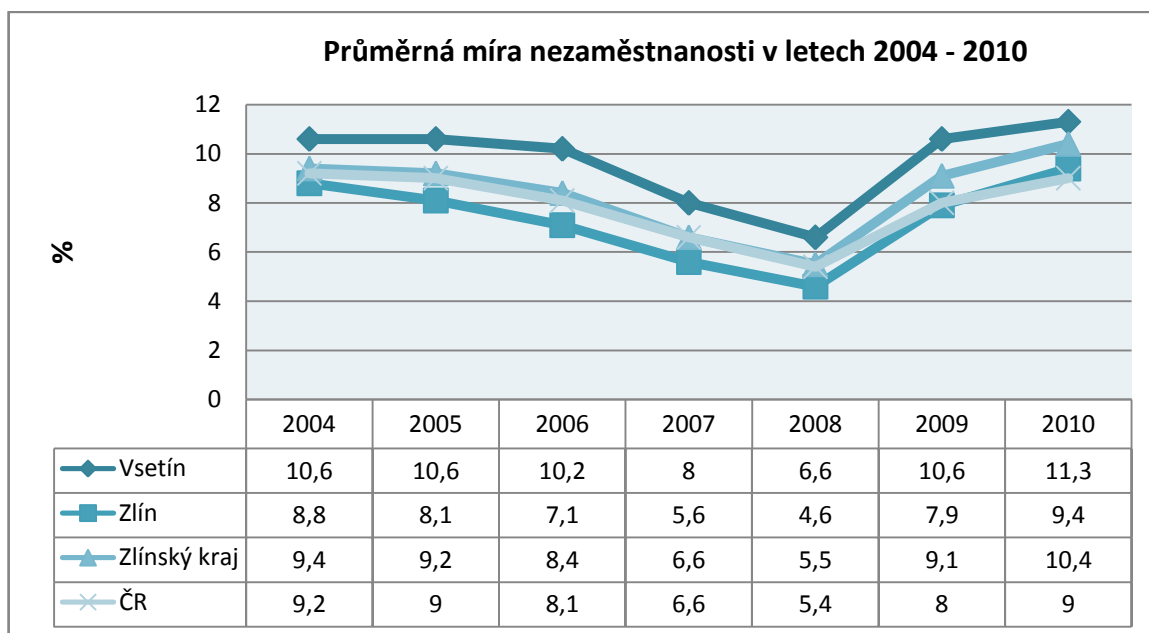
Výjimku tvoří jen smrk I. třídy jakosti, u něhož je patrný kolísavý vývoj cen a od roku 2009 zaznamenává prudký pokles. I přesto je jeho cena za m³ výrazně vyšší než u ostatních jehličnatých dřevin. Nadále však nejvíce platí za m³ u dubu I. a II. třídy jakosti. [11]

NEZAMĚSTNANOST

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti v roce 2009 činila za Českou republiku 7,98 %, přičemž republikovému průměru odpovídala i míra nezaměstnanosti ve Zlíně, která byla 7,9 %, avšak na Vsetíně tvořila 10,6 %. Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti ve zlínském kraji v letech 2004 – 2010 kopíruje do jisté míry celorepublikový průměr, což ukazuje obr. 9. [18]

Poslední aktuální údaje míry registrované nezaměstnanosti hovoří o hodnotě 8,1 %, která byla zaznamenána koncem června 2011, což představuje pokles o 0,4 p.b. oproti červnu loňského roku. Ve Zlínském kraji tato nezaměstnanost za dané období činila 8,8 %, z čehož 10,2 % tvořila míra nezaměstnanosti u žen a u mužů 7,6 %. Konkrétně pak ve městě Zlín byla zjištěna míra nezaměstnanosti ve výši 7,5 % (8,9 % Ž a 6,4 % M) a 9,8 % (10,8 % Ž a 9,0 % M) byla naměřena ve Vsetíně.

V rámci mezinárodního srovnání byla EUROSTATEM naměřena míra nezaměstnanosti v červnu 2011 v ČR 6,5 % a v EU27 9,4 %. U sousedního Slovenska byla naměřena hodnota vyšší než průměr EU27 a to 13,1 %, naopak nižší hodnoty dosahovaly Rakousko (4,1 %) a Německo (5,9 %). [10]

Obr. 9: Průměrná míra nezaměstnanosti [Český statistický úřad]

4.1.2 Demografické údaje a zaměstnanost

Zlínský kraj zahrnuje celkem 4 okresy a to Zlín, Vsetín, Kroměříž a Uherské Hradiště. Město Vsetín, jež disponuje přenesenou působností, je tvořeno 3 katastrálními celky o výměře 5 761,49 ha a dělí se na 4 obecní části.

V odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství je ve Zlínském kraji zaměstnáno 3,2 %, přičemž celkový počet zaměstnaných v hlavním zaměstnání činí 262, 1 tisíc obyvatel, z nichž 149,5 tisíc jsou muži a 112,6 ženy. Míra ekonomické aktivity zaujímá na území Zlínského kraje 56,7 %, z nichž 66,2 % tvoří muži a 47,8 % ženy. [22]

V období mezi lety 1993 až 2005 zaznamenala ČR úbytek obyvatel, od roku 2006 do roku 2009 naopak převládá počet narozených nad zemřelými, kdy však na konci roku 2009 došlo k mírnému poklesu přirozeného přírůstku z 14 622 obyvatel v roce 2008 na 10 927 obyvatel. Ve městě Vsetín převládá celkový úbytek obyvatel, který je zapříčiněn jak malými přirozenými přírůstky obyvatel, tak především výrazným počtem vystěhovalých obyvatel. [32]

Obr. 10: Přirozený přírůstek/úbytek
[\[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ECC/\\$File/14091005.pdf\]](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ECC/$File/14091005.pdf)

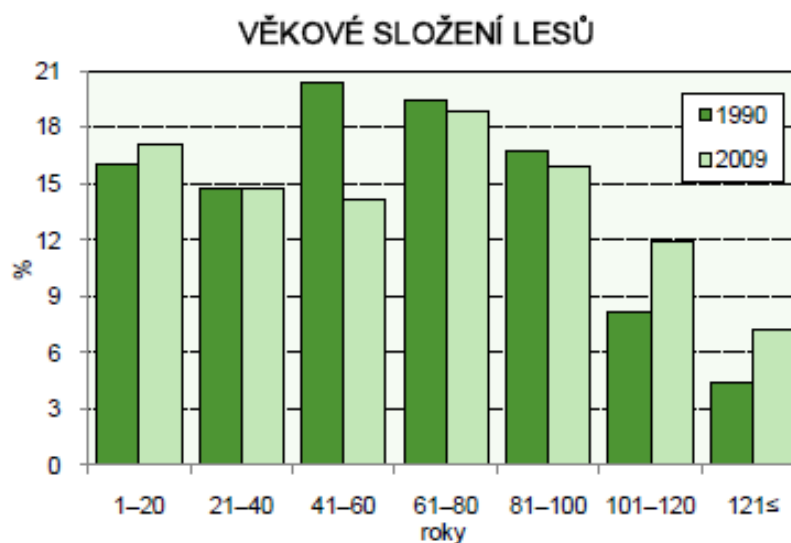
Počet obyvatel ve městě Vsetín činí necelých 28 000, z nichž největší podíl (4 627) tvoří obyvatelé ve věku mezi 25 a 34 rokem, druhou nejpočetnější skupinou obyvatel jsou lidé ve věku 65 a více let. I když mezi obyvateli převažují ženy nad muži, je tato převaha zaznamenána od věkové kategorie 35 let, což znamená, že v mladší populaci do 34 let života převládá mužské pohlaví. [15]

Tab. 9: Počet obyvatel v okrese Vsetín, Zlín a Zlínském kraji [16]

Státní celek	Počet obyvatel k 31. 3. 2011		
	celkem	muži	ženy
Okres Vsetín	145 444	71 245	74 199
Okres Zlín	192 541	93 567	98 974
Zlínský kraj	590 067	287 843	302 224

4.1.3 Lesnictví

Rozloha zalesňované půdy v ČR zaznamenává rostoucí charakter, kdy v roce 2007 činila zalesněná plocha 18 445 ha a v roce 2009 vzrostla na 20 900 ha. Nejvíce se na zalesňování podílejí jehličnaté stromy, ty představují několikanásobek stromů listnatých. Oproti tomu těžba dřeva má klesající povahu, přičemž stejně jako u zalesňování půdy se nejvíce těží jehličnaté stromy, u kterých se promítá permanentní úbytek těžby, na rozdíl od listnatých stromů, kde těžba nabírá od roku 2007 rostoucí podobu. Z hlediska věkové skladby lesů došlo v roce 2009 ke změnám v porovnání s rokem 1990. Výrazně ubylo lesů s věkem mezi 41 a 60 roky, které v roce 1990 představovaly dominantu, naopak se zvyšuje počet stromů v rozmezí 101 až 120 let a starších. [46]

Obr. 11: Věkové složení lesů ČR
[\[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ED5/\\$File/14091014.pdf\]](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ED5/$File/14091014.pdf)

4.1.4 Životní prostředí

Na území ČR zahrnují chráněná území celkovou plochu o rozloze 1 248,9 tisíc ha, z níž největší část zaujímají chráněné krajinné oblasti (1 086,7 tisíc ha) a nejmíň národní přírodní památky (3,9 tisíc ha).

Produkce podnikatelských odpadů v roce 2009 výrazně poklesla oproti roku 2008 a to o 1 730 tisíc tun na 20 514 tisíc tun, z nichž 1 495 činil nebezpečný odpad. Rovněž poklesly i havárie na vodních zdrojích ze 136 v roce 2008 na 111 případů v roce 2009.

Vodné a stočné zaznamenalo během let 2006 – 2009 permanentní nárůst za Kč/1 m³, kdy cena fakturované vody přesáhla v roce 2009 hranici 25 Kč/ 1 m³.

Výdaje na životní prostředí v roce 2006 a 2007 rostly, avšak v roce 2008 významně poklesly z 24,6 mld. Kč na 17,4 mld. Kč. V roce 2009 pak ale zase vzrostly na 23,2 mld. Kč. Největší podíl na výdajích má státní rozpočet, který přispěl v roce 2009 na životní prostředí 16,5 mld. Kč. Zbývající složky, které se podílejí na výdajích na životním prostředí, jsou státní fond životního prostředí a fond národního majetku. [47]

4.2 Analýza mikroprostředí

4.2.1 Silné stránky

- Kvalifikovaní zaměstnanci – k zaměstnancům podniku ML Vsetín patří lesný, který pro výkon dané činnosti disponuje k tomu potřebným vzděláním, čímž zajišťuje kvalitní orientaci při řešení problematiky v dané oblasti. Školkařská práce náleží zaměstnanci, jenž se ve své činnosti a s ní související problematikou orientuje samostatně a flexibilně, čímž usnadňuje chod celé organizace. Profesní a přesný přístup administrativní pracovnice zabezpečuje transparentní fungování a řízení organizace se všemi zaměstnanci a brigádníky.
- Kvalita produkce a poskytovaných služeb – podnik disponuje certifikátem kvality a jakosti normy ISO 9001 a pečlivě dbá na dodržování zásad z normy vyplývajících, čímž zajišťuje kvalitu svých služeb.
- Členství v EKOKOM, PEFC – představuje konkrétní podobu environmentálního citění podniku, která je realizovatelná v praxi a jejíž výsledky předávají občanům hmatatelný důkaz.

- Orientace a znalost problematiky zpracování projektů – projekční činnost prezentuje jednu z aktivit podniku.
- Přírodní podmínky a kvalita prostředí využita ve prospěch rozvoje cestovního ruchu – za tímto účelem byl realizován projekt Arboretum Semetín.
- Přeshraniční projektová činnost na základě spolupráce se slovenským partnerem Lednická Rovné – tato spolupráce vedla jak k utužení sousedských vztahů, tak k rozšíření environmentálního podvědomí a vzdělanosti společnosti.

4.2.2 Slabé stránky

- Stagnující rozvoj dalšího vzdělávání – v podniku v posledních letech neproběhly žádné rekvalifikační či jiné vzdělávací kurzy, zaměřené např. na novinky v oblasti lesnické činnosti.
- Vazba na dopravní výkony společně s obtížnou dostupností terénu – lesnictví zahrnuje i těžební činnost, která je spojena se zdoláváním nepřístupného terénu, což značně ztěžuje plynulý výkon dané činnosti.
- Závislost na neobnovitelných zdrojích energie – lesnické, ale zejména těžební práce se neobejdou bez těžké techniky a dopravních prostředků, což ve svém důsledku vede k nucenému využívání neobnovitelných zdrojů energií, respektive pohonných hmot v podobě nafty, která značně zatěžuje životní prostředí.
- Hluk, prašnost, kvalita ovzduší v souvislosti s vykonáváním činnosti – využívání těžké techniky při těžebních pracích představuje pro okolní prostředí vyloučení z obvyklého způsobu života, zejména co se týká lesní fauny a flóry.
- Omezené finanční zdroje pro uskutečnění projektů a inovace – nedostatečná finanční základna plynoucí z velikosti podniku, který tak nedosahuje na realizaci projektů a zpravidla je odkázán na dotační pomoc. To značně omezuje nákup nového vybavení a techniky.
- Nízký stupeň inovací – v dřívějších letech byly zaznamenány značné změny v oblasti strojní i těžební techniky, avšak současný vývoj v dané profesi se ukazuje jako stagnující.
- Zavádějící informace z důvodu nepřesně uvedených údajů na internetových stránkách podniku – webové stránky podniku uvádějí informace o certifikátech, přičemž je zde zmíněno i užívání certifikátu ISO 14001, což však v současné době neplatí.

4.3 SWOT analýza

SWOT analýza zahrnuje jak ekonomický, tak ekologický, ale i sociální okruh vnímané problematiky v prostředí podniku ML Vsetín. Mapuje vnitřní i vnější okolí podniku, tak aby bylo možné reagovat a přizpůsobit se působícím vlivům co možná nejpružněji a nejrychleji. Vnitřní okolí je prezentováno silnými (S) a slabými (W) stránkami, které musí podnik přímo akceptovat a řešit sám z vlastní iniciativy. Silné stránky je třeba posilovat, naopak slabé stránky co nejvíce eliminovat, či jeli to možné úplně odstranit.

Vnější okolí zastoupené příležitostmi (O) a hrozbami (T) činí z podniku do jisté míry bezbrannou oběť, která buď to využije příležitostí, jež se jí nabízí a udělá vše pro to, aby z nich učinila své silné stránky, nebo naopak podlehne hrozbám a tím uzavře cestu k dalším aktivitám. Hrozbám je třeba čelit a snažit se je zmírnit, případně z nich udělat své spoluhrače a transformovat je do podoby méně závažných ohrožení.

Tab. 10: Přehled parametrů SWOT analýzy podniku ML Vsetín [vlastní zpracování]

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Kvalifikovaní zaměstnanci	Stagnující rozvoj dalšího vzdělávání
Kvalita produkce a poskytovaných služeb	Vazba na dopravní výkony společně s obtížnou dostupností terénu
Členství v EKOKOM, PEFC	Závislost na neobnovitelných zdrojích energie
Orientace a znalost problematiky zpracování projektů	Hluk, prašnost, kvalita ovzduší v souvislosti s vykonáváním činnosti
Přírodní podmínky a kvalita prostředí využita ve prospěch rozvoje cestovního ruchu	Omezené finanční zdroje pro uskutečnění projektů a inovace
Přeshraniční projektová činnost na základě spolupráce se slovenským partnerem Lednická Rovné	Nízký stupeň inovací
Úspěšné využití finančních zdrojů z fondů EU na realizaci 9 projektů	Zavádějící informace z důvodu nepřesně uvedených údajů na internetových stránkách podniku

PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
Čisté technologie vztahující se ke kvalitě životního prostředí	Růst cen energií a surovin
Produkce alternativních zdrojů energií, efektivnější hospodaření s energií	Ochlazení vztahů se Slovenskem
Příhraniční umístění z pohledu dopravy	Nepřítomnost rychlostních komunikací a spojení se Slovenskem a okolními státy
Projektová příprava řešení dopravní infrastruktury	Zhoršující se kvalita sítě komunikací
Členství v EU	Odchod kvalifikované pracovní síly
Grantový systém města	Nízká míra nových investic
Rozvoj celoživotního vzdělávání	Nepřehlednost realizovaných investic
Flexibilní pracovní síla – adaptace na změny ekonomiky	Pokles obyvatel produktivního věku

4.4 Shrnutí poznatků z provedených analytických šetření

Městské lesy Vsetín jsou podnik malý a o to více se musí snažit mapovat své okolí a především činnosti uvnitř podnikové struktury. Čím lépe využije vlastních silných stránek a eliminuje vše, co jej oslabuje, tím snáze se bude pohybovat v okolním prostředí, které je pro malé rybky hůře životaschopné.

I když se jedná o podnik orientovaný na lesní hospodářství, k dalším činnostem se řadí i poradenská činnost, či činnost projekční. Tato rozmanitost umožňuje podniku lépe existovat na trhu a vypořádávat se tak s jeho nástrahami spojenými s obstaráním zisku pro zajištění dalšího chodu organizace. Výhodou rovněž zůstává předem vypracovaný a schválený plán hospodaření, který zabezpečuje ubírání se podniku do budoucna na základě předem stanovených opatření a řešení situací.

V tržním prostředí může podniku pomoci v boji proti případné konkurenci i bohatá zkušenost s využíváním finančních zdrojů Evropské unie, což nejednokrát potvrdil při realizaci řady projektů z vlastní iniciativy. Tím, že jsou ML Vsetín součástí veřejného sektoru zastoupeného městem Vsetín umožňuje provádět rozsáhlejší akce na podporu svých činností se zřetelem na obdržení příspěvků jak v podobě státního, tak unijního charakteru. Účast na programech od počátku jejich fungování se projevila jako správná cesta k realizaci řady projekčních návrhů, které by bez finanční podpory plynoucí z fondů EU neměli šanci. O to víc je třeba navázat na předchozí zkušenosti a pokračovat v projekční činnosti i nejen ve vlastní prospěch, nýbrž ve prospěch veřejnosti.

Společenské cítění podniku je v očích okolního prostředí, resp. obyvatel, dodavatelů, odběratelů a dalších zainteresovaných skupin podpořeno aktivní účastí na programech zaměřených na ochranu životního prostředí a snahou řešit veškeré dopady vykonávané činnosti na okolí s přihlédnutím na veřejné mínění, tj. přímo, transparentně a otevřeně. Upřímnost a rovné jednání jsou podepřeny certifikáty, kterými podnik nejen disponuje, ale v rámci kterých také provádí veškerou svou činnost.

5 PROJEKT REGISTRACE PODNIKU MĚSTKÉ LESY VSETÍN S. R. O, DO EMAS ČR

V roce 2001 podnik Městské lesy Vsetín, s. r. o, získal certifikát ISO 14 001, čímž učinil první krok k tomu stát se ekologicky smýšlející společností, jež zohledňuje dopady své činnosti na životní prostředí. Po sedmi letech zkušeností s danou normou a zjištěním, že pro potřeby podniku je její udržování opětovným potvrzováním již získané certifikace nevyhovující, byla tato spolupráce zrušena. Avšak z původní normy podnik dodnes využívá určité směrnice, které jsou pro něj i nadále směrodatné. Přesto všechno je však podnik nakloněn myšlence trvale udržitelného rozvoje, o čemž svědčí i řada projektů realizovaných z jeho iniciativy. Z toho důvodu zde existuje snaha pokračovat v již započatém systematickém přístupu k ochraně životního prostředí skrze EMS (systém environmentálního managementu) prostřednictvím nástroje EMAS (systém environmentálního řízení a auditu) namísto dříve využívané normy ISO 14 001, která by měla být tímto nahrazena.

5.1 Východiska projektu

Oficiálnímu zažádání o registraci do EMAS ČR předchází řada kroků, jež musí být předem splněny. Jejich realizace nepředstavuje jednoduchou záležitost a vyžaduje ucelenou spolupráci všech zúčastněných osob majících co dočinění s fungováním podniku jako takového.

Zavedení EMAS na celopodnikovou úroveň je v podstatě složitý proces, který přesahuje požadavky spojené s realizací normy ISO 14 001. Jelikož lze nástroj EMAS považovat za vyšší stupeň přístupu k environmentálnímu smýšlení organizace oproti normě ISO, bude využito poznatků této normy, které se doplní o nezbytné požadavky pro úspěšnou registraci podniku ML Vsetín do systému EMAS ČR.

Za hlavní východiska projektu lze považovat jednotlivé kroky vedoucí k jeho úspěšné realizaci. Jelikož hlavní náplní práce je navrhnout společnosti, aby se zaregistrovala do systému EMAS ČR, jsou východiska projektu směřována k sumarizaci veškerých poznatků jak při konkrétní registraci postupovat. Registrace jako taková totiž představuje poslední fázi implementace systému EMAS a je umožněna subjektům, které úspěšně prošly procesem ověření zavedeného systému environmentálního řízení s využitím zásad programu EMAS a stvrzení o pravdivosti informací uvedených v environmentálním prohlášení. Jsou – li naplněny všechny předchozí požadavky, může podnik požádat o zápis do registru podniků

s ověřeným systémem EMAS, který má pro území České republiky na starost česká informační agentura životního prostředí, *CENIA*.

Tab. 11: Rozdíly mezi ISO 14001 a EMAS [36]

ROZSAH	ISO 14001	EMAS
systém managementu	ano	ano
zavedení systému	možné i v části podniku	v celém areálu organizace, v jeho místě
environmentální přezkoumání	doporučené	povinné
veřejné dokumenty	pouze environmentální politika	environmentální politika a environmentální prohlášení
environmentální prohlášení	není požadováno	povinné
zakončení procesu	certifikace	ověření environmentálního prohlášení
posuzování aspektů	přímé environmentální aspekty	přímé i nepřímé environmentální aspekty
zakončení procesu zajišťuje	auditor certifikační organizace	akreditovaný environmentální ověřovatel
četnost a metodologie provádění auditů	nestanovena	nejdéle 3 - let
registrace	v rámci vydaných certifikátů u jednotlivých certifikačních organizací	odpovědné orgány jednotlivých členských států
použití loga	není (pouze logo certifikačního orgánu)	použití loga EMAS
registr aspektů (vlivů)	doporučený	požadovaný

5.2 Cíl projektu

Hlavní cíl projektu spočívá ve specifikaci jednotlivých kroků vedoucích k úspěšnému zaregistrování se v programu EMAS ČR.

K naplnění parametrů hlavního cíle je zapotřebí definovat i dílčí cíle, které předchází celému procesu implementace projektu a zároveň umožňují jeho úspěšné zakončení. K těmto cílům se řadí vypracování environmentálního prohlášení se všemi patřičnými náležitostmi, jež mají úzkou vazbu na definování priorit environmentální politiky podniku s vymezením přímých a nepřímých environmentálních aspektů.

5.3 Časová analýza projektu

Samotná realizace projektu, tj. registrace podniku ML Vsetín v systému EMAS ČR, je závislá na době podání žádosti o registraci. Časový harmonogram celého procesu registrace, který začíná podáním žádosti a končí úspěšným zaregistrováním, se pohybuje obecně mezi 1 až 2 měsíci. Je to dáno tím, že celý proces zahrnuje oficiální kontrolu žádosti a průvodních dokumentů, poslání žádosti na ČIŽP (česká inspekce životního prostředí) o vydání stanoviska k podniku, jež žádá o registraci, dále přípravu certifikátů EMAS v českém a anglickém jazyce, v neposlední řadě podpis ministra a formální oznámení o zaregistrování do programu EMAS. [34]

Časová náročnost průvodních kroků, jež registraci předcházejí je závislá na podniku samotném a jeho prioritách v dané fázi uskutečnění projektu. Provedení konkrétních činností nutných k zabezpečení fungování procesu registrace a jejich časová náročnost představují základ časového harmonogramu projektu. Délka stanovená pro uskutečnění dílčích činností je zaznamenána v hodinách, přičemž v úvahu jsou brány i časové rezervy pro případ vzniku nepředvídatelné události.

Souhrnná doba realizace průvodních kroků vedoucích k naplnění projektu je stanovena metodou kritické cesty CPM, kdy jsou podle výpočtů zjištěny parametry celkové doby trvání projektu a celková rezerva projektu brána v pracovních dnech.

Tab. 12: Přehled dílčích činností projektu a předpokládaná doba jejich realizace [vlastní zpracování]

Označení činnosti	Název činnosti	Doba trvání činnosti (v hodinách)	Předcházející činnost
A	Rozhodnutí o projektu	5	-
B	Provedení environmentálního přezkumu	24	A
C	Stanovení environmentální politiky	8	A
D	Určení environmentálních aspektů	6	B
E	Vymezení právních předpisů v oblasti životního prostředí	3	B, C
F	Stanovení environmentálních cílů, cílových hodnot a programů	4	C, D
G	Zabezpečení interní komunikace a zapojení zaměstnanců, včetně komunikace s ostatními zainteresovanými stranami	6	E
H	Shrnutí dokumentace EMS	3	C, E, G
I	Zabezpečit fungování řízení provozu	4	H
J	Připravenost a reakce na mimořádné události	5	I
K	Uskutečnění náprav a preventivních opatření	5	J
L	Řízení záznamů EMS	3	I, J, K
M	Provedení interního auditu	16	L
N	Environmentální prohlášení	8	M
Celkem hodin		100	

Jednotlivé fáze činností s délkou trvání jejich realizace a jim předcházející činnosti představují vstupní parametry nutné k výpočtu kritické cesty pro realizaci průvodních kroků projektu. Konkrétní data byla vožena do programu WinQSB v modelu PERT/QSB, který z obdržených údajů vypočítal časovou analýzu kritické cesty projektu.

5.3.1 Výpočet kritické cesty projektu (metoda CPM)

Kritická cesta projektu stanovená dle výpočtů používaných v metodě CPM zahrnuje pouze deterministické údaje a to z důvodu jejich přesného určení. V rámci vymezení bodů kritické cesty se u jednotlivých činností počítají časové údaje, ke kterým patří:

- Nejdříve možný začátek
- Nejdříve možný konec
- Nejpozději přípustný začátek
- Nejpozději přípustný konec

07-27-2011 13:12:50	Activity Name	On Critical Path	Activity Time	Earliest Start	Earliest Finish	Latest Start	Latest Finish	Slack (LS-ES)
1	A	Yes	3	0	3	0	3	0
2	B	Yes	8	3	11	3	11	0
3	C	no	5	3	8	6	11	3
4	D	no	3	11	14	36	39	25
5	E	Yes	2	11	13	11	13	0
6	F	no	3	14	17	39	42	25
7	G	Yes	5	13	18	13	18	0
8	H	Yes	3	18	21	18	21	0
9	I	Yes	4	21	25	21	25	0
10	J	no	5	25	30	32	37	7
11	K	no	5	30	35	37	42	7
12	L	Yes	3	25	28	25	28	0
13	M	Yes	8	28	36	28	36	0
14	N	Yes	6	36	42	36	42	0
	Project	Completion	Time	=	42	hours		
	Number of	Critical	Path(s)	=	1			

Obr. 11: Časová analýza kritické cesty v programu WinQSB [vlastní zpracování]

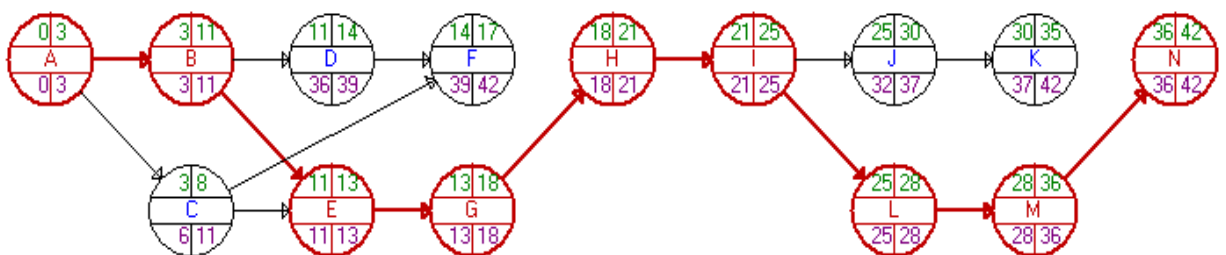
Tabulka časové analýzy kritické cesty ukazuje v druhém sloupci jednotlivé aktivity projektu, za nimi následuje sloupec, jenž znázorňuje, které z těchto aktivit leží, či naopak neleží na kritické cestě. Souhrnná doba trvání dílčích aktivit je popsána ve čtvrtém sloupci, následně jsou pak zaznamenány časové charakteristiky jako výše zmiňované nejdříve možný začátek a konec a nejpozději přípustný začátek a konec. Poslední sloupec tabulky vymezuje

je celkovou rezervu jednotlivých činností. Rozhodující hodnotu v tabulce představuje celková doba na uskutečnění projektu, která byla vypočítaná programem na 42 týdnů. Tato doba představuje nejkratší možnou dobu na realizaci projektu a prezentována jednou kritickou cestou. Body kritické cesty pak znázorňuje tabulka níže.

07-26-2011	Critical Path 1
1	A
2	B
3	E
4	G
5	H
6	I
7	L
8	M
9	N
Completion Time	42

Obr. 12: Body kritické cesty v programu WinQSB [vlastní zpracování]

Grafické vyobrazení všech aktivit procházejících projektem znázorňuje síťový graf programu, v němž jsou zaznamenány jak body ležící na kritické cestě, tak ty které stojí mimo tuto cestu. Současně graf zachycuje i hodnoty nejdříve možných začátků a konců a nejpozději přípustných začátků a konců u jednotlivých aktivit projektu.

Obr. 13: Grafické znázornění bodů kritické cesty v programu WinQSB [vlastní zpracování]

Poslední tabulka ukazuje kompletní analýzu projektu, v níž jsou zahrnuty body ležící na kritické cestě a mimo ní, včetně doby potřebné na jejich uskutečnění. Současně jsou v tabulce zahrnuty i sloupce s výpočtem nejpozději přípustných začátků a konců dílčích aktivit, včetně celkové doby potřebné na dokončení projektu.

07-26-2011 12:16:07	Activity Name	On Critical Path	Activity Time	Latest Start	Latest Finish	Planned % Completion
1	A	Yes	3	0	3	100
2	B	Yes	8	3	11	100
3	C	no	5	6	11	100
4	D	no	3	36	39	100
5	E	Yes	2	11	13	100
6	F	no	3	39	42	100
7	G	Yes	5	13	18	100
8	H	Yes	3	18	21	100
9	I	Yes	4	21	25	100
10	J	no	5	32	37	100
11	K	no	5	37	42	100
12	L	Yes	3	25	28	100
13	M	Yes	8	28	36	100
14	N	Yes	6	36	42	100
	Overall	Project:		0	42	100

Obr. 14: Kompletní analýza kritické cesty v programu WinQSB [vlastní zpracování]

5.4 Nákladová analýza projektu

Parametry nákladové analýzy vychází z cílů a cílových hodnot stanovených podnikem pro účely jeho zavedení a registrace do programu EMAS. Zohledněna je jak stávající finanční situace podniku, tak jeho solventnost vůči institucím bankovního charakteru.

Tab. 13: Náklady doprovázející realizaci zavedení EMAS [vlastní zpracování]

INVESTIČNÍ CELEK	PŘEDPOKLÁDANÁ ČÁSTKA (KČ)
Účetní program	45 000
Zaškolení při práci s účetním programem	3 000
Servis, technická kontrola, opravy (Kč/rok)	75 000
Pořízení a montáž solárních panelů (solární sestava Regulas pro ohřev vody)	74 900 bez dotace/19 900 s uplatněním dotace Zelená úsporám
Hybridní vozidlo Toyota Prius	650 000 (pořizovací cena)
CELKEM	847 900/792 900

Jelikož se jedná o malý podnik, jehož investiční celky jsou omezené, a i když majoritním vlastníkem je s podílem 100 % město Vsetín, přesto jeho finanční zdroje závisí na jim vykonávané podnikatelské činnosti, lesní hospodářství, která zajišťuje plynulý chod společnosti. Lze tedy předpokládat, že částka vymezená orientačně v rámci nákladové analýzy projektu by byla v případě úspěšné realizace z převážné části kryta prostřednictvím úvěru, přičemž ten by bylo možné financovat skrze dotace z fondů Evropské unie a spoluúčasti města. Ovšem by to znamenalo vypracování dalšího projektu navíc, který by se soustředil na žádost o finanční podporu ze zdrojů strukturálních fondů. Vezme-li se v úvahu charakter programu EMAS pocházející z iniciativy EU, je zde reálná možnost úspěchu získání peněžních zdrojů na provedení doprovodných kroků cílených na zavedení systému EMAS v podniku ML Vsetín.

5.5 Riziková analýza projektu

Při realizaci každého projektu se podnik setkává s riziky, které mají různou podobu, ať už to ekonomickou, sociální, či ekologickou. S těmito riziky musí předem počítat a zahrnout je do svých projektových plánů, tak aby jejich případný výskyt co možná nejvíce eliminoval a neutrpěl tak zbytečné ztráty, jimž se dalo předcházet.

Riziková analýza si tak klade za cíl zhodnotit projekt vzhledem k jeho realizovatelnosti, kdy jsou brány v úvahu potenciální změny, výskyt mimořádných událostí a jiných předpokládaných rizikově významných činitelů majících vliv na uskutečnění a fungování projektu.

Jelikož podnik ML Vsetín spadá svou charakteristikou do kategorie malých podniků, lze zde počítat jak s finančními, tak nefinančními riziky. Výhodou však zůstává vlastnická stránka podniku, tj. město v zastoupení městským úřadem, tudíž je možné a pravděpodobné počítat s finanční podporou plynoucí ze státních zdrojů. Rovněž se podniku naskýtá možnost snazšího dosahu na zdroje z fondů EU.

Pro činnosti a s nimi spojená rizika jsem zvolila pravděpodobnost jejich výskytu v rozmezí od 1 % do 100 % na rizikové stupnici od 1 do 3, kde každý stupeň představuje:

- Stupeň 1 – nízké
- Stupeň 2 – střední
- Stupeň 3 – vysoké

Tab. 14: Pravděpodobnost výskytu rizika v projektu [vlastní zpracování]

Název činnosti	Pravděpodobnost rizika (%)	Stupeň rizika
Neschválení v rámci provedeného environmentálního přezkumu	20	1
Časové zpoždění projektu	55	2
Selhání krizového plánu, špatná volba nápravných opatření	40	2
Neposkytnutí finanční podpory	80	3
Překročení limitu investic	60	3
Zamítnutí postupu žádosti ze strany akreditovaného ověřovatele	20	1
Špatný výběr dodavatele solární techniky	30	1
Nezvládnutí problematiky práce s novým účetním programem	10	1

Pravděpodobnostní výskyt rizikových elementů v projektu odpovídá stupnici hodnotící škály od 1 do 3, kde na každý stupeň připadá určité procentní zastoupení, čímž je 100% pravděpodobnost rozdělena do třívrstvé hodnotící stupnice.

Největší rizikovou skupinu představují finanční prvky a to především neschválení žádosti při snaze získat dotační podporu ze zdrojů EU, či překročení limitu nabytých a k projektovým účelům vymezených finančních prostředků.

Jako nízké riziko se jeví zejména zamítnutí žádosti o zařazení do programu EMAS, což je dáno i dostatečnou podporou v rámci ekologických aktivit podniku, disponováním certifikáty kvality normy ISO 9001, certifikace PEFC, účast v systému EKO – KOM a s tím spojené užívání známky ZLENÝ BOD, či dřívějším využíváním normy environmentálního managementu ISO 14001.

5.5.1 Předcházení vzniku rizika

Abychom zamezili vzniku nežádoucích situací, je třeba se zaměřit na eliminaci případných rizikových faktorů, které už jsou předem definovány a s nimiž je nutné obeznámit všechny účastníky projektu.

Při eliminaci rizika jsou zvažovány nejvhodnější nástroje uplatnitelné pro danou činnost:

- Předběžná a podrobná příprava na environmentální přezkum
- Pravidelná kontrola všech činností projektu v rámci stanoveného harmonogramu
- Řešení vzniku problému okamžitě na místě
- Kontrola průběhu činností v závislosti na vymezeném objemu investic
- Přezkoušení administrativních pracovníků, zodpovědných za evidování a jiné náležitosti týkajících se písemností projektu
- Pečlivý výběr dodavatele techniky s uplatněním výběrového řízení

5.5.2 Kontrola projektu

Na kontrole projektu se podílí vedení podniku, které dohlíží na provádění jednotlivých úkolů a zajišťuje průběžnou kontrolu jejich výkonu. V rámci usnadnění kontroly vedoucímu organizace lze tyto pravomoci z části delegovat na podřízené pracovníky, kteří budou dohlížet na konání činností ve své oblasti specifikace, tak aby bylo zamezeno chybám v důsledku nedostatečné znalosti dané problematiky u vykonávané činnosti. Tj. administrativní záležitosti jsou pod dohledem administrativního pracovníka, přičemž odborné písemnosti náleží do rukou oprávněného zaměstnance.

I přes delegování pravomocí nad kontrolu činností v daném úseku odbornosti jednotlivých podřízených zůstává finální kontrola v kompetenci vedoucího organizace. Tím je zajištěna preciznost vykonávaných úkolů, jež jsou podrobeny dvojitě kontrole, tak aby byla co nejvíce eliminována pravděpodobnost výskytu nežádoucí situace s následným vznikem krizové události. [21]

5.6 Vlastní projekt – postup registrace

Registrace představuje poslední fázi implementace systému EMAS a je umožněna subjektům, které úspěšně prošly procesem ověření zavedeného systému environmentálního řízení s využitím zásad programu EMAS a stvrzení o pravdivosti informací uvedených v environmentálním prohlášení. Jsou – li naplněny všechny předchozí požadavky, může podnik požádat o zápis do registru podniků s ověřeným systémem EMAS, který má pro území České republiky na starost česká informační agentura životního prostředí, *CENIA*.

5.6.1 Kroky vedoucí k registraci

Postup registrování v programu EMAS začíná odesláním formální žádosti o registraci ze strany podniku k rukám agentury CENIA. Platná žádost musí zahrnovat:

- Oficiální žádost o registraci (viz příloha PV.)
- Environmentální prohlášení potvrzené akreditovaným ověřovatelem
- Ověřovatelem, který provádí schválení environmentálního prohlášení vyplněné a podepsané prohlášení o jeho aktivitách (viz příloha PVI.)
- Vyplnění formulář informacemi nutnými k registraci (viz příloha PVII.)

Náležitosti vztahující se k žádosti:

- Zpracování žádosti v českém jazyce. V případě zahraničního ověřovatele musí být zajištěn překlad veškeré dokumentace
- Odeslání žádosti podnikem v elektronické (e – mail), nebo tištěné podobě (poštou) na adresu agentury, která je dostupná na oficiálních stránkách CENIA
- Vyhotovení a odeslání žádosti v plné barevnosti kvůli přehlednosti např. u grafů, obrázků, atd.
- Na žádosti o registraci musí být uveden podpis a razítko zástupce podniku

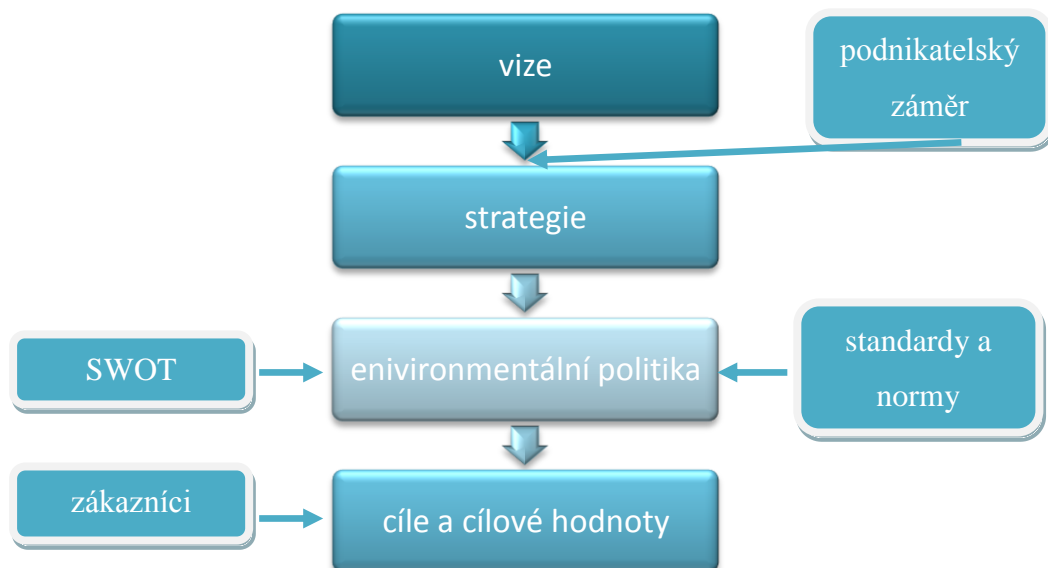
Nejpodstatnějším krokem vedoucím k docílení úspěšné registrace je vypracování environmentálního prohlášení, které mapuje v souhrnné formě celkové chování organizace k životnímu prostředí a svému okolí. Jedná se o rozsáhlý dokument zastřešující dílčí kroky provedené za účelem odhalení stávající situace podniku, včetně jeho nedostatků s vymezením nápravných opatření pro jejich včasné odstranění. Důležitou roli v rámci environmentálního prohlášení hraje podnikem vymezená a uplatňovaná environmentální politika, jejíž dodržování má významný dopad na celkový image podniku. [34]

5.6.2 Environmentální politika

Environmentální politika neboli politika životního prostředí je jednostránkovým dokumentem, kterým podnik předkládá své závazky vůči životnímu prostředí. Obsah dokumentu zahrnuje charakter, rozsah a dopad činností, výrobků a služeb na životní prostředí, neustálé zlepšování stojící nad rámcem zákonných norem a s tím související dodržování právních předpisů. Mimo to slouží jak předloha pro určení environmentálních cílů a musí být tudíž podepsán a vyhlášen nejvyšším vedením, zdokumentován a dodržován všemi kdo v podniku pracují a rovněž musí být přístupný veřejnosti. [35]

Jako podklady pro vypracování environmentální politiky jsou k dispozici:

- na podnikové úrovni vize, strategie podniku a podnikatelský záměr,
- na poli legislativního zabezpečení související standardy a normy jak mezinárodního, tak národního charakteru,
- očekávání a potřeby zákazníků na straně partnerských vztahů,
- nároky a přání veřejnosti a dalších zúčastněných stran,
- tržní pozice organizace ve vztahu dodavatelé – konkurence – odběratelé, analýza silných a slabých stránek

Obr. 14: Schéma provázanosti environmentální politiky s cíli organizace ML Vsetín [LHP ML Vsetín]

Environmentální politika Městské lesy Vsetín, s. r. o jakožto podnikatelského subjektu v oblasti lesního hospodářství, výsadby a údržby zeleně vyplývá z uceleného přístupu ochrany přírody EU a to konkrétně ze soustavy NATURA 2000 ve vazbě na principy trvale udržitelného rozvoje a hospodaření v lesích s ohledem ke všem zákonným požadavkům na ochranu přírody a krajiny. [35]

Environmentální politika ML Vsetín zahrnuje:

- Zavedení, udržování a zlepšování ochrany životního prostředí dle standardů EMAS
- Respektovat veškerá ustanovení vyplývající z právních předpisů (zákonů, vyhlášek, nařízení a norem ochrany životního prostředí) ve vazbě na prováděnou podnikatelskou činnost
- Uplatňovat kritéria vycházející ze systému certifikace lesů PEFC
- Zabezpečit dodržování stanovených aspektů pro ochranu životního prostředí po stránce personální, finanční, materiálové a informační
- Snižovat materiálovou a energetickou náročnost provozovaných technologií
- Vylepšování environmentálního vnímání podniku ze strany veřejnosti a spolupráce ve věcech ochrany životního prostředí v místech dostupnosti podnikových technologií
- Provádění pracovních postupů způsobem zohledňujícím životní prostředí
- Aktivní účast zaměstnanců na procesu zlepšování vztahu podniku a jeho činností k životnímu prostředí
- Otevřená komunikace s orgány státní správy, obchodními partnery, zájmovými skupinami a veřejností o problematice environmentálních aspektů společnosti

Ve svém důsledku má podnikem navržená environmentální politika podstatný vliv na utváření environmentálních cílů, cílových hodnot a programů, nezbytných pro neustálé udržování a obnovování environmentálního konání podniku vůči svému okolí. Jedná se tak o nepřetržitý koloběh veškerých aktivit podniku, které postupem získávají čím dál více environmentální charakter a tím je zajištěno vytváření jakého si mechanismu postupného zlepšování a symbiózy podnikatelského chování vůči přírodě.

5.6.3 Environmentální cíle, cílové hodnoty a programy

Cíle a cílové hodnoty podniku vyplývají především z environmentální politiky a environmentálních aspektů, stejně jako z právních předpisů souvisejících s danou podnikatelskou

činností. Vedení podniku vypracovává cíle zhruba na rok dopředu, přičemž jeho úkol spočívá nejen v definování, ale zejména v zajištění měřitelnosti cílů pro účely vyhodnocení. Po uplynutí doby jednoho roku se provádí vedením společnosti přezkum naplnění dosažených cílů a jsou stanoveny cíle nové, což zajišťuje pokračování neustálého koloběhu zlepšování environmentálního cílení podniku. [35]

Tab. 15: Přehled cílů ML Vsetín v dílčích oblastech působnosti [vlastní zpracování]

CÍL	CÍLOVÁ HODNOTA	ČAS
Charakteristika a implementace postupů řízení systému EMS za využití nástroje EMAS	Úspěšné zaregistrování a získání certifikace EMAS ČR.	31. 12. 2012
Aktivní zapojení metod hodnocení životního prostředí	Využití principů environmentálního účetnictví.	31. 12. 2012
Zlepšit produktivitu v rámci hlavní hospodářské činnosti	Naplnění povinných indikátorů lesního hospodářského plánu.	31. 12. 2012
Zvýšit podíl činnosti v rámci výsadby a úprav zeleně.	Zvýšit objem zakázek nad 250 000 Kč.	31. 12. 2013
Snížit riziko úniku pohonných hmot při těžbě, nakládce a odvozu dříví z lesa.	Kontroly před i po využití vozidla, pravidelné návštěvy servisu, obezřetná manipulace s materiálem	31. 12. 2013
Zvýšit podíl využívání ekologicky šetrných zdrojů energie (snížení energetické náročnosti)	Energie tvořena z 10 % obnovitelnými zdroji energie, využití techniky solárních panelů	31. 12. 2014
Snížit svůj podíl na znečišťování životního prostředí	Investice do pořízení služebního vozidla s vodíkovou technologií	31. 12. 2013

Konkrétní postup vedoucí k naplnění stanovených cílů určují programy EMS zformované tak, aby zajistili jejich plynulý průběh vzhledem k požadovanému datu realizace. Programy

zahrnují metody provedení a záruky v časovém období v souladu s cíli a cílovými hodnotami a platnými právními předpisy.

Zpracování a dozor nad splněním programů podléhají zodpovědné osobě, kterou je pro tyto účely jmenovaný manažer společnosti, jež předkládá vytvořené programy ke schválení řediteli. Ty jsou v konečné fázi rozhodování zkontrolovány a potvrzeny vedením organizace. Pro účely plynulého chodu organizace zajistí každoročně manažer společnosti aktualizaci environmentálních programů. [35]

Programy zavedené podnikem obsahují:

- Vytýčení odpovědnosti za naplnění obecných i specifických cílů na funkční i organizační úrovni
- Nástroje a časový plán vedoucí k jejich uskutečnění

Jako externí environmentální programy jsou označovány programy, resp. projekty z oblasti životního prostředí, jejichž iniciátorem je např. město, městský úřad, mikroregion, Technické služby Vsetín, či partnerská obec a ke kterým podnik přispívá svou spoluúčastí. Příkladem takového projektu je výstavba Arboreta v místní části Vsetína, Semetín.

Programové zajištění naplnění cílů a cílových hodnot podniku může vycházet i z předkládání projektů zaměřených na konkrétní problematiku cílovou oblast v rámci lokálních, regionálních, národních, či nadnárodních programů působících na poli ochrany životního prostředí.

Tab. 16: Programy charakteru EMS uskutečněné z iniciativy ML Vsetín [vlastní zpracování]

Název projektu/programu
Arboretum Rekonstrukce lesní cesty Hůbočí
Zajištění dna přítoku Semetínky
Rekonstrukce lesní cesty Hůbočí
Rekonstrukce účelové komunikace Jahoděnka
Rekonstrukce účelové komunikace Dušná – Vsetín
Rekonstrukce účelové komunikace Poloma
Opava účelové komunikace Nivka a mostu přes Semetínský potok
Odstranění povodňových škod Pрыbyňová
Odstranění následků sněhové kalamity 2005 - 2006

Další nezbytnou složkou v environmentálním prohlášení představuje vymezení environmentálních aspektů, které se podílejí buď to přímo, nebo nepřímo na chodu organizace a jež stanovují, do jaké míry mají aktivity prováděné podnikem dopad na životní prostředí.

5.6.4 Environmentální aspekty

Základním úkolem podniku při utváření registru environmentálních aspektů je především sestavení, implementace a starost o postupy nezbytné pro stanovení:

- Environmentálních aspektů u činností provozovaných podnikem, výrobků a služeb jím poskytovaných na vymezeném poli působnosti systému environmentálního řízení, na které lze dohlížet a působit se zřetelem na plánované, rozvíjené, nebo upravené činnosti, výrobky, či služby
- Důležitých environmentálních a jiných aspektů

Veškeré údaje jsou zdokumentovány a archivovány a podrobeny příslušné aktualizaci, přičemž u aspektů s významným vlivem na životní prostředí, tzv. environmentálních aspektů je zabezpečena jejich sounáležitost s vytvářením, zaváděním a zachováním systému environmentálního řízení. [35]

Environmentální aspekty se dělí na:

- *Přímé*, jež úzce souvisí s hlavní podnikatelskou činností, s výrobky a službami přímo ve správě organizace
- *Nepřímé*, mající původ v součinnosti organizace s třetí stranou a které může organizace žádající o registraci do systému EMAS do jisté míry ovlivnit

Vztah u přímých environmentálních aspektů je orientována na:

- Právní předpisy a povolené hodnoty
- Vypouštění škodlivin do ovzduší
- Vypouštění vod
- Výrobu, recyklaci, opakované použití a přepravu, zneškodnění pevných a jiných, především nebezpečných odpadů
- Využívání a znečištění půdy
- Využívání přírodních zdrojů a surovin
- Používání příměsí, polotovarů a dalších přídatných látek

- Lokální problémy související s hlukem, záchvěvy, zápachem, prachem, optickým působením
- Dopravní problémy v rámci zboží a služeb
- Rizika nehod a dopadů na životní prostředí vzniklých v důsledku havárií, či eventuelních mimořádných událostí

K nepřímým environmentálním aspektům se řadí:

- Problematika životního cyklu výrobku (design, balení, opětovné použití)
- Kapitálové investice, poskytování půjček, služby pojištění
- Nové trhy
- Selektce a uspořádání služeb
- Správní a plánovací rozhodnutí
- Struktura výrobní nabídky
- Účinek provozovaných aktivit v podniku na životní prostředí a chování dodavatelů a subdodavatelů

Souvislost mezi zmíněnými environmentálními aspekty a postupy v oblasti zadávání objednávek je potřeba ze strany podniku dokázat a zajistit si rovněž dodržování hodnot stanovených environmentální politikou podniku ze strany dodavatelů a dalších subjektů, jež disponují jménem podniku.

Další krok podniku se ubírá cestou posouzení významnosti environmentálních aspektů, kdy se zvažují zejména:

- Pravděpodobnost způsobení škod na životním prostředí
- Subtilita lokálního, regionálního, či celosvětového životního prostředí
- Velikost, množství, četnost a návratnost dílčích aspektů a jejich dopadů
- Existence a nároky vycházející z právních předpisů upravujících oblast životního prostředí
- Smysl pro zainteresované osoby a zaměstnance podniku [35]

Pro účely objektivního hodnocení významnosti environmentálních aspektů činností, výrobků a služeb organizace, tj., určení závažnosti jejich dopadu na životní prostředí se vymezí kritéria zohledňující právní předpisy Společenství. Takto sestavená kritéria musí splňovat podmínku komplexnosti, opakovatelnosti a přístupnosti veřejnosti s umožněním jejich nezávislé kontroly. U kritérií se berou v úvahu:

- Informace o stávající situaci životního prostředí vzhledem k činnostem, výrobkům a službám podniku, jež na něj mohou mít přímý, či nepřímý dopad
- Současné údaje organizace vypovídající o stavu materiálových a energetických vstupů, vypouštění kapalných odpadů, odpadech a emisích v souvislosti se vznikem možných nebezpečí
- Postoje zúčastněných osob
- Regulované aktivity podniku environmentálního charakteru
- Postupování veřejných zakázek
- Design, vznik, produkce, distribuce, servis, odstranění, recyklace
- Aktivity podniku sdružující nejvyšší environmentální náklady a nejvyšší environmentální zisk

Environmentální aspekty, respektive jejich posuzování je nedílnou součástí systému a představují prvotní krok sloužící jako základ utváření environmentálních cílů a cílových hodnot, včetně environmentálních programů. Z toho důvodu je tolik důležité jejich zařazení do oficiálního registru a zhodnocení závažnosti jejich dopadů na životní prostředí. Proto jsou v rámci přezkoumání systému vedení pravidelně prověřovány a minimálně jednou za rok aktualizovány.

S environmentálními aspekty se lze setkat u většiny hlavních i vedlejších činností provozovaných podnikem ML Vsetín a jeho zaměstnanci. Vypozorované a identifikované aspekty jsou zaznamenány v registru environmentálních aspektů, jež charakterizuje významné environmentální aspekty vztahující se k ovzduší, vodě, půdě, odpadům s určením důležitosti dopadu na okolí.

Za identifikaci odpovídá pověřená osoba, případně pracovní tým jmenovaný pro vyřízení dané záležitosti ředitelem společnosti. Tito rovněž posuzují míru a důležitost dopadu environmentálních aspektů na základě předem vybraných kritérií. Jednotlivé dopady se hodnotí prostřednictvím všech kritérií, přičemž míra splnění kritéria se člení podle stanovené stupnice. [35]

Tab. 17: Přehled kritérií ML Vsetín určujících význam dopadu environmentálních aspektů [LHP ML Vsetín]

Pravděpodobnost výskytu:	Závažnost poškození ŽP:
1 – zřídka	0 – žádná
2 – někdy	1 – nepatrná
3 – opětovně	2 – střední
	3 – velká
Možnost změny:	Plnění požadavků (legislativa, atd.):
0 – žádná	1 – plnění bez problému
1 – nepatrná	2 – plnění v rámci limitu
2 – střední	3 – plnění nad rámec limitu
3 – velká	
Dopad na image podniku ML Vsetín:	
0 – žádná	
1 – nepatrná	
2 – střední	
3 – velká	

Tab. 18: Přehled environmentálních aspektů ML Vsetín a jejich dopad na životní prostředí [16]

AKTIVITA, SLUŽBA	ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKT	ENVIRONMENTÁLNÍ DOPAD
Užívání služebních automobilů, vozů	Parkování, skladování zdraví škodlivých látek, únik pohonných hmot	Kontaminace půdy a odpadních vod, dopravní zátěž
	Startování, rozjíždění se, brzdění, jízda automobilu	Emise škodlivin z výfukových plynů do ovzduší, hluk, prašnost
Skladování vodě nebezpečných látek (olej, ředidlo, kapalný odpad, atd.)	Narušení, poškození ochranného, přenosného obalu, či nádrže	Riziko znečištění okolního prostředí
Vytápění sídla ML Vsetín	Spotřeba tepelné energie	Zvýšená energetická náročnost chodu podniku
Užívání budovy k administrativním účelům	Činnost v kancelářích	Vznik komunálního odpadu
	Osvětlení pracoviště, chod kancelářské techniky, hlučnost počítače	Spotřeba elektrické energie
		Vznik odpadů z vyřazení zařízení, písemností
		Elektromagnetické záření
		Hluk z výpočetní techniky
Prašnost		
Komunikace za pomoci mobilních telefonů, stanic rádia, vysílaček, atd.	Vyšší stupeň znečištění životního prostředí skrze elektromagnetické záření	
Používání sociálních zařízení	Spotřeba vody, vznik splaškových odpadních vod	

AKTIVITA, SLUŽBA	ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKT	ENVIRONMENTÁLNÍ DOPAD
Úklid kancelářských prostor	Mokrý úklid, mytí podlah a zařízení	Spotřeba vody, vznik splaškových odpadních vod
		Vznik odpadů z obalů používaných čisticích prostředků
		Vznik odpadů z použitých čisticích prostředků
	Suchý úklid	Vznik odpadů suché povahy (smetí)
		Hluk od vysavače
		Zvýšená spotřeba elektrické energie
Havárie, neshodný provoz	Únik cizorodých látek do prostředí	Poškození životního prostředí

Tab. 19: Přímé environmentální aspekty vyplývající z podnikatelské činnosti ML Vsetín [16]

PŘÍMÝ ASPEKT	DOPAD NA PROSTŘEDÍ	OPATŘENÍ
Provoz a užití služebních vozidel	Znečištění ovzduší, kontaminace půdy, hluk, prašnost, dopravní zatížení	Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů, snížení spotřeby neobnovitelných
Mokrý úklid, suchý úklid	Spotřeba vody, vznik a vyšší kontaminace splaškových odpadních vod, odpadů, zvýšená potřeba elektrické energie	Použití čisticích prostředků šetrných k životnímu prostředí, efektivnější využití vody, snížení odpadového materiálu a energie
Vytápění budovy	Spotřeba tepelné energie	Snížení energetické náročnosti chodu podniku, využití alternativních zdrojů (solární panely)
Poškození ochranných vrstev obalů u zdravotně závadných a ekologicky nepřátelských látek	Riziko znečištění okolního prostředí, kontaminace půdy a povrchových, či půdních vod	Přísná pravidla manipulace a nakládání s jedovatými a nebezpečnými látkami, přímá odpovědnost manipulující osoby
Správa budovy	Spotřeba elektrické energie, hluk a prašnost z kancelářských zařízení, zatížení prostředí působením elektromagnetického zařízení, vznik komunálního odpadu	Úspora elektrické energie, pravidelná revize zařízení, efektivní využití technologií, ekonomické smýšlení nad vznikajícími odpady

Tab. 20: Nepřímé environmentální aspekty vztahující se k podnikatelské činnosti ML Vsetín [16]

NEPŘÍMÝ ASPEKT	DOPAD NA PROSTŘEDÍ	OPATŘENÍ
Dodavatelé a subdodavatelé vykonávající smlouvou sjednané aktivity	Dopad na různé environmentální složky prostředí	Připomenutí zásad EMAS a jejich dodržování
Spolupráce s veřejností	Hodnota života místních obyvatel	Zohlednění poznatků veřejnosti v procesu rozhodování
Spolupráce s partnerskými obcemi na projektové a jiné činnosti	Vliv na životní úroveň obyvatel sdružených obcí	Poradenská, technická a odborná pomoc

5.7 Zhodnocení projektové části

Pro podnik ML Vsetín vyplývá při zavádění environmentálních prvků několik výhod:

- Dřívější účast a zkušenosti se zavedenou certifikací normy ISO 14001
- Disponování certifikátem normy ISO 9001
- Zavedení integrovaného systému norem kvality (ISO 9001) a ochrany životního prostředí (ISO 14001)
- Uplatňování některých zásad vycházejících z normy ISO 14001 pro konkrétní případy podniku
- Disponování certifikátem PEFC
- Účast v systému EKO – KOM, užívání ekologických označení a naplňování jejich zásad
- Environmentální citění podniku vycházející z jeho podnikatelské činnosti
- Neustále snahy rozšiřovat environmentální podvědomí občanů – výstavba Arboreta, snaha o zachování rostlinných druhů domácích i cizokrajných rostlin
- Starost o stav životního prostředí v působnosti podniku

- Snaha řešit dopady své činnosti na životní prostředí, realizace projektů eliminujících vzniklé a potenciální škody

Na základě získaných zkušeností v oblasti ekologicky šetrného provádění aktivit s přihlédnutím vlivů na životní prostředí představuje pro podnik ML Vsetín účast v programu EMAS ČR konkurenční výhodu. Důvodem je jak stávající snaha podniku aktivně řešit dopady své činnosti na životní prostředí, tak i komunikace s okolím prostřednictvím zapojení se do společensky prospěšných projektů. Tím že se podnik již podílí na ekologicky smýšlejících programech si pak členstvím v programu EMAS zajistí další zvýšení vlastní image, čímž se zároveň více zviditelní. I když se jedná o samostatně výdělečný podnik, jeho činnost je do jisté míry brána jako společensky prospěšná a to z důvodu majetkové povahy hlavní činnosti, tudíž projekt jako takový lze považovat spíše za neziskový.

ML Vsetín mají rovněž výhodu z hlediska majetkového zastoupení. To že je 100% vlastníkem podniku město Vsetín, znamená nejen snazší finanční zajištění ale i oporu a záruky ze strany věrohodného účastníka projektového konání. Město Vsetín se samo o sobě může pyšnit řadou vlastních projektů zasahujících do všech oblastí lidského vnímání a výjimkou není ani jeho environmentální cítění a úsilí v této oblasti problematiky, na kterou se zaměřuje rovnoměrně stejně jako na ostatní stránky společnosti z vlastní iniciativy.

Dnešní doba si žádá ochranu životního prostředí a stále více se objevují studie zaměřené na řešení této problematiky. Podnik, který se v tržním prostředí chová v rámci zásad environmentálního cítění, tak získává velké plus v očích zákaznických subjektů stejně jako v celé společnosti.

ZÁVĚR

Smýšlení lidí se v současné době výrazně orientuje na životní prostředí a jeho ochranu, což se netýká jen jednotlivců jako takových, či státu jakožto právního celku, nýbrž i podnikatelských jednotek, které si uvědomují dopady svých činností na okolí, případně zdravý život obyvatel. Stále více se dostává do popředí zájmu snoubení technického pokroku se zajištěním přirozeného rázu krajiny a prostředí za současného stavu naplnění principu trvale udržitelného rozvoje.

Iniciativa a odhodlání místních, regionálních, národních, nebo globálních skupin environmentálního charakteru umožňuje svým neutuchajícím zájmem o čistou a nenarušenou přírodu, zachování rozmanitosti biodiverzity a uvážlivého využívání neobnovitelných zdrojů a jejich nahrazování zdroji obnovitelnými poháněnými kupředu ve stejném duchu práce v oblasti vědy a výzkumu. Rostoucí zájem o ekologická jednání dává vzniknout stále novým a k přírodě šetrnějším technologiím, jež jsou využitelné v soukromém i veřejném sektoru, v podnikatelské sféře různých oborů i pro potřeby domácích subjektů.

Hlavní složkou, která dává podnět k uvažování nad následky svých činností a jejich vlivu na přírodu je stát, nositel a tvůrce právního rámce, vztaženého i na oblast ochrany životního prostředí. K předním znečišťovatelům se pak především řadí podnikatelské subjekty, jelikož vyvíjejí rozmanité činnosti a bez ohledu na zaměřený obor podnikání představují pro okolní prostředí největší potenciální nebezpečí, které je třeba zohlednit a předcházet jeho vzniku.

Proto již dnes řada podnikatelů zavádí do svých podnikových struktur systém environmentálního řízení za pomoci využití nástrojů buď ISO normy 14001, nebo systému EMAS, či kombinace obou. V mnoha případech se rovněž můžeme setkat s integrovanými systémy propojujícími oblast jakosti a ochrany životního prostředí, nebo i s využíváním jen některých norem vztažených na konkrétní oblast přírody vázajících se na obor podnikání.

Možností jak chránit životní prostředí se nabízí spousta a s přibývajícím zájmem o ekologické a k přírodě šetrné chování ze strany soukromé i veřejné podnikatelské sféry se obzor variant ještě více rozšiřuje, na základě investic poskytovaných do oblasti vědy a výzkumu, realizace environmentálně orientovaných projektů a využívání alternativních zdrojů energií, nebo zaváděním již prezentovaných technologií environmentálního charakteru do organizačních a podnikových struktur ve vazbě na uskutečňované procesy.

Svět je místo tvořené environmentálními prvky jako je voda, vzduch, půda, fauna a flóra, o které by se měli zajímat nejen podnikatelské subjekty, ale všichni obyvatelé a o které je třeba pečovat a zabezpečit jejich reprodukci, jelikož díky nim nám je umožněno žít, konat a realizovat své potřeby a přání a to nejen na poli podnikání, ale i soukromého bytí v rámci principu trvale udržitelného rozvoje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Aktualizovaný program EMAS: Základní dokumenty*. [online]. [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHOCKPG/\\$FILE/ZakladniDokumenty.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHOCKPG/$FILE/ZakladniDokumenty.pdf)>.
- [2] *ANEC/EEB Position Paper on Environmental Management System Standards*. [online]. 2003-02-21. [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.cleanproduction.org/library/ISO14000.pdf>>.
- [3] Cenia.cz [online]. 2010 [cit. 2010-11-19]. *Udržitelný rozvoj*. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)>.
- [4] Dataplan.cz [online]. *Rozvojové záměry*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://dataplan.info/cz/vsetin/rozvojove-zamery>>.
- [5] DEDOUCHOVÁ, M. *Strategie podniku*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. 256 s. ISBN 80-7179-603-4.
- [6] EKO – KOM.cz [online]. *Průvodce systémem plnění povinností zpětného odběru a využití odpadů z obalů*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekokom.cz/uploads/attachments/Klienti/pruvodce-systemem-ekokom.pdf>>.
- [7] EKO – KOM.cz [online]. *Značka zelený bod*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekokom.cz/cz/ostatni/o-spolecnosti/zeleny-bod/vyznam-zeleneho-bodu>>.
- [8] *Financing the Common Agricultural Policy*. [online]. [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/agriculture/fin/index_en.htm>.
- [9] HADRABOVÁ, A. *Ekologické aspekty podnikání*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. 118 s. ISBN 80-7079-415-1.
- [10] *Harmonised unemployment rate by gender – total* [online]. 2011-08-12 [cit. 2011-08-12]. Dostupné z WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?jsessionid=9ea7d07d30db32cf64a8617d4c3b9a019e06fd6a9947.e34MbxSaxaSc40LbNiMbxMc3qQe0?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=teilm020>>.
- [11] *Indexy cen v lesnictví 1. čtvrtletí 2011* [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/7007-11-q1_2011>.

- [12] *Indexy spotřebitelských cen – inflace* [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/kalendar/aktual-isc>>.
- [13] *Indikátory ECI – historie*. [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.timur.cz/indikatory/indikatory-eci-historie-2.html>>.
- [14] *Indikátory udržitelného rozvoje hl. města Prahy*. [online]. [cit. 2011-02-16]. Dostupné z WWW: <http://www.monet.cz/zp/pr_02/D6.htm>.
- [15] *Informace o HDP*. [online]. [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpoh021511.doc>>.
- [16] *Integrovaný plán rozvoje města Vsetín: Dokument IPRM*. 2008. [online]. [cit. 2011-05-10]. Dostupné z WWW: <http://www.mestovsetin.cz/vismo/fulltext.asp?hledani=1&search=1&id_org=18676&vol_stavzobrazeni=2&query=studie+posouzen%C3%AD+zaveden%C3%AD+EMAS+v+podm%C3%ADnk&objekt=&strVlastnik=&datum_od=&datum_do=&submit=Vyhledat>.
- [17] Kolektiv autorů. *Přístup radnice k životnímu prostředí: soubor příkladů ze Vsetína*. Město Vsetín, 2005. 80 s. Str. 16. ISBN 80 – 239 – 6431 – 3.
- [18] Kolektiv autorů. *Statistická ročenka trhu práce v České republice 2009*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky – Odbor analýz a statistik, 2010. 241 s. str. 26. ISBN 978-80-7421-016-7.
- [19] MBK Consulting, s. r. o [online]. *Co znamená zkratka ISO a další informace*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.mbk.cz/iso/co-znamenazkratka-iso-a-dalsi-informace>>.
- [20] MBK Consulting, s. r. o [online]. *Systém environmentálního managementu dle ISO 14001*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.mbk.cz/iso-14001>>.
- [21] Městské lesy Vsetín, s. r. o. *Integrovaná příručka jakosti a EMS*, 2003.
- [22] *Mezikrajské porovnání vybraných ukazatelů zaměstnanosti v 1. čtvrtletí 2011* [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <[http://www.zlin.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/B5002F34D6/\\$File/w72130211q1f1.pdf](http://www.zlin.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/B5002F34D6/$File/w72130211q1f1.pdf)>.

- [23] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. *Programy 2004 – 2006*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006>>.
- [24] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. *Regionální politika EU* [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.
- [25] Ministerstvo zemědělství ČR [online]. *OP zemědělství*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/operacni-program-zemedelstvi-2004-2006/>>.
- [26] Ministerstvo zemědělství ČR [online]. *Program rozvoje venkova 2007 – 2013*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/>>.
- [27] *Model PDCA*. [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.chrantesidata.cz/cs/art/1148-dil-2/>>.
- [28] MOLDÁN, B. *(Ne)udržitelný rozvoj: ekologie – hrozba i naděje*. 2. vyd. Praha: Karolinum 2003, 141 s. ISBN 80-246-0769-7.
- [29] MOLDÁN, B. *Ekonomické aspekty životního prostředí: situace v České republice*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 307 s. ISBN 80-7184-434-9.
- [30] *Národní účty a předběžný odhad čtvrtletního HDP*. [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/kalendar/aktual-hdp>>.
- [31] *pefc.cz* [online]. *PEFC certifikace*. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.pefc.cz/cs/pefc-certifikace.html>>.
- [32] *Přirozený přírůstek a úbytek obyvatel ČR*. [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ECC/\\$File/14091005.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ECC/$File/14091005.pdf)>.
- [33] Resort životního prostředí. [online]. [cit. 2010-11-19]. *Co je EMAS*. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFZS9TOS](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFZS9TOS)>.
- [34] Resort životního prostředí. [online]. [cit. 2010-11-19]. *Jak se zaregistrovat v programu EMAS*. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFZU0W0](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFZU0W0)>.

- [35] Resort životního prostředí. [online]. [cit. 2010-11-19]. *Jednotlivé kroky zavedení systému EMAS*. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFZUDZ1G/\\$FILE/jednotlive_kroky_emas.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFZUDZ1G/$FILE/jednotlive_kroky_emas.pdf)>.
- [36] *Rozdíly mezi ISO 14001 a EMAS*. [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFZS9TOS/\\$FILE/rozdily_ISO_EMAS.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFZS9TOS/$FILE/rozdily_ISO_EMAS.pdf)>.
- [37] RYNDÁ, Ivan. *Trvale udržitelný rozvoj a vzdělání*. Centrum pro otázky životního prostředí UK [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupný z WWW: <http://www.czp.cuni.cz/projekty/konf_hledani/sbornik/rynda.htm>.
- [38] Společnost pro komunitní práci Vsetín, ops. [online]. *Studie posouzení zavedení EMAS v podmínkách MěÚ Vsetín 2010*. [cit. 2011-05-10]. Dostupné z WWW: <http://www.mestovsetin.cz/vismo/fulltext.asp?hledani=1&search=1&id_org=18676&vol_stavzobrazeni=2&query=studie+posouzen%C3%AD+zaveden%C3%AD+EMAS+v+podm%C3%ADnk&objekt=&strVlastnik=&datum_od=&datum_do=&submit=Vyhledat>.
- [39] Studie proveditelnosti na projekt: *Zachování tradičních přírodních rostlinných druhů Valašska a Západního Slovenska a jejich prezentace*. Městské lesy Vsetín, 2005.
- [40] *Systém řízení podniku a auditu s ohledem na životní prostředí*. [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFNVAUYUC/\\$FILE/CENIA_emas04.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFNVAUYUC/$FILE/CENIA_emas04.pdf)>.
- [41] ŠIMÍČKOVÁ, M. *Environmentální ekonomie: učební texty*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 1998. Udržitelný rozvoj, ISBN 80-7078-530-6.
- [42] VLAČKA P. *Lesní hospodářský plán Městské lesy Vsetín: textová část LHP*. 2008 – 2016.
- [43] *What is EMAS*. [online]. [cit. 2011-03-19]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm>.
- [44] *Základní makroekonomické ukazatele regionálních účtů*. Zlínský kraj. [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presmsocas>>.

- [45] *Základní principy trvale udržitelného rozvoje*. [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)>.
- [46] *Zemědělství a lesnictví*. [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ED5/\\$File/14091014.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/ED00377ED5/$File/14091014.pdf)>
- [47] *Životní prostředí*. [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/kapitola/0001-10--0300>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BS 7750	System britských norem
CFCS	Czech forest certification scheme (Český systém certifikace lesů)
ČSN EN ISO	Označení ISO pro ČR
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF	Evropský zemědělský záruční fond
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
ECI	Evropské indikátory udržitelného rozvoje
EMAS	Eco management and audit schme (System environmentálního managementu a auditu)
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IPPC	Integrovaná prevence a omezení znečištění
ISO	International organization for standardization (Mezinárodní organizace pro normalizaci)
LHP	Lesní hospodářský plán
MEW	Indikátor míry ekonomického blahobytu
ML Vsetín	Městské lesy Vsetín
MZD	Meliorační a zpevňující dřeviny
OSN	Organizace spojených národů
PEFC	Programm for the endorsement of forest certification schemes (Program pro schválení certifikace lesů)
SEM	System ekologického managementu
SNA	System národních účtů
TUH	Trvale udržitelné hospodářství
UNEP	Program OSN na ochranu životního prostředí

UNGASS	Zvláštní zasedání valného shromáždění OSN
ÚSES	Územní systém ekologické stability
WCIEM II	Druhá světová průmyslová konference ekologického managementu

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Provázanost dimenzí udržitelného rozvoje

Obr. 2: Úrovně strategického řízení

Obr. 3: Organizační schéma podniku ML Vsetín

Obr. 4: Mapa Semetína

Obr. 5: Přehled využitých fondů a programů

Obr. 6: Makroekonomické ukazatele Zlínského kraje

Obr. 7: HDP Zlínského kraje

Obr. 8: Míra inflace

Obr. 9: Průměrná míra nezaměstnanosti

Obr. 10: Přirozený přírůstek/ úbytek

Obr. 11: Věkové složení lesů ČR

Obr. 12: Časová analýza kritické cesty v programu WinQSB

Obr. 13: Body kritické cesty v programu WinQSB

Obr. 14: Grafické znázornění bodů kritické cesty v programu WinQSB

Obr. 15: Kompletní analýza kritické cesty v programu

Obr. 16: Schéma provázanosti environmentální politiky s cíli organizace ML Vsetín

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Indikátory udržitelného rozvoje

Tab. 2: Organizační struktura a systém řízení na funkční úrovni

Tab. 3: Základní konkurenční strategie, organizační struktura a systém řízení

Tab. 4: Lesní a pozemková výměra ML Vsetín

Tab. 5: Výčet zaujatých katastrálních území dle výměry

Tab. 6: Výčet zaujatých katastrálních území dle plochy

Tab. 7: Přehled projektů pod koordinací podniku Městské lesy Vsetín s. r. o.

Tab. 8: Přehled označení materiálového složení obalů

Tab. 9: Počet obyvatel v okrese Vsetín, Zlín a Zlínském kraji

Tab. 10: Přehled parametrů SWOT analýzy podniku ML Vsetín

Tab. 11: Rozdíly mezi ISO 14001 a EMAS

Tab. 12: Přehled dílčích činností projektu a předpokládaná doba jejich realizace

Tab. 13: Náklady doprovázející realizaci zavedení EMAS

Tab. 14: Pravděpodobnost výskytu rizika v projektu

Tab. 15: Přehled cílů ML Vsetín v dílčích oblastech působnosti

Tab. 16: Programy charakteru EMS uskutečněné z iniciativy ML Vsetín

Tab. 17: Přehled kritérií ML Vsetín určujících význam dopadu environmentálních aspektů

Tab. 18: Přehled environmentálních aspektů ML Vsetín a jejich dopad na životní prostředí

Tab. 19: Přímé environmentální aspekty vyplývající z podnikatelské činnosti ML Vsetín

Tab. 20: Nepřímé environmentální aspekty vztahující se k podnikatelské činnosti ML Vsetín

SEZNAM PŘÍLOH

- PI Certifikát PEFC
- PII Osvědčení o zapojení do sdruženého plenění EKO – KOM
- PIII Regionální HDP na obyvatele
- PIV Průměrné ceny surového dříví za ČR v letech 2005 – 2011
- PV Formální žádost o registraci (vzor)
- PVI Prohlášení o činnostech environmentálního ověřovatele
- PVII Formulář údajů k registraci do EMAS

PŘÍLOHA P I: CERTIFIKÁT PEFC

PEFCTM
PEFC / 08-21-01

Potvrzení o účasti v regionální nebo skupinové certifikaci lesů podle Českého systému certifikace lesů a přílohy 7 technického dokumentu PEFC schváleného organizací Pan European Forest Certification Council.

OSVĚDČENÍ O ÚČASTI V CERTIFIKACI LESŮ

Toto osvědčení č. **0424** strvzuje, že

Organizace: Městské lesy Vsetín, s.r.o.
Rod.č./IČO: 47678054
Adresa: Semetín 1464, Vsetín, PSČ:755 01
LHC: Město Vsetín

Souhlasí s hospodařením v lesích v souladu s požadavky certifikačních kritérií definovaných v dokumentech "Českého systému certifikace lesů" (CFCS 1002:2001), který byl na základě splnění požadavků PEFC uznán Radou PEFC ("Pan European Forest Certification Council") dne 15. 6. 2001

Lesní majetek je součástí regionu "Česká republika" zastupovaného sdružením vlastníků a správců lesních majetků ČR, který byl certifikován Bureau Veritas Quality International CS, s. r. o. podle certifikačních kritérií definovaných "Českým systémem certifikace lesů" (CFCS 1002:2001 a 1006:2000), jenž byl na základě splnění požadavků PEFC uznán Radou PEFC ("Pan European Forest Certification Council") dne 15. 6. 2001

Registrační číslo certifikátu: C0029

Držitel certifikátu: Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR
Pod Julskou 1621/5, 160 64 Praha 6

Vydáno: Bureau Veritas Quality International CS, s. r. o.
Vítězné náměstí 2, 160 06 Praha 6

Platnost do: 30. září 2007

Toto potvrzení vydává: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem
Národní certifikační centrum
Nábřeží 1326, 250 44 Brandýs nad Labem

S platností do: 30. září 2007 (pokud není ukončena platnost regionálního certifikátu)

Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR, Praha 6

NCC ÚHUL Brandýs nad Labem

V Brandýse nad Labem dne 1.11.2002

Pro další informace o certifikátu, na který je odkazováno v tomto osvědčení, kontaktujte prosím certifikační orgán nebo výše uvedeného sdružení organizace, která zastupuje region. Tento dokument není certifikátem, ale osvědčením, že lesní majetek výše uvedeného vlastníka je součástí certifikovaného regionu. Toto osvědčení nedává jeho držitel žádné právo na používání loga PEFC. Sub-licenci k používání loga PEFC je možné získat na základě žádosti podané vlastníkem lesa certifikovaného regionu nebo skupiny u Národního řídícího orgánu PEFC České republiky.

PŘÍLOHA P II: OSVĚDČENÍ O ZAPOJENÍ DO SDRUŽENÉHO PLNĚNÍ EKO – KOM

Společnost EKO-KOM, a.s., IČ: 25134701, se sídlem Na Pankráci 1685/17, Praha 4, 140 21, zapsaná v obchodním rejstříku u Městského soudu v Praze, oddíl B., vložka 4763, která je autorizovanou obalovou společností podle zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí čj. OODP/9246/1440/3/02 ze dne 28.3.2002, tímto osvědčuje, že

Městské lesy Vsetín s.r.o.

IČ: 47678054

se sídlem

Semetín 1464

755 01 Vsetín

uzavřela smlouvu o sdruženém plnění se společností EKO-KOM, a.s. a že s účinností od 01.10.2003 plní své povinnosti zajistit zpětný odběr a využití odpadu z obalů způsobem podle § 13 odst. 1 písm. c) zákona o obalech a zapojila se do Systému sdruženého plnění EKO-KOM pod klientským číslem

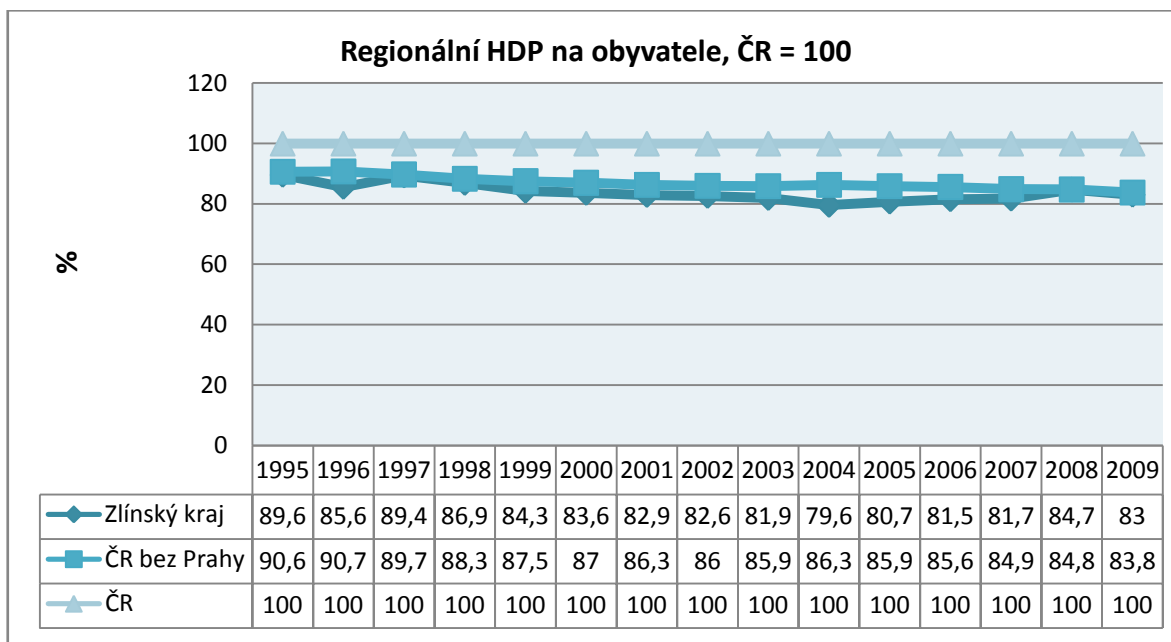
EK-F00034787

Toto osvědčení o zapojení do Systému sdruženého plnění EKO-KOM se vydává na základě čl. III odst. 1 písm. b) smlouvy o sdruženém plnění a slouží pro účely prokazování plnění povinností podle § 10 a § 12 zákona o obalech příslušným orgánům státní správy. Toto osvědčení nenahrazuje osvědčení o plnění povinností podle § 10 a § 12 zákona o obalech, které se vydává podle čl. III odst. 1 písm. c) smlouvy o sdruženém plnění.

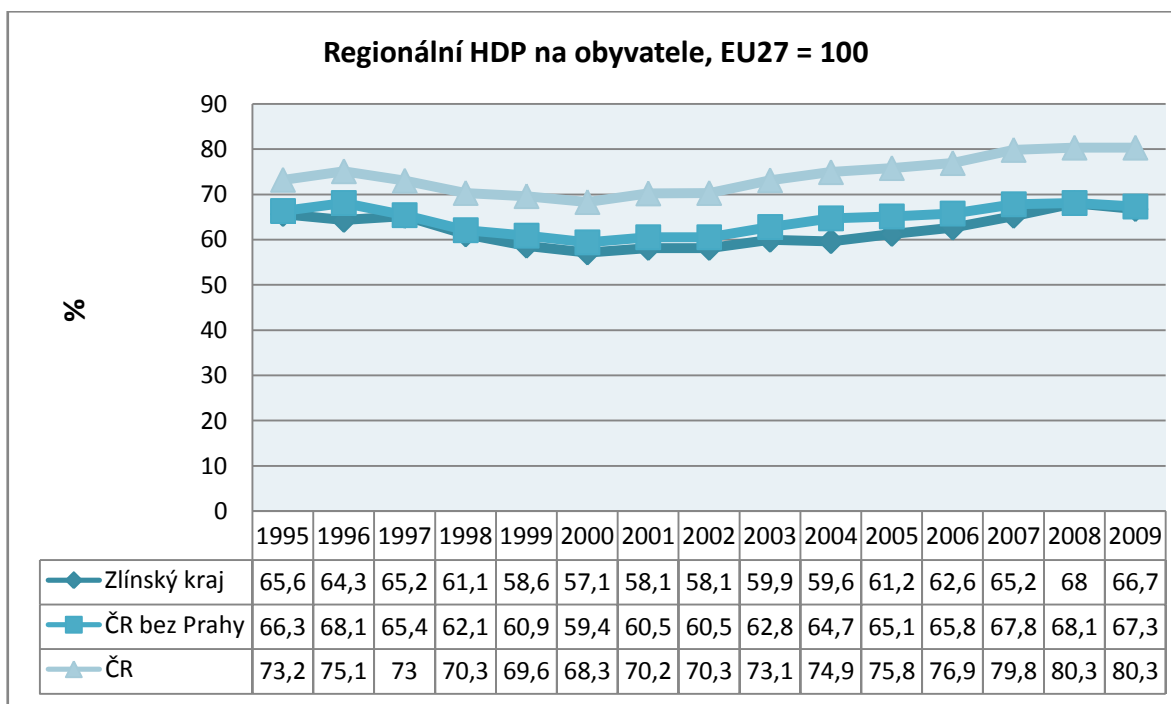
V Praze dne 22. 2.2003

Ing. Zbyněk Kozel
generální ředitel EKO-KOM, a.s.

PŘÍLOHA P III: REGIONÁLNÍ HDP NA OBYVATELE

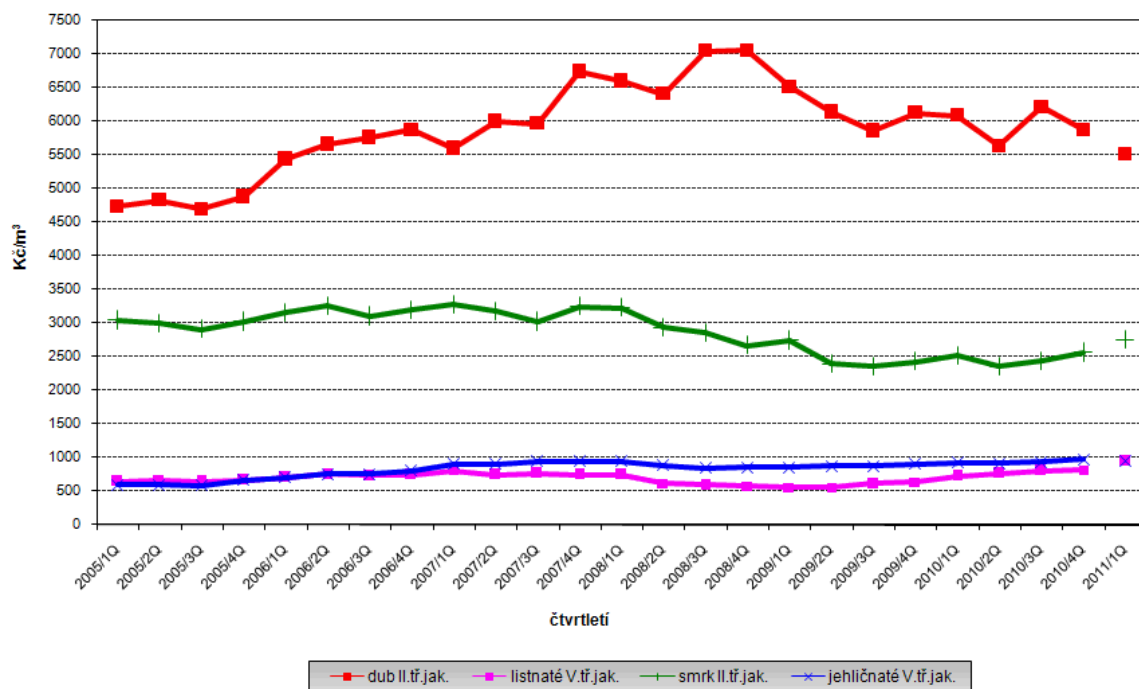

Obr.: [<http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presmsocas>]

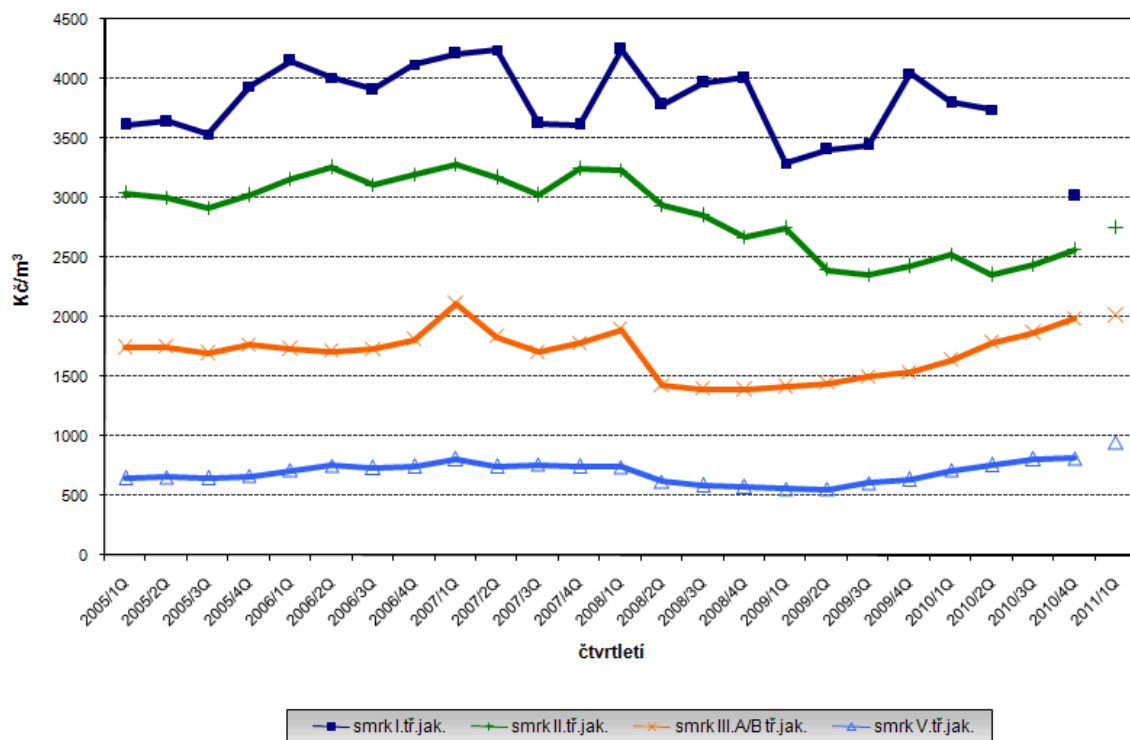

Obr.: [<http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presmsocas>]

PRÍLOHA P IV: PRŮMĚRNÉ CENY SUROVÉHO DŘÍVÍ ZA ČR V LETECH 2005 – 2011

Obr.: Průměrné ceny surového dříví
[<http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/tab/870026F604>]

Obr.: Průměrné ceny jehličnatého surového dříví
[<http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/tab/870026F60E>]

PŘÍLOHA P V: FORMÁLNÍ ŽÁDOST O REGISTRACI (VZOR)

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Tereza Havránková
Litevská 8/1174
100 05 Praha 10

Věc: Žádost o registraci do programu EMAS

Žádám/e o registraci organizace **XZY** do programu EMAS.
V příloze zasílám/e potřebné dokumenty.
Kontaktní osobou v dané záležitosti je Luboš Kratochvíl
(e-mail: **jmeno@xzy.cz**; tel. : **+420 123 456 789**).

S pozdravem

podpis a jméno zástupce organizace

razítko organizace

Přílohy:

Environmentální prohlášení/prohlášení k životnímu prostředí
Prohlášení o činnostech environmentálního ověřovatele
Formulář údajů potřebných k registraci

PŘÍLOHA P VI: PROHLÁŠENÍ O ČINNOSTECH ENVIRONMENTÁLNÍHO OVĚŘOVATELE

PROHLÁŠENÍ O ČINNOSTECH ENVIRONMENTÁLNÍHO OVĚŘOVATELE

_____ (jméno ověřovatele).

s _____ registračním _____ číslem _____ environmentálního _____ ověřovatele
EMAS _____ . akreditovaný / licencovaný (*) pro oblast působ-
nosti _____ (kód NACE)

prohlašuje, že ověřil/a, zda místo(a) či celá organizace, jak je uvedeno v environmentálním prohlášení / aktua-
lizovaném environmentálním prohlášení (*) _____
(název ověřované organizace) s registračním číslem _____ (je-li k dispo-
zici)

splňuje veškeré požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 ze dne 25. listopadu
2009 o dobrovolné účasti organizací v systému environmentálního řízení podniků a auditu (EMAS).

Svým podpisem prohlašuji, že

- ověření a schválení bylo provedeno v úplném souladu s požadavky nařízení (ES) č. 1221/2009,
- výsledky ověřování a schválení potvrzují, že neexistují důkazy o nedodržování příslušných požadav-
ků vyplývajících z právních předpisů týkajících se životního prostředí,
- údaje a informace uvedené v environmentálním prohlášení/aktualizovaném environmentálním pro-
hlášení(*) organizace/místa(*) odrážejí spolehlivý, důvěryhodný a správný obraz všech činností or-
ganizace/ místa (*) v rámci oblasti působnosti uvedené v environmentálním prohlášení.

Tento dokument nenahrazuje registraci v systému EMAS. Registraci v systému EMAS může vystavit pouze
příslušný orgán podle nařízení (ES) č. 1221/2009. Tento dokument se nesmí používat jako samostatná infor-
mace pro komunikaci s veřejností.

V _____ dne _____ / _____ /20_____

podpis zástupce environmentálního ověřovatele

PŘÍLOHA P VII: FORMULÁŘ ÚDAJŮ K REGISTRACI DO EMAS

ÚDAJE POTŘEBNÉ K REGISTRACI

(informace poskytnuté podle potřeby)

1. ORGANIZACE

Název

Adresa

Obec

PSC

Stát/provincie/region/samosprávná oblast

Kontaktní osoba

Telefonní číslo

Faxové číslo

Emailová adresa

Adresa internetových stránek

Kde je environmentální prohlášení nebo aktualizované environmentální prohlášení přístupné veřejnosti:

a) v tištěné podobě

b) v elektronické podobě

Registrační číslo

Datum registrace

Datum pozastavení registrace

Datum zrušení registrace

Termín vypracování příštího environmentálního prohlášení

Termín vypracování příštího aktualizovaného environmentálního prohlášení

Žádost o výjimku podle článku 7 ANO – NE

Kód NACE činnosti

Počet zaměstnanců

Obrat nebo bilanční suma roční rozvahy

2. MÍSTO

Název

Adresa

PSC

Obec

Stát/země/region/samosprávná oblast

Kontaktní osoba

Telefonní číslo

Faxové číslo

Emailová adresa
Adresa internetových stránek
Kde je environmentální prohlášení nebo aktualizované environmentální prohlášení přístupné veřejnosti:
a) v tištěné podobě
b) v elektronické podobě
Registrační číslo
Datum registrace
Datum pozastavení registrace
Datum zrušení registrace
Termín vypracování příštího environmentální prohlášení
Termín vypracování příštího aktualizovaného environmentální prohlášení
Žádost o výjimku podle článku 7
Kód NACE činnosti
Počet zaměstnanců
Obrat nebo bilanční suma roční rozvahy
3. ENVIRONMENTÁLNÍ OVĚŘOVATEL
Jméno environmentálního ověřovatele
Adresa
PSC
Obec
Stát/provincie/region/samosprávná oblast
Telefonní číslo
Faxové číslo
Emailová adresa
Registrační číslo akreditace nebo licence
Rozsah působnosti akreditace nebo licence (kódy NACE)
Akreditační nebo licenční orgán

V _____ dne _____ / _____ /20_____

podpis zástupce organizace